

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

דין וחשבון

ליום 30 ביוני 2021

תוכן עניינים

7	תמצית דוח הדירקטוריון וההנהלה
9	סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
9	תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים
10	מידע כספי תמציתי
11	תמצית הסיכונים העיקריים
12	יעדים ואסטרטגיה עסקית
15	הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי
15	מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים
19	התפתחויות מהותיות בהכנסות, הוצאות וברווך כולל אחר
24	המבנה וההתפתחויות של הנכסים וההתחייבויות, ההון והלימות ההון
31	מגזרי פעילות פיקוחיים
34	סקירת הסיכונים
34	תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם
37	סיכוני אשראי
50	סיכוני שוק
57	סיכון נזילות ומימון
61	סיכון תפעולי
63	סיכונים אחרים
72	מדיניות ואומדנים חשבונאית קריטיים, בקורות ונהלים
72	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
72	אומדנים חשבונאיים קריטיים
73	בקורות ונהלים
74	הצהרות לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי
77	תמצית דוחות כספיים מאוחדים
79	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
80	תמצית דוח רווח והפסד ביניים מאוחד
81	תמצית דוח על הרווח הכולל ביניים מאוחד
82	תמצית מאזן ביניים מאוחד
83	תמצית דוח על השינויים בהון העצמי ביניים מאוחד
85	תמצית דוח על תזרימי המזומנים ביניים מאוחד
87	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים
89	ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

95.....	ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית.....
96.....	ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית.....
97.....	ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.....
99.....	ביאור 5 - ניירות ערך.....
102.....	ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.....
106.....	ביאור 7 - פיקדונות הציבור.....
107.....	ביאור 8 - הטבות לעובדים.....
111.....	ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות.....
114.....	ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.....
116.....	ביאור 11 - מגזרי פעילות פיקוחיים.....
122.....	ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.....
130.....	ביאור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה.....
133.....	ביאור 14 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.....
139.....	ביאור 15 - אירועים לאחר תאריך המאזן.....
141.....	ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח.....
143.....	ממשל תאגידי וביקורת.....
143.....	הדירקטוריון וההנהלה.....
143.....	המבקרת הפנימית.....
144.....	גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק.....
145.....	עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים.....
145	פרטים נוספים.....
145.....	תרשים שליטה ואחזקות עיקריות.....
146.....	מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים.....
151.....	דירוג אשראי של הבנק.....
152	נספחים.....
152.....	נספח 1- שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות.....
157	מילון מונחים.....
164.....	אינדקס.....
166.....	דוח אקטואר.....

רשימת לוחות

לוח	1	מידע כללי ומידע ביצוע עיקריים לאורך זמן	10
לוח	2	השינויים בסעיפי הרווח וההפסד העיקריים	19
לוח	3	תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו	20
לוח	4	תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו לפי רבעונים	20
לוח	5	פירוט פערי הריבית לפי מגזרי ההצמדה	21
לוח	6	הרכב הנכסים נושאי הריבית הממוצע של הבנק לפי מגזרי ההצמדה השונים	21
לוח	7	נתונים עיקריים מהמאזן	24
לוח	8	פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים	24
לוח	9	התפלגות תיק ניירות הערך של הבנק לפי סוגי המנפיקים	25
לוח	10	ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים	26
לוח	11	הרכב פיקדונות הציבור	26
לוח	12	התפתחות ביתרת הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים עבור לקוחות הבנק	27
לוח	13	מבנה ההון	28
לוח	14	נכסי סיכון	28
לוח	15	יחס הלימות הון	28
לוח	16	יחס המינוף	29
לוח	17	שינויים ברווחיות מגזר אנשים פרטיים	32
לוח	18	שינויים ברווחיות מגזר ניהול פיננסי	33
לוח	19	מנהלי הסיכונים בבנק	35
לוח	20	יתרות של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים	42
לוח	21	תנועה בחובות פגומים	43
לוח	22	יחסים המצביעים על איכות האשראי	43
לוח	23	יחסים המצביעים על הרמה והשינוי של הפרשה להפסדי אשראי	43
לוח	24	סיכון אשראי לפי ענפי משק (פעילות בישראל)	44
לוח	25	חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם אירוע הקורונה, ואשר לא סווגו כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי	45
לוח	26	סיכון אשראי לאנשים פרטיים- יתרות ומאפייני סיכון שונים	48
לוח	27	פילוח לפי גודל חבות הלווה	49
לוח	28	התפלגות לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון	49
לוח	29	סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי לאנשים פרטיים	50
לוח	30	שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים	50
לוח	31	השינוי בשווי ההון בעקבות שינוי בשיעור של 2% בריבית	51
לוח	32	השווי ההון נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים	53
לוח	33	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההון נטו מותאם	53
לוח	34	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו	54
לוח	35	חשיפת הבסיס במהלך שנת 2021	55
לוח	36	סיכון שער חליפין - השפעת רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ	56
לוח	37	סיכון מדד - השפעת רגישות לשינויים במדד	57
לוח	38	יחס כיסוי נזילות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2021	59
לוח	39	טבלת גורמי סיכון	71
לוח	40	פרטים על מדד המחירים לצרכן, על שערי החליפין של המטבעות העיקריים ועל שיעורי השינוי בתקופות החשבון	89

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

תמצית דוח הדירקטוריון וההנהלה

ליום 30 ביוני 2021

דוח הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2021

דירקטוריון הבנק וההנהלה מתכבדים להגיש את דוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 30 ביוני 2021. הדוח מוגש עם תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) הנוגעים למצבו העסקי של הבנק ולתוצאות פעולותיו בגין ששת החודשים הראשונים של שנת 2021 (להלן התקופה המדווחת).

הדוחות הכספיים של הבנק נערכו על פי הוראותיו והנחיותיו של המפקח על הבנקים ונסקרו על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק. הנתונים מוצגים בהם בסכומים מדווחים.

מידע צופה פני עתיד

המידע המפורט בדוח זה והנוגע לתיאור עסקי הבנק, למצבו הכספי ולתוצאות פעילותו עשוי להכיל מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח - 1968. משפטים הכוללים ביטויים, כגון 'אנו מאמינים', 'שואפים', 'צפוי', 'מתכוונים', 'אמור ל...', 'מעריכים', 'חוזים' וביטויים דומים אחרים מצביעים על כך שמדובר במידע צופה פני עתיד.

מידע זה מבטא את השקפתו הנוכחית של הבנק בנוגע לאירועים עתידיים המבוססים על הערכות ולכן נתונים לסיכונים, לחוסר ודאות ואף לאפשרות שלא יתממשו כלל או שיתממשו במקצת בלבד.

סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ הוקם בשנת 1954 ומוחזק על ידי בנק מזרחי טפחות והחברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה, בחלקים שווים. הבנק מתמחה במתן שירותים פיננסיים למגזר הקמעונאי - משקי בית ועובדים שכירים באמצעות 48 סניפים בפרסה כלל ארצית ו- 4 סניפים בשירות חלקי.

תחומי פעילותו העיקריים של הבנק הם:

- שירותים פיננסיים ובנקאיים במגוון רחב של פעילויות בתחומי השקעות, אשראי, ניירות ערך, כרטיסי אשראי, מטבע חוץ וכיו"ב.
- ניהול הנכסים וההתחייבויות וניהול תיק הנוסטרו.
- מתן אשראי מפקדונות מיועדים לעובדי המדינה ואחרים.

מידע כספי תמציתי

לוח 1 מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים לאורך זמן

לרבעון שהסתיים ביום					
31/3/20	30/6/20	30/9/20	31/12/20	31/3/21	30/6/21
מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים)					
11.1	11.1	11.4	13.2	11.1	11.7
0.61	0.57	0.58	0.66	0.57	0.61
9.54	9.37	9.38	9.44	9.55	9.74
5.16	5.12	5.04	5.07	5.09	5.27
206	285	337	249	242	233
3.38	2.95	2.90	2.87	2.80	2.78
68.0	67.5	68.4	65.1	68.5	67.5
מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים)					
שיעור יתרת הפרשה להפסדי					
אשראי בגין האשראי לציבור					
0.79	0.82	0.81	0.80	0.78	0.74
מיתרת האשראי לציבור					
שיעור אשראי לציבור פגום או					
בפיגור של 90 ימים או יותר					
0.45	0.45	0.41	0.41	0.39	0.37
מיתרת האשראי לציבור					
שיעור מחיקות חשבונאיות נטו					
0.17	0.18	0.16	0.05	0.15	0.07
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לרבעון (במיליוני ש"ח)					
41.6	43.1	45.1	53.3	46.5	50.4
189.8	184.1	187.9	191.6	188.1	190.4
10.5	6.7	3.0	0.1	1.6	(1.7)
40.5	37.3	38.8	40.4	42.0	40.6
38.9	35.5	36.8	37.9	39.5	38.6
156.6	149.4	155.1	151.1	157.7	155.9
74.0	69.5	71.2	69.0	75.5	74.5
1.71	1.77	1.85	2.19	1.91	2.07
נתונים עיקריים מהמאזן, ליום הדיווח (במיליוני ש"ח)					
30,555.4	31,303.7	32,678.9	33,462.6	34,182.0	34,152.5
17,282.7	17,808.1	19,255.2	20,300.7	21,275.3	21,278.3
2,107.7	2,463.6	2,451.6	2,170.5	1,945.6	1,758.3
10,734.5	10,599.2	10,553.4	10,574.6	10,553.8	10,696.3
28,951.8	29,673.7	31,002.6	31,735.2	32,407.1	32,316.2
26,672.4	27,366.8	28,673.2	29,327.9	29,890.5	29,797.9
26.2	39.7	22.1	20.5	27.0	53.5
525.9	525.2	525.4	525.7	525.8	533.1
1,603.6	1,630.0	1,676.3	1,727.4	1,774.9	1,836.3
נתונים נוספים (באחוזים)					
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים					
2.79	2.45	2.41	2.37	2.29	2.29
יחס עמלות לנכסים ממוצעים					
0.57	0.47	0.47	0.47	0.48	0.47

(1) הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
(2) היחס שבין ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין הסכום של הכנסות הריבית נטו ושל ההכנסות שאינן מריבית.

תמצית הסיכונים העיקריים

הפעילות העסקית השוטפת של הבנק במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הבנק לסיכונים שונים, ביניהם סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות, סיכונים תפעוליים וסיכוני בקרה פנימית נוספים.

סיכון אשראי – הסיכון המרכזי אתו מתמודד הבנק בעת מתן אשראי ללקוח ובעת ניהול האשראי השוטף הוא הסיכון לאי החזרת אשראי הנלקח על ידי לווים (איכות הלווים), וכן הסיכון לפגיעה בשווי ההון של הביטחונות שהעמידו הלקוחות כנגד האשראי.

במהלך אירוע הקורונה הגביר הבנק את אמצעי הניטור על התפתחות הסיכון בתיק ועל מאפיינים שקיים פוטנציאל לעלייה בסיכון שלהם, הגביר את תדירות הניטור יחסית לשגרה כדי להגיב בצורה מהירה לכל התפתחות, עדכן את מודל דירוג האשראי של הלקוחות והרחיב את השימוש במבחני הקיצון.

סיכון אשראי בתיק ההשקעות של הבנק – תיק ההשקעות מגלם בתוכו סיכון שהצד הנגדי של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו. תיק ההשקעות של הבנק מורכב מפיקדונות בבנקים ומאג"ח. נכסי סיכון האשראי בתיק ההשקעות מושפעים מיתרת ההשקעות, מהתפלגות טווח ההפקדות (ארוך או קצר) ומאיכות האשראי של הצד הנגדי לעסקה.

סיכון ריכוזיות בתיק ההשקעות של הבנק – נובע מריכוז השקעות של הבנק כנגד צד נגדי יחיד. הסיכון כולל גם סיכון ריכוזיות ענפי וסיכון ריכוזיות מדינה. במסגרת תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון על פעילות ההשקעות, מבחין הבנק בין מספר סוגי השקעות: אג"ח מדינה, פיקדונות בבנקים, אג"ח קונצרני של בנקים וחברות כרטיסי אשראי ואג"ח קונצרני אחר.

סיכון שוק – לבנק מספר חשיפות שוק הנובעות מאופי פעילותו וממגזרי ההצמדה השונים. לסיכוני השוק מספר מרכיבים עיקריים:

סיכון ריבית – חשיפה של מצבו הפיננסי של הבנק לשינויים בעקומי הריבית במגזרי ההצמדה השונים.

סיכון אינפלציה – סיכון הנובע מכך ששינויים במדד המחירים לצרכן עלולים לשחוק או להגדיל את שווי הפוזיציות של הבנק.

סיכון מט"ח – שינויים בשערי החליפין של המטבעות השונים עלולים להשפיע על מצבו הפיננסי של הבנק כאשר ישנו עודף/חסר של נכסים במגזר המט"ח במטבעות השונים. ההשקעה של הבנק במגזר המט"ח נמוכה ביחס לאפיקי ההשקעה האחרים.

סיכון נזילות – סיכון הנזילות הינו סיכון לרווח הבנק, להונו, ליציבותו ולמוניטין שלו עקב אי יכולת לעמוד בהתחייבויות שוטפות או עתידיות. הסיכון נובע מאי הוודאות באשר לזמינות המקורות ומן הביקוש לשימושים. בנוסף, במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים, עלול להיווצר מצב של עלות בלתי מתוכננת בגיוס המקורות או במכירת השימושים.

סיכון תפעולי – הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכוני מחשוב אולם אינו כולל סיכוני מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

הנזקים מסיכונים תפעוליים יכולים להתבטא הן בנזקים כלכליים ישירים והן בנזקים עקיפים הנובעים מסיכונים אחרים, כגון: חשיפה משפטית, אי עמידה בהוראות החוק, נזק למוניטין הבנק ועוד.

ניהול המשכיות עסקית – סיכון לעמידות הבנק בעת התרחשות שיבושים תפעוליים, הנגרמים מאירועים חיצוניים או פנימיים, ולמידת ההשפעה ששיבושים מסוגים אלו עלולים לגרום, בין היתר, לרציפות הפעילות העסקית, למוניטין, נכסי ורווחיות הבנק. במהלך אירוע הקורונה הפעיל הבנק את תכנית ההמשכיות העסקית שלו, והגביר את הניטור והבקרה אחר התפתחות פרופיל הסיכונים השונים המהותיים לפעילותו.

סיכוני מחשוב וטכנולוגיית המידע – הסיכון לכשל במידע ו/או במערכות המידע והתפעול של הבנק. מערך המחשוב של הבנק מספק תמיכה אסטרטגית לפעילותו העסקית של הבנק ויש לו תפקיד מרכזי בשמירה על יציבותו ואמינותו של הבנק. סיכון מחשוב וטכנולוגיית המידע הינו סיכון תפעולי אשר קשור במוצרים, שירותים, פעילויות ותהליכים הקשורים לטכנולוגיות המידע. יישום חסר או חלקי של תהליכים והעדר נהלים נאותים לניהול ובקרה של הסיכונים הנובעים מטכנולוגיות המידע עלול להוביל להפסדים תפעוליים משמעותיים. לפיכך, ניהול אפקטיבי של סיכון זה מהווה מרכיב בסיסי בתכנית ניהול הסיכונים של הבנק.

סיכוני אבטחת מידע וסייבר – נובעים מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון סייבר נובע מאירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בשגרה ובחירום בהשגת היעדים העסקיים, תוך קביעת תיאבון סיכון לשם הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

הסיכונים העיקריים אליהם חשוף הבנק מפורטים בפרק סקירת הסיכונים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

עיקרי התכנית האסטרטגית של הבנק לחומש 2017-2021 הינם:

- הבנק ימשיך להרחיב ולהעמיק את פעילותו הקמעונאית ולהגדיל את פלח השוק שלו בקרב השכירים בישראל.
- הבנק ימשיך לגייס לקוחות שכירים מקרב כלל אוכלוסיית משקי הבית בישראל עם דגש על מגזרים המשיקים לאוכלוסיית הלקוחות הקיימת כבר בבנק.
- הבנק ימנף את יכולות מערכת הליבה הבנקאית החדשה על מנת לספק ללקוחותיו שירותים באמצעות ערוצי תקשורת וכלים דיגיטליים מהירים, יעילים וידידותיים לביצוע פעולות.
- הבנק ימשיך להרחיב את אוכלוסיית לקוחותיו גם באזורים בהם הפריסה הסניפית מצומצמת יחסית, באמצעות ערוצי תקשורת וכלים דיגיטליים.
- הבנק יפעל לשיפור ביחסי יעילות - גידול בהכנסות ושמירה על היקף עלויות מרוסן.

הבנק החל ברבעון השני לגבש את תוכניתו האסטרטגית לחומש הבא 2022-2026. במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, הבנק פועל לניהול אקטיבי ואפקטיבי של החשיפות כדי למקסם רווחים, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק וריבית ועל נזילות נאותה. כל אלה, בהתאם לתיאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון וההנהלה ובכפוף למגבלות הרגולטוריות הרלוונטיות.

צפי להתפתחויות בשנה הקרובה

- המשך הרחבת קהל לקוחות הבנק, בעיקר שכירים ומשקי בית.
- המשך פיתוח מערכת הליבה הבנקאית, לרבות הוספת נושאים שינוהלו באמצעותה.
- המשך פיתוח והטמעה של הערוצים הישירים ובעיקר היישומונים המתקדמים למכשירים ניידים המספקים ללקוחות נגישות מרבית לשירותי הבנק.
- המשך שיפור השירות ללקוחות הבנק, בין היתר באמצעות השירותים הדיגיטליים.
- המשך פנייה גם לבעלי מקצועות חופשיים הסמוכים לאוכלוסיית היעד של ציבור השכירים בישראל. בשלב זה היקפי הפעילות והאשראי לקהל לקוחות זה אינם מהותיים.

איומים והזדמנויות הנובעים מהאסטרטגיה העסקית

הזדמנויות:

- התמחות בניהול חשבונות למשקי בית תוך התמקדות באשראי ומתן שירות מקיף, איכותי ומקצועי.
- מינוף יכולות הערוצים הדיגיטליים לטובת הרחבת השירות ללקוחות הבנק.
- התקשרות עם המדינה למתן הלוואות בריבית מסובסדת לעובדי המדינה עד לשנת 2022.
- התמתנות השפעות אירוע הקורונה וחזרה לשגרה של מגזרי המשק השונים.

איומים:

- תחרות מוגברת במערכת הבנקאית והפיננסית על מגזר משקי הבית.
- איומים תפעוליים וטכנולוגיים משמעותיים כגון איומי סייבר.
- תחרות מוגברת בשל שינויים מבניים בשוק כרטיסי אשראי וכניסת שחקנים חדשים לתחום הפיננסי והשקת רגולציה בנקאות פתוחה.
- שינויים מהותיים בהתנהגות צרכנית.
- שינויים מהותיים בחקיקה והוראות רגולטוריות רלוונטיות.
- שינויים בשוק (מיתון, אינפלציה, שינוי בריביות, שינוי בשערי מטבע וכו').

שינויים במקורות המימון

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, גייס הבנק הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO בסך 320 מיליון ש"ח (מתוכם 220 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם). כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, פדה הבנק בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ - 218 מיליון ש"ח אשר הונפקו בשנת 2016.

אירוע הקורונה

נכון למועד הדוח, חלה התמתנות משמעותית בהשפעות אירוע הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק, הוסרו מרבית המגבלות שהוטלו במהלך האירוע וחלה ירידה בשיעורי האבטלה. עם זאת, הבנק בוחן באופן שוטף אפשרויות לעלייה ברמת הסיכון של תיק האשראי וממשיך לפעול באותן שיטות שקבע בשגרה לאיתור וטיפול בחובות בעייתיים, תוך הידוק הבקרה על רמת הסיכון של הלקוחות, ברגישות המתחייבת מהמצב מול הלקוחות בכל הקשור לתהליכי גבייה. הבנק מנטר באופן שוטף את רמת הכשל, הפיגורים השכר וההכנסה של הלקוחות שנפגעו על מנת לוודא כי תרחישי הבנק נותנים ביטוי הולם למצב בפועל.

נכון למועד אישור הדוחות, לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של תיק האשראי ושיעור הכשלים ירד ביחס לשיעור הכשלים שקדם לאירוע הקורונה. שיעור הכשלים בבנק נמוך משמעותית משיעור הכשלים במערכת הבנקאית, דבר המעיד על האיכות הגבוהה של התיק.

הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי מגמות, תופעות התפתחויות ושינויים מהותיים

סקירה תמציתית של ההתפתחויות העיקריות במשק

התפתחויות במשק בישראל

שנת 2021 נפתחה בעיצומו של ה"גל השלישי" של התפרצות נגיף הקורונה כאשר בחודש פברואר החלה להסתמן ירידה בתחלואה עקב עלייה בשיעור המתחסנים. לאחר היציאה מהסגר השלישי התאושש המשק הישראלי בקצב מהיר. עם זאת, מאמצע חודש יוני ניכרת עלייה במספר המאומתים לנגיף הקורונה כתוצאה מהתפשטות "זן הדלתא" של נגיף הקורונה. נכון לסוף המחצית הראשונה של השנה רמת התחלואה נמוכה, אולם התפשטות הנגיף מהווה גורם סיכון להמשך התאוששות המשק.

המדד המשולב של בנק ישראל המשקף את כלל הפעילות של המשק עלה במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 בכ- 0.8% לעומת ירידה של כ-1.4% בתקופה המקבילה אשתקד. נתוני המדד משקפים את הרחבת הפעילות הכלכלית במשק עם ביטול המגבלות שהוטלו על המשק עקב התפרצות נגיף הקורונה.

עם הרחבת הפעילות במשק, שוק העבודה מציג תמונה חיובית. שיעור האבטלה הרחב אשר כולל את הבלתי מועסקים והנעדרים זמנית ממקום עבודתם כל השבוע מסיבות הקשורות לקורונה, ירד במהלך המחצית הראשונה של השנה והגיע בסוף התקופה המדווחת לרמה של 6.6%, לעומת שיעור של 10.4% בסוף שנת 2020. בעקבות פתיחה של מרבית הענפים במשק, שיעור האבטלה צפוי להמשיך במגמת הירידה.

סמן נוסף להמשך התאוששות המשק הוא השיא שנרשם בשימוש בכרטיסי אשראי- היקף השימוש היומי בכרטיסי אשראי בחודש יוני עמד על כ- 1.16 מיליארד ש"ח, הנתון הגבוה ביותר מאז פרוץ המשבר במרץ 2020.

אינפלציה ושערי חליפין

המחצית הראשונה של שנת 2021 התאפיינה בעלייה הדרגתית של סביבת האינפלציה וחזרה לתחום החיובי, זאת לאחר כשנה של סביבת אינפלציה שלילית. לאחר פרסום מדד חודש מאי 2021, סביבת האינפלציה נכנסה לתחום יעד האינפלציה של בנק ישראל שנע בין 1% ל-3%. בסיכום התקופה המדווחת, עלה מדד המחירים לצרכן (המדד הידוע) ב-1.4% לעומת ירידה של 0.69% בתקופה המקבילה אשתקד. בשנים עשר החודשים האחרונים עלה המדד ב-1.5%. התרומה המשמעותית לעליית המדד הייתה על רקע עליית מחירי הנפט והסחורות העולמיים.

בסיכום המחצית הראשונה של שנת 2021 נחלש השקל אל מול הדולר בשיעור של כ-1.4% ועמד על 3.26 שקל לדולר בסוף חודש יוני 2021. בחודש ינואר הודיע בנק ישראל על שינוי מדיניות בפעילות הבנק בשוק המט"ח בשנת 2021 והצהיר מראש על היקף תכנית הרכישות בשנה הקרובה בסכום של כ-30 מיליארד דולר בשנה זו ובהמשך אף הודיע כי התוכנית תורחב ככל שידרש. מהלך זה נועד לבלום את הייסוף החד בשקל וכך לתמוך בענפי היצוא ובחזרת האינפלציה לטווח היעד. ממועד ההודעה ועד תחילת חודש פברואר נבלם הייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר בכ-6% והגיע לרמה של כ-3.3 שקל לדולר. מאז ועד סוף המחצית הראשונה של השנה שמר השקל על יציבותו. במהלך התקופה המדווחת הסתכמו הרכישות של בנק ישראל בכ-25 מיליארדי דולרים. בתקופה המדווחת התחזק השקל אל מול האירו בשיעור של כ-1.8% ושערו של האירו עמד על 3.875 ש"ח לאירו בסוף חודש יוני 2021. שער החליפין דולר אירו פוחת בשיעור של כ-3.25% ועמד על 1.19 דולר לאירו בסוף חודש יוני 2021.

מדיניות פיסקאלית ומוניטארית

במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 נותרה ריבית בנק ישראל ללא שינוי בשיעור של 0.1%. במהלך התקופה המדווחת הוועדה המוניתרית המשיכה להפעיל חלק ממגוון הכלים שעליהם הכריזה במהלך שנת 2020 ביניהם; רכישת אג"ח ממשלתיות, הלוואות מוניטריות לטווחים ארוכים ועסקאות מכר חוזר עם הגופים המוסדיים. מדיניות זו נועדה לספק תמיכה כלכלית ליציאה מהמשבר הכלכלי, לסייע בתפקוד שוק האשראי ולתמוך בהשגת יעדי המדיניות והבטחת המשך פעילותם התקינה של השווקים הפיננסיים. בחודש יוני הוועדה הודיעה כי החל מה- 1 לאוקטובר 2021 או בתום ניצול של 40 מיליארד ש"ח תסתיים התכנית למתן הלוואות לטווח ארוך למערכת הבנקאית כנגד הלוואות שניתנו לעסקים קטנים וזעירים. בחודש יולי 2021 הותיר בנק ישראל את הריבית ללא שינוי.

ממשלת ישראל פועלת ללא תקציב מדינה מאושר ובמסגרת של "תקציב המשכי". החל מסוף הרבעון הראשון של 2021 החלה מגמת קיטון בגרעון הממשלה ובסיכום המחצית הראשונה של השנה נרשם גרעון בפעילות התקציבית (ללא מתן אשראי נטו) של הממשלה בסך של כ- 43.5 מיליארד ש"ח לעומת גרעון בסך של כ- 59.3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

מגמת הקיטון בגרעון הממשלה נובעת בעיקרה ממגמת הגידול בהכנסות המדינה, אשר הסתכמו מתחילת השנה בכ- 193.6 מיליארדי ש"ח, גידול של כ- 28.8% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגורם העיקרי לגידול בהכנסות הוא גידול ההכנסות ממסים שהן הסעיף העיקרי בצד ההכנסות. אלו גדלו בכ- 22.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד ומשקפות את התאוששות המשק לאחר הסרת המגבלות.

היקף ההוצאות נותר גבוה ובסיכום המחצית הראשונה עמד על כ- 237.1 מיליארדי ש"ח. ההוצאות משקפות גידול של כ- 13.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד ונובעות בעיקר מתכנית הסיוע הכלכלי להתמודדות עם משבר הקורונה. בנטרול ההוצאות להתמודדות עם משבר הקורונה חל גידול של כ- 4.0% בלבד לעומת התקופה המקבילה אשתקד. כל נתוני התקציב עדיין ראשוניים ועשויים להשתנות.

שוקי הכספים וההון

במהלך התקופה המדווחת התאפיין המסחר בשוק המניות המקומי והעולמי בעלויות שערים בכל המדדים המובילים ובמחזורי מסחר גבוהים. המסחר הושפע לחיוב בעיקר ממבצע חיסוני קורונה לכלל האוכלוסייה שהחל בחודש דצמבר 2020 והביא לירידה בתחלואה ולתהליך הדרגתי של יציאת המשק מהסגר השלישי וחזרה לפעילות כמעט מלאה החל מאמצע חודש יוני.

בסיכום המחצית הראשונה של השנה מדד ת"א 35 עלה בכ- 12.3% ועבר את רמתו ערב המשבר וזאת לעומת ירידה חדה של כ- 14.9% בתקופה המקבילה אשתקד. מדד ת"א 90 עלה אף הוא בכ- 15.3% לעומת ירידות חדות של כ- 20.3% בתקופה המקבילה אשתקד. התקופה המקבילה אשתקד הושפעה מתחילת התפשטות נגיף הקורונה בארץ ובעולם.

החל מהמחצית השנייה של חודש יוני, בעקבות חשש להתפרצות מחודשת של הקורונה נרשמו ירידות במרבית מדדי המניות. נכון לסוף המחצית הראשונה של השנה, התחלואה עדיין נמוכה אך מהווה סיכון להמשך ההתאוששות מהמשבר.

המסחר בשוק המניות התאפיין במחזורים ערים בהיקף של כ- 1.9 מיליארד ש"ח בממוצע ביום, בדומה למחזור בשנה שעברה. הגיוסים בשוק המניות התגברו השנה וגדלו יותר מפי שלושה לעומת הגיוס בתקופה המקבילה אשתקד.

בשוק קרנות הנאמנות נרשמו רכישות בתקופה המדווחת, בלטו במיוחד הרכישות בקרנות המשקיעות באגרות חוב בת"א אשר הסתכמו בכ- 16.9 מיליארד ש"ח וזאת לעומת פדיונות ענק מקרנות אלה בתקופה המקבילה אשתקד, פדיונות שהסתכמו בכ- 21.2 מיליארד ש"ח.

המסחר בשוק איגרות החוב במחצית הראשונה של שנת 2021 התאפיין בעליות שערים במדדי איגרות החוב הצמודות. איגרות החוב הקונצרניות צמודות המדד עלו במחצית הראשונה של השנה בכ-4.5% ואיגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד רשמו עלייה מתונה יותר של כ-1.5%.

ירידות שערים אפיינו את איגרות החוב הממשלתיות השקליות שבריבית קבועה, בראשן איגרות החוב הממשלתיות שקליות בריבית קבועה ל-10 שנים אשר ירדו בכ-6% במחצית הראשונה של השנה.

מדד איגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות בריבית קבועה לטווח הקצר עלה ב-0.1%, לטווח הבינוני נותר ללא שינוי ולטווח הארוך ירד המדד בכ-3.6% זאת לעומת עליות של כ-0.2% בטווח הקצר, כ-0.6% בטווח הבינוני ושל כ-3.7% בטווח הארוך בתקופה המקבילה אשתקד.

בסוף חודש יוני 2021 עמדה תשואת המק"מ לשנה על כ-0.01%.

מחזור המסחר היומי הממוצע בשוק איגרות החוב (כולל קרנות סל) הסתכם במהלך התקופה המדווחת בכ-4.2 מיליארד ש"ח, בדומה למחזור היומי הממוצע בשנה הקודמת.

אירועי סיכון הידועים לציבור וסיכונים מובילים ומתפתחים

לפירוט חשיפת הבנק לסיכונים מובילים ומתפתחים עיקריים ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2020

סיכון המשכיות עסקית

עם תחילת אירוע הקורונה הפעיל הבנק את תכנית ההמשכיות העסקית שלו, והגביר את הבקרה אחר התפתחות הסיכונים השונים, ובייחוד סיכון תפעולי וסיכון אשראי.

לאורך כל אירוע הקורונה שמר הבנק על רציפות תפעולית ועסקית ועל פרופיל סיכון מתון, בהתאם ליעדים שקבע. בהתאם ננקטו צעדים למנוע פגיעה באיכות תיק האשראי ובכללם: הבנק הגביר את אמצעי הניטור על התפתחות הסיכון בתיק, ניטר את ההתפתחויות בתיק האשראי ברמה יומית, הן לנוכח המצב בפועל, והן באמצעות מבחני הקיצון, עדכן את מודל דירוג האשראי של הלקוחות, ובוחן באופן שוטף כל פעולה נדרשת כדי לעמוד ביעד שקבע עם תחילת האירוע. שיעור הכשלים ירד ביחס לשיעור הכשלים שקדם לאירוע הקורונה- שיעור כשלים נמוך המעיד על האיכות הגבוהה של התיק.

נכון למועד אישור הדוחות חלה התמתנות משמעותית בהשפעות אירוע הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק, הוסרו מרבית המגבלות שהוטלו במהלך האירוע וחלה ירידה בשיעורי האבטלה. להערכת הבנק, לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכונים של הבנק והבנק ממשיך לנטר את פרופיל הסיכון שלו באופן שוטף.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, הוצאות וברוח כולל אחר

לוח 2 השינויים בסעיפי הרווח וההפסד העיקריים

שיעור השינוי באחוזים	מחצית ראשונה		שיעור השינוי באחוזים	רבעון שני		
	2020	2021		2020	2021	
	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
1	373.9	378.5	3	184.1	190.4	הכנסות ריבית, נטו
	17.2	(0.1)		6.7	(1.7)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
						הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
6	356.7	378.6	8	177.4	192.1	הכנסות שאינן מריבית
6	77.8	82.6	9	37.3	40.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
2	306.0	313.6	4	149.4	155.9	הפרשה למיסים על הרווח
16	43.8	50.7	19	22.2	26.4	רווח נקי
14	84.7	96.9	17	43.1	50.4	תשואת הרווח הנקי להון העצמי
	11.0	11.3		11.1	11.7	יחס יעילות תפעולית ⁽¹⁾
	67.7	68.0		67.5	67.5	

(1) היחס שבין ההוצאות התפעוליות והאחרות לבין הסכום של הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

רווח ורווחיות

הרווח הנקי הסתכם בתקופה המדווחת בסך של 96.9 מיליון ש"ח לעומת 84.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ-14%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על הרווח הנקי הם כדלקמן:

- ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי הנובעת מירידה בהפרשה איכותית על רקע השיפור באינדיקטורים הכלכליים לאור התמתנות בהשפעות אירוע הקורונה וכן משיפור באיכות תיק האשראי של הבנק.
- עלייה בהכנסות מימון שאינן מריבית הנובעת בעיקר מעמלות.

נכון למועד פרסום הדוח, הצטמצמה באופן משמעותי אי הודאות באשר להשלכות אירוע הקורונה והשפעותיו העתידיות. הבנק מעריך כי ההשפעות האפשריות על התוצאות הכספיות הינן מתונות יחסית.

הרווח הנקי ברבעון השני של השנה הסתכם בסך של 50.4 מיליון ש"ח לעומת 43.1 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ-17%. העלייה נבעה בעיקר מירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי ומגידול בהכנסות שאינן מריבית.

הכנסות והוצאות

הכנסות הריבית, נטו הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 378.5 מיליון ש"ח לעומת 373.9 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 1%.

לוח 3 תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו

מחצית ראשונה				
שיעור השינוי	שינוי	2020	2021	
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח		
6	21.3	385.6	406.9	הכנסות ריבית
143	16.7	11.7	28.4	הוצאות ריבית
1	4.6	373.9	378.5	הכנסות ריבית, נטו
מזה:				
-	1.4	371.0	372.4	מטבע ישראלי לא צמוד
	7.0	(7.1)	(0.1)	מטבע ישראלי צמוד למדד
(38)	(3.8)	10.0	6.2	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
1	4.6	373.9	378.5	סך הכול

לוח 4 תרומת מגזרי ההצמדה השונים להכנסות הריבית, נטו לפי רבעונים

2020				2021		
רבעון 1	רבעון 2	רבעון 3	רבעון 4	רבעון 1	רבעון 2	
במיליוני ש"ח						
194.0	191.6	197.7	200.1	196.9	210.0	הכנסות ריבית
4.2	7.5	9.8	8.5	8.8	19.6	הוצאות ריבית
189.8	184.1	187.9	191.6	188.1	190.4	הכנסות ריבית, נטו
מזה:						
187.9	183.1	185.5	191.1	186.8	185.6	מטבע ישראלי לא צמוד
(3.7)	(3.4)	(2.0)	(2.9)	(2.0)	1.9	מטבע ישראלי צמוד למדד
						מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
5.6	4.4	4.4	3.4	3.3	2.9	
189.8	184.1	187.9	191.6	188.1	190.4	סך הכול

פער הריבית מבטא את ההפרש שבין שיעור ההכנסה על נכסים נושאי ריבית לבין שיעור ההוצאה על התחייבויות נושאות ריבית. פער הריבית מחושב על בסיס יתרות ממוצעות. היתרה הממוצעת במגזר הלא צמוד מחושבת על בסיס יתרות יומיות ועל בסיס יתרות לתחילת החודשים במגזר צמוד המדד ומגזר המט"ח.

לוח 5 פירוט פערי הריבית לפי מגזרי הצמדה

מחצית ראשונה		רבעון שני		
2020	2021	2020	2021	
באחוזים		באחוזים		
3.08	2.65	2.89	2.64	מטבע ישראלי לא צמוד
(1.11)	(1.13)	(1.25)	(1.21)	מטבע ישראלי צמוד למדד
0.16	0.95	(0.04)	0.88	מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)
2.74	2.19	2.53	2.07	פער הריבית הכולל

מגזר שקלי לא צמוד – הכנסות הריבית נטו עלו בתקופה המדווחת בכ-1.4 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הכנסות הריבית נטו הושפעו מגידול בהיקף הפיקדונות בבנקים שקוזז כנגד ירידה ביתרות האשראי לציבור ומירידה בתשואות על הנכסים, בין היתר, עקב הפחתת ריבית בנק ישראל.

מגזר שקלי צמוד מדד – הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת עלו בכ-7.0 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. העלייה נובעת בעיקר מעלייה במדד המחירים לצרכן.

מגזר מטבע חוץ – הכנסות הריבית נטו בתקופה המדווחת ירדו בכ-3.8 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הירידה נבעה מירידה בתשואות במגזר.

הכנסות הריבית, נטו ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך 190.4 מיליון ש"ח לעומת 184.1 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ-3%.

לוח 6 הרכב הנכסים נושאי הריבית הממוצע של הבנק לפי מגזרי ההצמדה השונים

מחצית ראשונה		רבעון שני		
2020	2021	2020	2021	
באחוזים		באחוזים		
91	92	90	92	מגזר לא צמוד
5	4	6	4	מגזר צמוד למדד
4	4	4	4	מגזר מטבע חוץ (כולל צמוד למטבע חוץ)

למידע נוסף ראה גילוי בדבר שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות, בנספח 1 בפרק בדבר ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי בתקופה המדווחת הסתכמו בהכנסה בסך של 0.1 מיליון ש"ח לעומת הוצאות בסך של 17.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה נובעת מירידה בהפרשה איכותית על רקע השיפור באינדיקטורים הכלכליים לאור התמתנות בהשפעות אירוע הקורונה וכן משיפור באיכות תיק האשראי של הבנק.

שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הוא 0.74% ליום 30 ביוני 2021 לעומת שיעור של 0.82% ליום 30 ביוני 2020, ושיעור של 0.80% ליום 31 בדצמבר 2020.

הקיסון בהוצאה בתקופה המדווחת הסתכם ב-17.3 מיליון ש"ח ונובע מירידה בסך 3.5 מיליון ש"ח בגין מחיקות חשבונאיות נטו, מירידה בסך 13.4 מיליון ש"ח בגין הפרשה להפסדי אשראי ומירידה בסך 0.4 מיליון ש"ח בגין הפרשה להפסדי אשראי בגין פיקדונות בבנקים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון השני של השנה הסתכמו בהכנסה בסך של 1.7 מיליון ש"ח, לעומת הוצאות בסך 6.7 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, הנובעת בעיקר מירידה בהפרשה האיכותית על רקע השיפור האינדיקטורים הכלכליים לאור התמתנות בהשפעות אירוע הקורונה וכן בשיפור באיכות תיק האשראי של הבנק. למידע נוסף ראה ניתוח התפתחות אשראי לציבור, נטו וכן סיכומי אשראי בפרק 'סקירת הסיכונים'.

ההכנסות שאינן מריבית הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 82.6 מיליון ש"ח לעומת 77.8 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 6%.

עמלות

- הכנסות הבנק מהשתתפות בהכנסות של חברות כרטיסי אשראי הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 24.6 מיליון ש"ח לעומת 23.4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 5%. העלייה נבעה מגידול במחזורי הפעילות של הלקוחות בכרטיסי אשראי שקוזה מהפחתה בעמלה הצולבת בכרטיסי אשראי לפי המתווה שפרסם בנק ישראל ומהפחתת דמי כרטיס חיוב מידי על רקע אירוע הקורונה ברבעון הראשון.
- ההכנסות משוק ההון, הכוללות עמלות ניירות ערך ועמלות הפצה, הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 28.3 מיליון ש"ח לעומת 27.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 3%.
- ההכנסות מניהול חשבון הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 10.3 מיליון ש"ח לעומת 10.7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 4%.

ההכנסות שאינן מריבית ברבעון השני של השנה הסתכמו בסך של 40.6 מיליון ש"ח לעומת 37.3 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 9%. העלייה נבעה בעיקר מהכנסות מכרטיסי אשראי בשל גידול במחזורי הפעילות של הלקוחות.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 313.6 מיליון ש"ח לעומת 306.0 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 2%.

- **הוצאות השכר** הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 150.0 מיליון ש"ח לעומת 143.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 5%, הנובעת בעיקר מעלייה זמנית בצבירת ימי חופשה של עובדים ומהתאמת המענק לשיפור ברווח.
- **ברבעון השני של השנה** הסתכמו הוצאות השכר בסך של 74.5 מיליון ש"ח לעומת 69.5 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 7%, הנובעת בעיקר מעלייה זמנית בצבירת ימי חופשה של עובדים ומהתאמת המענק לשיפור ברווח.
- **הוצאות אחזקה ופחת בניינים וציוד** הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 66.6 מיליון ש"ח לעומת 66.2 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 1%.
- **ברבעון השני של השנה** הוצאות האחזקה והפחת הסתכמו בסך של 33.0 מיליון ש"ח לעומת 33.2 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, ירידה של כ- 1%.
- **הוצאות אחרות** הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 97.0 מיליון ש"ח לעומת 96.3 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עלייה של כ- 1%. העלייה נובעת בעיקר מהוצאות משפטיות ושיווק שקוזה מירידה בהוצאות המחשוב עקב התאמת תשלומים לספק המחשוב בהתאם לשירותים שהתקבלו בפועל.
- **ברבעון השני של השנה** הסתכמו ההוצאות האחרות בסך של 48.4 מיליון ש"ח לעומת 46.7 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד, עלייה של כ- 4%. העלייה נובעת בעיקר מהוצאות משפטיות ושיווק שקוזה מירידה בהוצאות המחשוב עקב התאמת תשלומים לספק המחשוב בהתאם לשירותים שהתקבלו בפועל.

הפרשה למסים על הרווח הסתכמה בתקופה המדווחת בסך של 50.7 מיליון ש"ח, ושיעורה מהרווח לפני מסים הוא כ- 34.3% לעומת 34.1% בתקופה מקבילה אשתקד.

הרווח הנקי למניה רגילה בת 0.01 ש"ח ע.ג. עמד בתקופה המדווחת על 3.97 ש"ח לעומת 3.47 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

המבנה וההתפתחויות של הנכסים וההתחייבויות, ההון והלימות ההון

לוח 7 נתונים עיקריים מהמאזן

יתרה ליום			
שערור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
2	689.9	33,462.6	34,152.5
5	977.6	20,300.7	21,278.3
(19)	(412.2)	2,170.5	1,758.3
1	121.7	10,574.6	10,696.3
2	470.0	29,327.9	29,797.9
1	7.4	525.7	533.1
6	108.9	1,727.4	1,836.3
באחוזים:			
		5.2	5.4
יחס ההון העצמי למאזן			

פיקדונות בבנקים

לוח 8 פירוט יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים

יתרה ליום			
שערור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
4	185.2	4,592.9	4,778.1
44	46.9	106.2	153.1
5	745.5	15,601.6	16,347.1
5	977.6	20,300.7	21,278.3
5	786.1	15,449.7	16,235.8
סך הכול			
מזה פיקדונות בחברת האם			
(1) היתרות מוצגות לאחר הפרשה להפסדי אשראי בגין פיקדונות בבנקים. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.			

ניירות ערך

לוח 9 התפלגות תיק ניירות הערך של הבנק לפי סוגי המנפיקים

יתרה ליום			
ש"ח	ש"ח	31/12/20	30/6/21
שיעור השינוי	שינוי		
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
איגרות חוב מוחזקות לפדיון			
(21)	(364.2)	1,728.5	1,364.3
(10)	(37.5)	380.2	342.7
(31)	(9.7)	31.1	21.4
איגרות חוב זמינות למכירה			
(3)	(0.8)	30.7	29.9

לבנק אין חשיפה למוסדות פיננסיים זרים בגין סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני.

אשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור, נטו ליום 30 ביוני 2021 הסתכם ב-10,696.3 מיליון ש"ח לעומת 10,574.6 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020, ולעומת 10,599.2 מיליון ש"ח ביום 30 ביוני 2020, גידול של כ-1%. שיעור יתרת האשראי לציבור נטו מסך נכסי המאזן נכון ליום 30 ביוני 2021 הוא כ-31% לעומת 32% בסוף שנת 2020.

למידע נוסף ראה סיכון אשראי בפרק 'סקירת הסיכונים' וכן דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים באתר האינטרנט.

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וערבויות. סיכון האשראי הכולל לציבור נכון ליום 30 ביוני 2021 הסתכם ב-16,081 מיליון ש"ח לעומת 15,936 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020.

סך כל ההפרשות להפסדי אשראי הרשומות בספרי הבנק ליום 30 ביוני 2021 הסתכמו בסך של 82.7 מיליון ש"ח לעומת 88.6 מיליון ש"ח בסוף שנת 2020. ההפרשות ליום 30 ביוני 2021 מורכבות מסך של 79.2 מיליון ש"ח בגין אשראי מאזני לציבור (שיעור של 0.74% לעומת שיעור של 0.82% ליום 30 ביוני 2020), סך של 2.3 מיליון ש"ח בגין פיקדונות בבנקים וסך של 1.2 מיליון ש"ח בגין אשראי חוץ-מאזני. ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי מאזני לציבור כוללת התאמה לגורמים סביבתיים בסך של 51.3 מיליון ש"ח.

פעילות חוץ מאזנית

לוח 10 ההתפתחות בסעיפים החוץ-מאזניים

יתרה ליום			
שיעור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים:			
12	0.5	4.3	4.8
7	2.0	29.6	31.6
1	34.7	2,858.8	2,893.5
-	(8.4)	2,383.8	2,375.4
(1) היתרות מוצגות לפני הפרשה להפסדי אשראי. לפרטים בנוגע להפרשה להפסדי אשראי ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.			

פיקדונות הציבור וניירות ערך במשמרת

לוח 11 הרכב פיקדונות הציבור

יתרה ליום			
שיעור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
3	852.9	24,753.9	25,606.8
(8)	(382.9)	4,574.0	4,191.1
2	470.0	29,327.9	29,797.9
סך הכול			

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי ההצמדה השונים

חלק המגזר מסך פיקדונות הציבור		יתרה ליום			
31/12/20	30/6/21	שיעור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח
94	94	2	511.5	27,570.8	28,082.3
2	1	(20)	(97.5)	481.8	384.3
4	5	4	56.0	1,275.3	1,331.3
100	100	2	470.0	29,327.9	29,797.9
סך הכול					

לוח 12 התפתחות ביתרת הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקים עבור לקוחות הבנק

יתרה ליום			
שיעור השינוי	שינוי	31/12/20	30/6/21
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
14	1,765.9	12,397.5	14,163.4
ניירות ערך במשמרת נכסים אחרים בניהול: ⁽¹⁾			
3	29.3	1,053.1	1,082.4
(4)	(9.0)	211.4	202.4
פיקדונות הממשלה לפי מידת הגבייה			
פיקדונות הציבור לפי מידת הגבייה			
אשראי שכנגד קוזה יתרת הפיקדונות לפי מידת הגבייה			
2	18.9	1,253.0	1,271.9

(1) פיקדונות למתן אשראי שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה של האשראי אשר קוזזו בסכום האשראי שניתן כנגדם.

הון עצמי

יתרת ההון העצמי ליום 30 ביוני 2021 הסתכמה ב-1,836.3 מיליון ש"ח לעומת 1,727.4 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020, עלייה של כ-6%. העלייה נבעה בעיקר מהרווח השוטף בסך של 96.9 מיליון ש"ח ומהתאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 12.1 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר.

יחס ההון העצמי לרכיבי הסיכון

יחס הלימות ההון הכולל לרכיבי סיכון ביום 30 ביוני 2021 הוא 12.97% לעומת 12.76% ביום 31 בדצמבר 2020. יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של הבנק ביום 30 ביוני 2021 עומד על 9.74% לעומת 9.44% ביום 31 בדצמבר 2020. למידע על הפחתת יעדי ההון המזעריים ולפרטים נוספים ראה להלן בפרק 'גישת הבנק להערכת הלימות ההון'.

העלייה ביחס הלימות ההון הכולל נובעת בעיקר מגידול בהון הנובע בעיקר מהרווח השוטף, מנגד חלה עלייה בנכסי הסיכון בשל גידול בחשיפות לבנקים וגידול באשראי לציבור.

במהלך שנת 2017 אישר דירקטוריון הבנק מהלכי התייעלות הכוללים, בין היתר, תכנית פרישה מרצון וצמצום בשטחי נדל"ן. הבנק קיבל אישור לתכנית מהפיקוח על הבנקים בהתאם לנדרש בהוראת ההתייעלות ונהנה מהקלה בחישובי יחסי הלימות ההון בגין תכנית התייעלות. השפעת עלות ההתייעלות על ההון נפרסת על פני חמש שנים.

גיוס מקורות הוניים

הבנק מנהל את סיכון ההון בהתאם למדיניות ניהול ההון של הבנק ועל פי הוראות בנק ישראל. ככל הנדרש, הבנק מנפיק מכשירי הון רובד 2. לבנק נקבע על ידי חברת מעלות דירוג מנפיק 'ilAA+' עם תחזית דירוג יציבה ודירוג 'ilAA-' להנפקת כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, גייס הבנק הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO בסך 320 מיליון ש"ח (מתוכם 220 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם). כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, פדה הבנק בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ-218 מיליון ש"ח אשר הונפקו בשנת 2016.

לוח 13 מבנה ההון

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/21	
במיליוני ש"ח		
רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון		
1. הון עצמי רובד 1		
1,727.4	1,836.3	הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
7.4	4.9	סך התאמות בגין תכנית התייעלות- הון עצמי רובד 1
1,734.8	1,841.2	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2		
521.7	529.2	הון רובד 2 - מכשירים
88.6	82.7	הון רובד 2 - הפרשות
610.3	611.9	סך הכל הון עצמי רובד 2

לוח 14 נכסי סיכון

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/21	
במיליוני ש"ח		
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
16,962.2	17,453.5	סיכון אשראי
20.6	15.1	סיכון שוק
1,401.7	1,441.0	סיכון תפעולי
18,384.5	18,909.6	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון

לוח 15 יחס הלימות הון

31/12/20	30/6/21	
באחוזים		
9.44	9.74	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.76	12.97	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0	8.0	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾
11.5	11.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

(1) בחודש מארס 2020 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון והפחית את יעדי ההון המזעריים בשיעור 1% מיחסי ההון המזעריים הנדרשים במהלך העסקים הרגיל כך שיחס הון רובד 1 לא יפחת מ-8% במקום 9% ויחס הון כולל לא יפחת מ-11.5% במקום 12.5%. למועד פרסום הדוחות הוראת השעה חלה עד ליום 30 בספטמבר 2021. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו משיעורם במועד תום תוקף הוראת השעה או יחסי ההון המזעריים טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

יחס מינוף

יחס מינוף מוגדר כמדידת ההון (הון רובד 1) מחולקת במדידת החשיפה (סכום החשיפות המאזניות ושקלול של החשיפות החוץ מאזניות במקדמים שהוגדרו).

לוח 16 יחס המינוף

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/21	
1,734.8	1,841.2	הון רובד 1
34,244.3	34,937.5	סך החשיפות
באחוזים		
5.07	5.27	יחס המינוף
4.50	4.50	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ⁽¹⁾

(1) בהתאם להוראת שעה לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה יחס המינוף הנדרש הוא 4.5%. למועד פרסום הדוחות הוראת השעה חלה עד ליום 30 בספטמבר 2021. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מהשיעור במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המזערי הנדרש טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם.

גישת הבנק להערכת הלימות ההון

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי 'באזל 2' ו'באזל 3', כפי שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. במסגרת הנדבך הראשון הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית כדי להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק.

כחלק מהנדבך השני של באזל 2, מבצע הבנק תכנון הון במטרה לחשב את ההון הנדרש לפעילותו העסקית לנוכח פרופיל הסיכונים שלו. תכנון ההון מהווה חלק מהדוח השנתי של הערכת הלימות ההון (דוח ה-ICAAP), והוא כולל בחינת ההון הנדרש בגין סיכונים שאינם מטופלים בנדבך הראשון וכן בגין השפעת מגוון מבחני קיצון, חלקם ברמת חומרה גבוהה ביותר. תכנון ההון נועד לבחון את רמת ההון הנדרשת במצבי שוק ופעילות עסקית שונים לנוכח ההון הזמין לו, תוצאת התכנית האסטרטגית והעסקית שלו ויעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

הבנק מנטר את יחסי הלימות ההון ואת יחס המינוף באופן שוטף כדי לוודא עמידה בדרישות הפיקוח על הבנקים ובתאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון וכדי שיוכל להיערך בעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ועמידה ביעדי ההון והמינוף של הבנק. פעילות זו הוגברה בעת אירוע הקורונה, כדי לבחון פוטנציאל השפעת האירוע על יחסי הלימות ההון והמינוף של הבנק.

דירקטוריון הבנק קבע כי יחס הון רובד 1 יהיה בשיעור שלא יפחת מ-9.0% בתוספת שולי ביטחון נאותים ויחס הלימות ההון הכולל לא יפחת מ-12.5% בתוספת שולי ביטחון נאותים. בנוסף, קבע הדירקטוריון יחס הון רובד 1 למבחן איום (מבחן קיצון רב עוצמה), העומד על 6.5%. עקב הפחתת יעדי ההון המזעריים על ידי הפיקוח על הבנקים, דירקטוריון הבנק קבע בחודש אפריל 2020 כי יחס הון רובד 1 יהיה בשיעור שלא יפחת מ-8% בתוספת שולי ביטחון גבוהים ויחס הלימות ההון הכולל לא יפחת מ-11.5% בתוספת שולי ביטחון גבוהים.

ביום 31 בדצמבר 2020 הגיש הבנק לבנק ישראל את דוח ה-ICAAP לשנת 2020. הדוח מלמד כי לבנק יש הון רובד 1 זמין והון כולל זמין, תוצאת התכנית האסטרטגית שלו, הגבוה מההון הנדרש ממנו, בהתאם לפרופיל הסיכון שלו ותוצאת מגוון מבחני קיצון שביצע. גם בעת אירוע הקורונה, ובהתאם למגוון מבחני קיצון שביצע הבנק, ותכנון ההון הכולל את השפעות האירוע, הערכת הבנק היא כי על אף עוצמתו של האירוע, לבנק הון זמין הגבוה מההון הנדרש ממנו.

מגזרי פעילות פיקוחיים

לפי גישת ההנהלה כל פעילות הבנק הינה קמעונאית. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לבנק ארבעה מגזרי פעילות פיקוחיים:

1. מגזר משקי הבית- המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שיתרת תיק הנכסים הפיננסים שלהם נמוך מ-3 מיליוני ש"ח. הפעילות במגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף והאמצעים המקוונים השונים.
 2. מגזר בנקאות פרטית- המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שהיקף תיק הנכסים הפיננסים שלהם הינו בסכום העולה על 3 מיליוני ש"ח. הפעילות במגזר מבוצעת באמצעות מערך הסינוף, האמצעים המקוונים השונים ובאמצעות מרכזי ייעוץ המעניקים שירותי ייעוץ בתחום ניירות הערך.
 3. מגזר עסקים- על מגזר זה נמנים בעיקר לקוחות עצמאיים וחברות פרטיות. הטיפול בלקוחות מתבצע בסינוף וביחידת האשראי העסקי.
 4. מגזר פיננסי- הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול החשיפות לסיכוני שוק וריבית, ניהול חובת הנזילות הרגולטורית, ניהול סיכון הנזילות, ניהול סיכון הריכוזיות הפיננסית וניהול ההון.
- מגזר משקי בית ומגזר בנקאות פרטית מדווחים ביחד תחת מגזר אנשים פרטיים, וזאת מכיוון שתוצאות ויתרות מגזר הבנקאות הפרטית זניחות. מגזר עסקים אינו מהותי ולכן לא ניתן מידע נפרד לגביו.

לפרטים בדבר אופן חלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ראה ביאור 11 לדוחות הכספיים.

מגזר אנשים פרטיים

מגזר אנשים פרטיים הוא מגזר הפעילות העיקרי של הבנק. המגזר כולל את הפעילות מול קהל הלקוחות של הבנק באמצעות מערך הסינוף והאמצעים המקוונים השונים ואת הפעילות התומכת באגפים ובהנהלת הבנק. המוצרים הבנקאיים העיקריים הנכללים במגזר כוללים ניהול חשבון עו"ש, אשראי, פיקדונות, מט"ח, תכניות חיסכון, פעילות בכרטיסי אשראי, ייעוץ השקעות ופעילות בשוק ההון.

לוח 17 שינויים ברווחיות מגזר אנשים פרטיים

שיעור השינוי באחוזים	מחצית ראשונה	
	2020	2021
במיליוני ש"ח		
1	45.4	46.0
(5)	277.0	263.6
5	74.7	78.1
	15.6	0.3
2	267.2	271.3

תחרות

קיימת תחרות על פלח לקוחות משקי הבית מול בנקים מסחריים וגורמים פיננסיים אחרים. התחרות באה לידי ביטוי גם בתחום האשראי הקמעונאי והיא כוללת התמודדות מול הצעות אשראי מבנקים, מחברות כרטיסי האשראי ומגופי מימון חוץ-בנקאיים. הבנק מתמודד עם התחרות בתחום באופן שוטף ובמישורים שונים.

שיווק והפצה

הבנק מציע את שירותיו ואת מוצריו ללקוחות באמצעות מערך הסניפים שלו ובאמצעות ערוצי הבנקאות הישירה (אינטרנט, מענה טלפוני, אפליקציות סלולריות ומכשירים אוטומטיים).

מערך הסניפים

- לבנק 48 סניפים הפרוסים בכל רחבי הארץ ו- 4 סניפים בשירות חלקי. הקמת סניפים חדשים ובחירת מיקומם נגזרות מצרכי קהל היעד ומאופיו.
- נוסף על מערך הסניפים, לבנק חמישה מרכזי ייעוץ השקעות. המרכזים מעניקים שירות וייעוץ בתחום ניירות הערך הישראליים והזרים ללקוחות בעלי תיק השקעות גדול.
- ב- 14 מסניפי הבנק ממוקמות עמדות למכירת משכנתאות באמצעות נציגויות של בנק מזרחי טפחות.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במסגרת מגזר ניהול פיננסי כוללת, בין היתר, את ניהול החשיפות לסיכוני שוק וריבית, ניהול חובת הנזילות הרגולטורית, ניהול סיכון הנזילות, ניהול סיכון הריכוזיות הפיננסית וניהול ההון. פעילות המגזר מנוהלת בידי האגף הפיננסי.

לפרטים נוספים על מגזר ניהול פיננסי ראה דוח כספי ליום 31 בדצמבר 2020.

לוח 18 שינויים ברווחיות מגזר ניהול פיננסי

שיעור השינוי באחוזים	מחצית ראשונה	
	2020	2021
במיליוני ש"ח		
30	34.8	45.3
22	83.6	102.1
	(0.8)	0.1
	0.3	(0.1)
12	29.7	33.3

סקירת הסיכונים

בפרק זה ניתנת סקירה תמציתית וניתוח ההתפתחויות של הסיכונים העיקריים שהבנק נחשף אליהם. לפירוט מלא ראה דוח כספי לשנת 2020 ודוח סיכונים מפורט הכולל את דרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

תיאור כללי של הסיכונים ואופן ניהולם

במהלך פעילותו נחשף הבנק לסיכונים שונים, כגון סיכונים אשראי, סיכונים שוק וריבית, סיכונים מזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים מחשוב וטכנולוגיה, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכון ציות ואיסור הלבנת הון, סיכונים מוניטין וסיכונים נוספים. הוראות בנק ישראל לניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה 310, קובעות את העקרונות הנדרשים להקמת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בבנק, כולל התייחסות לתפקידי הדירקטוריון והנהלה, גיבוש מדיניות לניהול הסיכונים השונים, קביעת תיאבון סיכון (מגבלות) לסיכונים שמופּו כמהותיים לפעילות הבנק, טיפול נאות במוצר/ פעילות חדשה, או שעודכנה באופן מהותי, העמדת כלים להערכה ולמידה לשם ניטור פרופיל הסיכונים וההון והקמת מערך בקרה פנימית ההולם את פעילותו העסקית של הבנק בשגרה ובמצבי חירום. ניהול הסיכונים של הבנק כרוך בקשר הדוק עם ניהול ההון של הבנק, כולל המהלכים הנדרשים לתכנון ההון, כחלק מהנדבך השני של באזל 2.

המסגרת הפועלת בבנק לניהול ובקרת הסיכונים נקבעה על פי הוראות בנק ישראל, בהתאם למסגרת העבודה שהותוותה בהן. לבנק מסמך מדיניות ייעודי (מדיניות האב לניהול הסיכונים) הקובע את העקרונות לניהול ובקרת הסיכונים וההון של הבנק.

עם תחילת אירוע הקורונה הפעיל הבנק את תכנית המשכיות העסקית שלו, והגביר את הבקרה אחר התפתחות הסיכונים השונים, ובייחוד סיכון תפעולי וסיכון אשראי.

לאורך כל אירוע הקורונה שמר הבנק על רציפות תפעולית ועסקית ועל פרופיל סיכון מתון, בהתאם ליעדים שקבע. בהתאם ננקטו צעדים למנוע פגיעה באיכות תיק האשראי ובכללם: הבנק הגביר את אמצעי הניטור על התפתחות הסיכון בתיק, מנטר את ההתפתחויות בתיק האשראי ברמה יומית, הן לנוכח המצב בפועל, והן באמצעות מבחני הקיצון, עדכן את מודל דירוג האשראי של הלקוחות, ובוחן באופן שוטף כל פעולה נדרשת כדי לעמוד ביעד שקבע עם תחילת האירוע. שיעור הכשלים ירד ביחס לשיעור הכשלים שקדם לאירוע הקורונה- שיעור כשלים נמוך המעיד על האיכות הגבוהה של התיק.

נכון למועד אישור הדוחות חלה התמתנות משמעותית בהשפעות אירוע הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק, הוסרו מרבית המגבלות שהוטלו במהלך האירוע וחלה ירידה בשיעורי האבטלה. להערכת הבנק, לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכונים של הבנק והבנק ממשיך לנטר את פרופיל הסיכון שלו.

מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק

מסגרת ניהול הסיכונים בבנק מתבססת על תהליכים, כלים, מערכות ועקרונות לצורך זיהוי, מדידה, בקרה ומיזעור הסיכונים השונים. המסגרת בנויה תוך שמירת עיקרון הפרדת תפקידים ואי תלות ומסתמכת על ארבעה קווי הגנה.

לפירוט קווי ההגנה ראה דוח כספי לשנת 2020.

מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים בשגרה ובחירום, תוך הגבלת החשיפה לסיכונים המהותיים לפעילות הבנק בהתאם לתיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון, ושמירה על מערך בקרה פנימית ההולם את פרופיל הסיכון ותרבות ניהול הסיכונים בבנק.

להלן רשימת מנהלי הסיכונים בבנק כפי שאושרו לשנת 2021:

לוח 19 מנהלי הסיכונים בבנק

שם ותפקיד	תפקיד במערך ניהול הסיכונים
מנכ"ל הבנק מר שאול גלברד	מנהל הסיכון העסקי, האסטרטגי וסיכון המוניטין.
מר יורם מזרחי, סמנכ"ל, מנהל האגף לניהול סיכונים	מנהל הסיכונים הראשי (CRO) אחראי לפעילות פונקציית ניהול הסיכונים של הבנק, בהתאם להוראה 310 של בנק ישראל. מנהל הסיכונים התפעוליים, סיכון מודל, סיכון אבטחת מאגרי מידע וסיכון המשכיות עסקית. מנהל סיכון הציות, ממונה אכיפה פנימית של דיני ני"ע ושל חוק התחרות הכלכלית, מנהל סיכון חוצה גבולות, לרבות FATCA, CRS, QI. למנהל הסיכונים כפופה קצינת הציות (הממונה לפי חוק איסור הלבנת הון ומימון טרור).
מר אסף גיל, משנה למנכ"ל, מנהל אגף בנקאות קמעונאית	מנהל סיכונים האשראי, סיכון אשראי יזום צרכני וסיכון ריכוזיות תיק האשראי הקמעונאי של הבנק.
גב' לידיה עטייה, מנהלת האגף הפיננסי	מנהלת סיכונים שוק וריבית, סיכון מזילות, סיכון אשראי וריכוזיות בתיק השקעות של הבנק, אשראי צד נגדי, סיכון ניהול ההון וההשקעות לרבות סיכונים סביבתיים.
גב' יעל טברסקי, סמנכ"ל, מנהלת אגף משאבי אנוש ולוגיסטיקה	מנהלת סיכון משאבי אנוש ולוגיסטיקה. מנהלת סיכונים אבטחה וביטחון.
עו"ד נורית עירוני, סמנכ"ל, מנהלת האגף ליועץ משפטי	מנהלת הסיכון המשפטי וממונה על תחום הממשל התאגידי.
מר גדי דודיאן, סמנכ"ל בכיר, מנהל אגף מחשוב וטכנולוגיה	מנהל סיכון מחשוב וטכנולוגיה המידע וסיכון אבטחת מידע וסייבר.
גב' לימור פרידמן, סמנכ"ל, חשבונאית ראשית, מנהלת אגף החשבונאות	ממונה על הדיווחים הכספיים.
מנהלי האגפים	ניהול סיכונים סליקה, סיכונים מיקור חוץ, סיכונים מעילות והונאות וסיכונים רגולציה (כל מנהל אגף בתחומו).

לפירוט מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק, המבנה הארגוני, מערך הניהול ובקרת הסיכונים ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2020.

תיאבון הסיכון

תיאבון הסיכון מבטא את המגבלות ותקרות החשיפות אותן דירקטוריון הבנק מסכים לקבל כחלק מפעילותו העסקית של הבנק בשגרה ובחירום. תיאבון הסיכון נקבע על ידי דירקטוריון הבנק והוא מחייב את ההנהלה לנהל את הסיכונים באופן שוטף בתוך המגבלות שנקבעו. לפיכך, לתיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון קשר הדוק ליעדיו העסקיים של הבנק, כפי שנקבעו בתכנית האסטרטגית או בתכנית העבודה השנתית של הבנק. תיאבון הסיכון מאושר על ידי הדירקטוריון לפחות אחת לשנה כחלק מאישור מסמכי המדיניות של הבנק. הנהלת הבנק יכולה לקבוע מגבלות משלה. מגבלות אלה תהיינה נמוכות מתיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון. חלק מרכזי במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק הוא בחינה שוטפת של פרופיל הסיכון של הבנק ואופן התפתחותו. לנוכח תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון, בבנק פועל מנגנון לניטור פרופיל הסיכון, כאשר מסמכי המדיניות קובעים את השיטות, הדרכים והעקרונות לניהול ובקרת הסיכונים השונים, ובפרט, את דרכי הדיווח בגין חריגה ממגבלת דירקטוריון ואת הפעולות הנדרשות לביצוע, עד לסגירת החריגה. מנגנון דומה מופעל במצב של התרעה, קרי, עת פרופיל הסיכון של הבנק מתקרב לתיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון.

במהלך אירוע הקורונה בחן הבנק באופן שוטף את תיאבון הסיכון שלו, על מנת לאתר היבטים הדורשים עדכון בהתאם להתפתחות האירוע. פרופיל הסיכון של הבנק נבחן מול תיאבון הסיכון, וכחלק מתכנית ההמשכיות העסקית של הבנק, נקבעו דרכי הדיווח בין יחידות הבנק למנכ"ל ולהנהלת הבנק וצוותי החירום/חדר המצב, וכן, דיווחים שוטפים לדירקטוריון הבנק על פעולות שביצע הבנק כדי להתמודד עם השלכות האירוע. בחודשים אפריל ונובמבר בשנת 2020, ובחודש אפריל בשנת 2021 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במגבלות יחס הון רובד 1, יחס ההון הכולל ויחס מינוף, בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים. תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון עבור יחסי ההון והמינוף, כוללים שולי ביטחון גבוהים מעל ליחסים המזעריים שנקבעו על ידי בנק ישראל. בנוסף, נקבעו שולי ביטחון נוספים למגבלת מנכ"ל.

מבחני קיצון (מבחני מצוקה)

הבנק משתמש במגוון כלים ותהליכים למדידת והערכת פרופיל הסיכון. מרכיב מרכזי במדידה זו הם מבחני הקיצון. מבחני קיצון נועדו לאתגר את מתודולוגיות החישוב הקיימות בבנק המתבצעות בשגרה, ומתבססות בין היתר על נתונים או אירועים היסטוריים, ולתת מבט 'צופה פני העתיד', לגבי השינויים הצפויים בפרופיל הסיכון של הבנק, לו יתרחשו בשווקים אירועי קיצון. הבנק, כחלק ממסגרת ניהול ובקרת הסיכונים שלו, מפעיל שורה מגוונת של מבחני מצוקה (קיצון) המאתגרים את פרופיל הסיכון הנוכחי של הבנק בתנאי לחץ, בהינתן שינוי בגורמי הסיכון הרלוונטיים לפעילותו העסקית, כולל מבחני מצוקה הבוחנים את פרופיל הסיכון תחת שינויים מהותיים בתנאי המאקרו ובמצבי חירום (איום), הכוללים מגוון תרחישי ייחוס ביטחוניים, רעידת אדמה, מגיפה, אירועי סייבר ועוד.

חישוב השפעת תרחישי הקיצון השוטפים על מאזן הבנק ועל הרווחיות הצפויה מבוצע על ידי היחידות העסקיות, באמצעות כלי הניהול הקיימים לניהול החשיפות השוטפות. תרחישי קיצון אלו משולבים, בהתאם לצורך, בתהליך תכנון ההון של הבנק, שנועד לבחון כי לבנק יש די הון כדי לעמוד בתכנית העסקית שלו.

תהליך תכנון ההון של הבנק מתבצע כחלק מתהליך ה-ICAAP והוא כולל מבחני קיצון שגובשו על ידי הבנק, בהינתן פרופיל הסיכונים המהותיים לפעילותו, שיש להם פוטנציאל פגיעה בתכנית האסטרטגית, בתכנית העבודה של הבנק במוניטין וביעדי ההון שלו. תרחישי הקיצון מתחשבים בפוטנציאל ההשפעה של הסיכונים השונים על פעילותו העסקית של הבנק, וכוללים אירועים כמותיים (פיננסיים) ואירועים איכותיים, בדרגות חומרה שונות ובמצבי שוק שונים. הבנק כולל במסגרת תכנון ההון שלו גם את השפעת תרחיש אחיד סייבר שפורסם על ידי בנק ישראל.

הבנק מבצע שורה של מבחני קיצון (מבחני איום) החל מתחילת אירוע הקורונה, כאשר חלקם מתבסס על מבחני קיצון המתבצעים בבנק בשגרה, וחלקם מתבסס על תרחישים שפותחו בבנק בגין האירוע. בשל חוסר הוודאות הקיים בתרחיש אירוע הקורונה, מייחס הבנק חשיבות רבה לביצוע תרחישי קיצון, שכן הם יוצרים מתווה התפתחות, אותו ניתן לנטר, ככל שהאירוע מתרחש. במהלך אירוע הקורונה הבנק הגביר את תדירות ביצוע

המבחינים, תוך התאמתם לפרופיל הסיכון של הבנק לפי המצב בפועל, תוצאת המצב בשווקים לרבות התפתחות האבטלה, ופעולות פיננסיות שביצע הבנק החל מתחילת האירוע. בנוסף, מגבה הבנק את תרחישי הקיצון בשורת ניתוחי רגישות, וכן בשורה של מבחני קיצון הפוכים, המבוצעים ללא מתווה תרחיש ונועדו לבחון את התנאים בהם קיים פוטנציאל לחריגה מתאבון הסיכון. מבחני הקיצון וניתוחי הרגישות שביצע הבנק מצביעים על פרופיל סיכון נמוך יחסית.

למידע נוסף בדבר תיאור הסיכונים ואופן ניהולם, ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכוני אשראי

סיכון אשראי הוא הסיכון להפסד הנובע מכך שלווה לא יעמוד בהחזרי האשראי שקיבל לפי הסכם האשראי עם הבנק. סיכון זה יכול לנבוע ממספר גורמים שלהם תתכן השפעה על כלל תיק האשראי, על ענף משק מסוים, או על הלקוח הבודד.

סיכון האשראי הכולל לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ-מאזני, הכולל מסגרות אשראי בלתי מנוצלות וערבויות.

לקוחות הבנק הם בעיקר שכירים המועסקים בסקטור הפרטי על כל ענפיו וכן שכירים וגמלאים של המגזר הציבורי ובני זוגם, ובהם עובדי מדינה, עובדי רשויות סטטוטוריות, חברות ממשלתיות, חברות שהופרטו ועוד.

כמו כן, הבנק מעניק שירותים ללקוחות שאינם משתייכים לארגונים הגדולים שהבנק קשור עמם באמצעות מעסיק או ארגון יציג. בנוסף, הבנק מעמיד אשראי ללקוחות עצמאיים ותאגידים תוך התמקדות בבעלי מקצועות חופשיים. פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק נמוך מאוד - מרבית הלקוחות מדורגים בדירוג אשראי גבוה ורמת הכשלים בתיק היא נמוכה מאוד.

עם תחילת אירוע הקורונה, קבע הבנק יעד לפיו הוא יפעל לתמוך בלקוחותיו תוך שמירה על טיב תיק האשראי שלו. הבנק השיק מספר הצעות ערך ללקוחותיו, כדי להקל עליהם את התמודדות עם התקופה, תוך שהוא קובע מספר החלטות אשראי שנועדו להגביל את סיכון התיק ואת פוטנציאל רמת הכשלים בו. במהלך האירוע הבנק הגביר את אמצעי הניטור על התפתחות הסיכון בתיק, כולל ניטור לקוחות הנמצאים בפיגור, לקוחות שאיבדו הכנסה באופן משמעותי, וכן לקוחות שדחו הלוואות, עדכן את מודל דירוג האשראי של הלקוחות, ובחן באופן שוטף כל פעולה נדרשת כדי לעמוד ביעד שקבע עם תחילת האירוע. נכון למועד אישור הדוחות לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של תיק האשראי ושיעור הכשלים ירד ביחס לשיעור הכשלים שקדם לאירוע הקורונה - שיעור כשלים נמוך המעיד על איכות גבוהה של התיק. הבנק מנטר את ההתפתחויות בתיק האשראי בתדירות גבוהה, הן לנוכח המצב בפועל, והן באמצעות מבחני הקיצון, כאמור לעיל.

- ניהול סיכון האשראי

דירקטוריון הבנק מאשר, לפחות אחת לשנה את מסמך מדיניות האשראי, מסמך מדיניות אשראי יזום ותכנית עבודה שנתית בנושא אשראי. המדיניות ותכנית העבודה מגדירות את יעדי העסקיים של הבנק בתחום האשראי, תוך קביעה של תאבון הסיכון. מגבלות החשיפה הנגזרות, בין היתר, ממודל דירוג הלקוחות שבשימוש הבנק. המדיניות קובעת את עקרונות תהליכי העבודה הנדרשים ליישום מדיניות האשראי על פי יעדי הדירקטוריון, הקריטריונים הכמותיים והאיכותיים הנדרשים לעמידה ביעדים, וכן, לוח זמנים לביצוע. כאמור לעיל, במהלך אירוע הקורונה, בחן הבנק את התהליכים, העקרונות, הסמכויות, דרכי ושיטות ניהול הסיכונים המשמשים לניהול התיק בשגרה, ועדכן אותם, בהתאם להתפתחויות האירוע.

כחלק ממדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, וזאת, כדי לשמר את איכותו ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלו מאפשרים ניהול מבוקר של

הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים. מנגנון קבלת ההחלטות בנוגע למתן האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת דירקטוריון הבנק.

פרופיל סיכון האשראי של הבנק הוא נמוך יחסית, לאור אסטרטגיית הבנק לפעול בעיקר במגזר הלקוחות הפרטיים, כך שתיק האשראי מפוזר בין מספר רב של לוויים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה יחסית. לאסטרטגיה זו השפעה גם על פרופיל סיכון ריכוזיות האשראי של הבנק. הבנק בוחן באופן שוטף כל פוטנציאל אפשרי לעלייה ברמת הסיכון של תיק האשראי. על פי ניתוחי הבנק, שיעור האבטלה בקרב לקוחותיו נמוך יחסית למשק ויש לו השפעה נמוכה יחסית על שיעורי הכשל בתיק האשראי של הבנק. עם זאת, עקב אי הוודאות הכרוכה באירוע, ממשיך הבנק לנטר את התפתחות סיכון האשראי, מה שמאפשר לו להגיב בצורה מהירה לכל התפתחות. הניטור כולל בין היתר, ניתוח הסיכון של אוכלוסיות שונות בתיק הבנק, כגון: לקוחות שהכנסתם נפגעה באופן מהותי, דוחי הלוואות וכו'. כאמור לעיל, לא חל שינוי בפרופיל סיכון תיק האשראי של הבנק במהלך התקופה המדווחת, כאשר רמת הפיגורים והכשלים ממשיכה להיות נמוכה יחסית.

מגבלות האשראי בבנק נגזרות מהסמכויות לאישור אשראי שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק. המגבלה של חבות לווה וקבוצת לוויים שנקבעה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 313 אינה מגבלה אפקטיבית לפעילות הבנק בתחום האשראי הקמעונאי (ראה להלן סיכון ריכוזיות האשראי). מרבית האשראי של הבנק הוא אשראי שקלי צמוד לשינויים בריבית הפריים.

לפירוט ראה להלן 'סיכון אשראי לאנשים פרטיים'.

פיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון ושינויים מתקופה לתקופה במאפיינים

הבנק קבע מגבלת חשיפת אשראי עבור קבוצות לוויים בהתבסס על מודל הבנק לדירוג לקוחות. הבנק מבצע מעקב חודשי אחר התפתחות תיק האשראי והתפלגות החשיפה. לדירקטוריון הבנק מועבר דיווח אחת לרבעון בדבר התפתחות פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע במדיניות. הבנק קבע אינדיקטורים (גידול בחשיפה עם מאפייני סיכון ושינויים בהפרשות) המחייבים דיון, טיפול ודיווח מידי להנהלה ולדירקטוריון.

בבנק קיימים מספר קווי הגנה לניהול ובקרת סיכון האשראי:

- היחידה העסקית מהווה את הקו הראשון לפעילות האשראי, אחראית למתן האשראי ללקוחות, בהתאם לעקרונות המדיניות, ובנוסף, מוודאת קיום תהליכי עבודה התואמים את עקרונות מדיניות האשראי של הבנק.
- היחידה לאיתור סיכונים מהווה יחידת בקרה הפועלת בתוך הקו הראשון, והיא אחראית לביצוע בקורות שוטפות אחר פעילות האשראי, מפיקה דוחות בקרה למדידת אפקטיביות הפעילות, מדריכה את הסניפים, ומוודאת תיקון ליקויים.
- היחידה לטיפול בחובות בעייתיים פועלת בקו הראשון לגביה של חובות שנכנסו לכשל.
- מחלקת בקרת אשראי של הבנק פועלת בתוך הקו השני באגף לניהול סיכונים והיא אחראית לבקרת הסיכון ולאתגור פעילותו של הקו הראשון. המחלקה פועלת בהתאם לנוהל ותכנית עבודה התואמים את דרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 311, בנוגע לבקרת אשראי. מנהל האגף לניהול סיכונים ומחלקת בקרת אשראי הפועלת באגף מספקים חוות דעת כתובה לבקשת אשראי מעל סף שנקבע במדיניות האשראי של הבנק.
- הביקורת הפנימית אשר בוחנת את אפקטיביות הבקרה הפנימית ביחידות השונות בבנק ואת יישומה בהתאם להוראות החוק והוראות ניהול בנקאי תקין.
- ר"ח חיצוני המבצע כחלק מפעילות ה - SOX בחינה של תהליכי אשראי ותהליכי בקרה פנימית מרכזיים.

מנהל סיכוני האשראי בבנק מכנס פורומים ייעודיים במסגרת חודשית/רבעונית לצורך בחינה וניתוח סיכוני האשראי בבנק. במסגרת הפורומים מוצגים ממצאים רלוונטיים בנושא סיכוני האשראי בבנק על ידי הקו הראשון והקו השני.

לבנק פורום ייעודי לטיפול ושימושיות במודלים שהבנק מפתח לצורך דירוג תיק האשראי וניטור השינוי ברמת הסיכון של התיק ושל לקוחותיו. פורומים נוספים הדנים בסיכון האשראי מכונסים על ידי האגף לניהול סיכונים. פורומים אלה נועדו לנטר את התפתחות הסיכון בתיק האשראי, כולל שינוי בדירוגים לפי סניפים, תוצאות תיקוף המודל, בחינת שיקולי אשראי, היבטי בקרה פנימית והיבטים תפעוליים העולים מתוך פעילות האשראי.

על פי הממצאים, מתקבלת תמונה מקיפה של פרופיל סיכון האשראי על כל היבטיו ברמת הבנק וברמת הסניף, שינויים ומגמות. מתבצע ניתוח מעמיק של הממצאים, מגובשות המלצות לעדכון מדיניות ונהלים ומבוצעות הדרכות ממוקדות לסניפים.

- דירוג לווים

הבנק משתמש במודל לדירוג סיכון אשראי ללקוחות ותיקים (מודל דירוג התנהגותי), מודל לדירוג סיכון אשראי לעצמאיים ותאגידים ותיקים וכן בדירוגי לשכת אשראי עמה הוא פועל, בהתאם לחוק נתוני האשראי. הבנק נעזר בדירוגים לצורך שימושים עסקיים במתן אשראי ולניטור התפתחות פרופיל הסיכון של תיק האשראי או סגמנטים שונים שלו.

חיתום לקוחות חדשים מתבצע על סמך המידע המועבר מהלשכה. הבנק קבע סמכויות ומגבלות לאישור אשראי ללקוח חדש בהתבסס על דרגות הסיכון של הלקוח. הבנק הידק חלק ממגבלות אלה, עם תחילת אירוע הקורונה. בנוסף, בוצעו שינויים במודל הדירוג בגין האירוע, במטרה לנטר לקוחות שנכנסו למעגל האבטלה, ששכרם נפגע, שדחו הלוואות וכדומה, וזאת, כדי לאפשר לבנק לאתר בזמן אמת, שינוי בתמהיל הדירוגים ובפרופיל סיכון תיק האשראי שלו. ניטור הסיכון בתיק האשראי מתבצע ברמה יומית.

מודל הדירוג מתעדכן באופן שוטף בהתאם למידע חדש המתקבל לגבי הלקוח, או החלטות עסקיות של אגף בנקאות קמעונאית.

מדיניות הבנק קבעה תאבון סיכון במונחי המודל המעודכן ודוחות הבקרה והנהלים הותאמו.

- אשראי יזום

פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות הבנק יכול שתתבצע על ידי הבנקאים של המוקד הטלפוני ו/או על ידי הבנקאים בסניפי הבנק. פנייה יזומה תחשב כל פנייה ביוזמת הבנק שבמהלכה הוצע ללקוח אשראי הן במהלך שיחה מתוכננת מראש והן במהלך שיחה שהתפתחה עם לקוח, פנים מול פנים ו/או בשיחה טלפונית. הבנקאים בסניפים ובמוקד הטלפוני הונחו לתעד כל פנייה יזומה למתן אשראי ללקוחות הבנק במערכת CRM ללא תלות בתוצאת הפנייה.

לבנק מסמך מדיניות הקובע את העקרונות הנדרשים לניהול ובקרת האשראי היזום הצרכני, וזאת, בהתאם לדרישות בנק ישראל. על פי מדיניות הבנק פנייה יזומה תתאפשר ללקוחות אשר עומדים בכל הקריטריונים אשר נקבעים על ידי הנהלת הבנק ומתעדכנים מעת לעת (ראה לעיל המודלים המשמשים את הבנק לעניין דרוג הלווים). פנייה יזומה מתוכננת מראש תתבסס על תסריטי שיחה מובנים ותתייחס לצרכי הלקוח, פירוט תנאי האשראי המוצע, פירוט הנכסים וההתחייבויות של הלקוח המנוהלים בבנק וכמובן בהתאם להחלטת הלקוח. הפעילות עוגנה בנוהל ייעודי.

מידע נוסף בדבר סיכוני האשראי, ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

- איתור וטיפול בחובות בעייתיים

דירקטוריון הבנק מאשר אחת לשנה את מדיניות הבנק בה הותוו העקרונות הנדרשים למדידה וגילוי של חובות בעייתיים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. המדיניות הולמת את הוראת המפקח על הבנקים בנושא 'מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי' (להלן ההוראה). מנהל האגף לניהול סיכונים מונה כאחראי על סיווג החובות ומנהלת אגף חשבונאות מונתה כאחראית על חישוב ההפרשות להפסדי אשראי.

הבנק פועל לאתר מוקדם ככל האפשר לזיוף בסיכון, בין היתר בהתאם לניטור דירוג הלקוחות. כדי להקטין את הפסדי האשראי, נוקטים סניפי הבנק והמטה, בעזרת מערך עורכי דין חיצוניים, מכלול פעולות לטיפול ולגביית חובות בעייתיים. הבנק ממשיך לפעול בימים אלה באותן שיטות, תוך הידוק הבקרה על רמת הסיכון של הלקוחות, תוך נקיטת רגישות המתחייבת מהמצב בכל הקשור לתהליכי הגבייה מול הלקוחות.

במסגרת מסמך מדיניות הבנק בנושא נקבעו ההגדרות, הסיווגים והסימונים בהתאם להוראה, הגורמים הרלוונטיים לטיפול בנושא החובות הבעייתיים, ההפרשות להפסדי אשראי של חובות, הטיפול במחיקה חשבונאית, תהליך הטיפול בחובות במטה ובסניפים, התיקוף והבקרה על התהליך, כולל מתן חוות דעת בלתי תלויה להפרשות להפסדי אשראי, על ידי מנהל האגף לניהול סיכונים.

הבנק קבע נהלים למדידה ולניהול ההפרשה להפסדי אשראי. ההפרשה נקבעה בשיעור מתאים כדי לכסות על הפסדי האשראי הצפויים על פי תיק האשראי של הבנק והיתרות הנובעות ממכשירים חוץ-מאזניים. ההוראה מיושמת בנוגע לכל יתרות החוב.

הבנק החל בשנת 2018 בהערכות ליישום הוראת ה- CECL, בהתאם להנחיות בנק ישראל. הוראה זו קובעת עקרונות חדשים להפרשות להפסדי אשראי.

- סיכון אשראי בתיק ההשקעות של הבנק

ניהול סיכון האשראי בתיק ההשקעות של הבנק הוא באחריות האגף הפיננסי בבנק. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות השקעה בפיקדונות בבנקים, באג"ח תאגידים ובאג"ח בנקים וחברות כרטיסי האשראי בארץ ובחו"ל (בכפוף למגבלות שנקבעו על ידי בנק ישראל). כמו כן, נקבעו מגבלות השקעה לפי דירוגים למנפיק בודד, לסקטור ולקבוצת לזיוף.

תיאבון הסיכון שקבע הדירקטוריון בנוגע לריכוזיות בפיקדונות בבנקים מסחריים (כולל אג"ח בנקים וחברות כרטיסי אשראי) נגזר מתוך המגבלות שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313 'מגבלות על חבות של לזיוף ושל קבוצת לזיוף'.

נקבע סף מהותיות לביצוע אנליזת חוב לפני ביצוע השקעות על ידי הבנק וכן על בסיס שנתי שוטף. מגבלת הפעילות המסחרית בשוק ההון מול תאגידים מסחריים (שאינם בנקים וחברות כרטיסי אשראי) נקבעה לסכומים נמוכים.

הבנק מאופיין ביחס גבוה של פיקדונות בבנקים מתוך סך מאזן הבנק. מדיניות ההשקעות של הבנק יוצרת מצב לפיו פרופיל הסיכון של תיק ההשקעות של הבנק הוא נמוך יחסית, ולפיכך, פוטנציאל ההפסד מתיק ההשקעות ורמת סיכון הצד הנגדי היא נמוכה.

הבנק משקיע מול צדדים נגדיים הנמצאים, להערכת הבנק, באיכות אשראי גבוהה מאוד והוא משקיע בנכסים פיננסיים שהם ברמת סיכון ותנודתיות במחיר נמוכה יחסית.

- סיכון ריכוזיות אשראי

- סיכון ריכוזיות בתיק האשראי הקמעונאי
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים - תיק האשראי של הבנק מפוזר בין מספר רב של לווים פרטיים שיתרת האשראי של כל אחד מהם נמוכה בדרך כלל.
על פי הערכת הבנק, מבנה ופרופיל פעילות הבנק בתיק האשראי הקמעונאי טומן בחובו מספר חוזקות אשר מקטינות באופן מהותי את סיכון הריכוזיות בתיק:
ריכוזיות ענפית - חלק ניכר מלקוחות הבנק הם שכירים המועסקים במגזר הציבורי על ענפיו השונים ובהתפלגות רחבה ביותר. הבנק מעריך כי התפלגות זו מקטינה את הסבירות לפגיעה בו אף בעת קיצוצים במגזר הציבורי. נכון למועד פרסום הדוח, בהתאם לפרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק, רמת הסיכון נותרה נמוכה.
ריכוזיות גאוגרפית - סיכון הריכוזיות הגאוגרפית מוערך בבנק כסיכון שלפיו אירוע המשפיע על אזור מסוים בארץ בו קיים ריכוז גבוה של לווים, יביא לכך שלווים לא יעמדו בהתחייבויותיהם הפיננסיות ולפגיעה מהותית בבנק. הסיכון מופחת על ידי פיזור נאות של תיק הלווים של הבנק על פני שטחה הגאוגרפי של מדינת ישראל.

- סיכון ריכוזיות אשראי בתיק ההשקעות של הבנק
סיכון הריכוזיות נובע מהשקעות בפיקדונות בבנקים ובאיגרות חוב של גורם יחיד בסכום גבוה.
דירקטוריון הבנק הגביל את ההשקעה בפיקדונות ובאג"ח, וכן, קבע מגבלות על הרכב התיק.
ההשקעות בניירות ערך ייעשו על פי היכולת לנתח באופן יעיל את חלופת ההשקעה. בדרך כלל, אג"ח ממשלתי הוא אפיק השקעה מועדף לעניין זה.

נכון ליום 30 ביוני 2021 כ-70.5% מסעיפי ההשקעות במזומנים ובפיקדונות בבנקים ובניירות ערך, מושקעים בחברה האם (המהווים כ-47.6% ממאזן הבנק). הבנק מתייחס לריכוזיות זו במסגרת תהליך ה-ICAAP, בפרט במסגרת תכנון ההון בתהליך זה, לרבות על ידי הקצאת הון ספציפית לסיכון הריכוזיות במסגרת תכנון ההון שמבצע הבנק, על מנת לוודא כי ההון הזמין לבנק מכסה את הבנק גם כנגד ההון הנדרש, תוצאת פוטנציאל סיכון זה.

-סיכון ריכוזיות ענפי בתיק ההשקעות של הבנק
השקעה בהיקף גדול בענף ספציפי חושפת את הבנק לסיכון ריכוזיות ענפי. לבנק סיכון ריכוזיות ענפי בענף הבנקאות. דירקטוריון הבנק קבע כאמור מגבלות השקעה בפיקדונות ובאג"ח בנקים, הנגזרות, בין היתר, מהוראת ניהול בנקאי תקין 313 ומהשפעתה על ההשקעות החלופיות העומדות בפני הבנק.

למעט סיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק כי אין חשיפה מהותית בגין סיכון ריכוזיות ענפית וסיכון ריכוזיות מדינה כל עוד הפעילות המסחרית בשוק ההון מול תאגידים מסחריים (שאינם בנקים) תהיה מוגבלת לסכומים נמוכים, ולפיכך, לא הוטלה מגבלה בגין סיכון זה. בנוסף לאמור לעיל דירקטוריון הבנק קבע מגבלת השקעה סקטוריאלית באג"ח תאגידי.

- סיכון אשראי צד נגדי ומכשירים נגזרים

סיכון אשראי של צד נגדי הוא הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יימצא במצב של כשל לפני הסליקה הסופית של העסקה. הפסד כלכלי ייגרם אם בעת כניסתו של הצד הנגדי למצב של כשל יהיו עמו עסקאות בעלות ערך כלכלי חיובי.

בפעילות במכשירים נגזרים יש סיכון אשראי צד נגדי. לבנק אין פעילות במכשירים אלו. בעת חידוש פעילות במכשירים נגזרים יידרש אישור של דירקטוריון הבנק.

– איכות האשראי וסיכון אשראי בעייתי

לוח 20 יתרות של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

31/12/20			30/6/21		
סך הכל	פרטי	מסחרי	סך הכל	פרטי	מסחרי
במיליוני ש"ח					
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי⁽¹⁾					
10,307.8	9,806.2	501.6	10,456.3	9,954.4	501.9
סיכון אשראי מאזני					
5,257.9	5,082.0	175.9	5,287.8	5,108.4	179.4
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾					
15,565.7	14,888.2	677.5	15,744.1	15,062.8	681.3
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי					
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי					
לא בעייתי					
276.5	266.5	10.0	249.8	239.2	10.6
סך הכל בעייתי ⁽²⁾					
75.2	68.1	7.1	69.4	63.8	5.6
מזה:השגחה מיוחדת					
35.0	30.9	4.1	34.0	30.8	3.2
נחות					
4.1	3.7	0.4	3.7	3.4	0.3
פגום					
36.1	33.5	2.6	31.7	29.6	2.1
351.7	334.6	17.1	319.2	303.0	16.2
סך הכל סיכון אשראי מאזני					
18.6	17.7	0.9	17.5	16.7	0.8
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾					
370.3	352.3	18.0	336.7	319.7	17.0
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי					
מזה: חובות שאינם פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר					
4.1	3.7	0.4	3.7	3.4	0.3
15,936.0	15,240.5	695.5	16,080.8	15,382.5	698.3
סך הכל אשראי כולל של הציבור⁽³⁾					
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים					
39.6	36.8	2.8	35.8	33.4	2.4
חובות פגומים					

(1) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(3) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני כולל: חובות ואג"ח.

(4) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

לוח 21 תנועה בחובות פגומים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2020	2020	2021	2020	2021
במיליוני ש"ח				
42.4	42.4	39.6	42.4	37.6
12.9	7.8	3.8	4.2	1.7
(10.2)	(4.6)	(2.9)	(2.6)	(1.0)
(5.5)	(3.6)	(4.7)	(2.0)	(2.5)
(2.8)	(0.4)	(3.8)	(0.4)	(1.8)
39.6	42.0	35.8	42.0	35.8
36.8	38.6	33.4	38.6	33.4
2.8	3.4	2.4	3.4	2.4

לוח 22 יחסים המצביעים על איכות האשראי

31/12/20	30/6/21	
באחוזים		
0.37	0.33	שיעור יתרת האשראי לציבור הפגום מיתרת האשראי לציבור
0.04	0.04	שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
0.54	0.50	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.19	-	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי על אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.14	0.11	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת

לוח 23 יחסים המצביעים על הרמה והשינוי של ההפרשה להפסדי אשראי

31/12/20	30/6/21	
באחוזים		
0.80	0.74	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור
214.39	221.23	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מסך האשראי הפגום לציבור
17.20	14.65	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

לוח 24 סיכון אשראי לפי ענפי משק (פעילות בישראל)

(במיליוני ש"ח)

יתרה ליום 30/6/21

הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
ציבורי-מסחרי						
-	-	-	-	-	66.7	66.7
4.4	0.1	(0.3)	2.4	6.2	681.3	698.3
4.4	0.1	(0.3)	2.4	6.2	748.0	765.0
76.0	5.7	0.3	33.4	74.8	15,062.8	15,382.5
80.4	5.8	-	35.8	81.0	15,810.8	16,147.5
2.3	-	(0.1)	-	-	18,194.1	18,194.1
82.7	5.8	(0.1)	35.8	81.0	34,004.9	34,341.6
יתרה ליום 30/6/20						

הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
אחרים						
-	-	-	-	-	80.2	80.2
5.2	0.6	1.3	3.4	9.4	679.5	702.8
5.2	0.6	1.3	3.4	9.4	759.7	783.0
83.5	8.7	15.6	38.6	86.5	14,772.7	15,162.0
88.7	9.3	16.9	42.0	95.9	15,532.4	15,945.0
2.1	-	0.3	-	-	16,412.9	16,412.9
90.8	9.3	17.2	42.0	95.9	31,945.3	32,357.9
יתרה ליום 31/12/20						

הפסדי אשראי ⁽³⁾						
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה: סיכון אשראי פגום	מזה: סיכון אשראי בעייתי ⁽⁵⁾	מזה: דירוג ביצוע אשראי ⁽⁴⁾	סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾
אחרים						
-	-	-	-	-	76.4	76.4
4.8	0.9	1.2	2.8	7.5	677.5	695.5
4.8	0.9	1.2	2.8	7.5	753.9	771.9
81.4	13.7	18.5	36.8	78.2	14,888.2	15,240.5
86.2	14.6	19.7	39.6	85.7	15,642.1	16,012.4
2.4	-	0.6	-	-	17,804.3	17,804.3
88.6	14.6	20.3	39.6	85.7	33,446.4	33,816.7

- (1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, בסך 5,305.3 מיליוני ש"ח, 5,178.1 מיליוני ש"ח ו- 5,276.5 מיליוני ש"ח לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2020 בהתאמה.
- (2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.

לוח 25 חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם אירוע הקורונה, ואשר לא סווגו כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח	פירוט נוסף של חובות שנמצאים בדחיית תשלומים		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים		חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח		פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים	
	חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים		חובות לא בעייתיים	
	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחיה של יותר מ 3 ועד 6 חודשים
מזה: פגור של 30 ימים או יותר	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה	יתרת חוב רשומה
במיליוני ש"ח	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
מסחרי	0.6	8	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
אנשים פרטיים	3.0	41	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3
30/06/2021	3.6	49	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4
31/03/2021	17.9	296.0	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8
31/12/2020	91.2	1,505.0	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2	9.2
30/09/2020	141.3	2,214	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3	13.3
30/06/2020	459.5	6,538	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8	27.8
31/03/2020	340.3	4,814	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7	20.7

(1) מזה: נכון ל- 30.06.21 ול- 31.12.20 לא סווגו חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית (ליום 30/09/2020 - 2.3 מיליון ש"ח).

(2) בנוסף למפורט לעיל, בוצעה פריסת תשלומים להלוואות צרכניות בסך 0.5 מיליון ש"ח לפי המתווה החדש של בנק ישראל.

- חשיפה למדינות זרות

נכון לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו- 31 בדצמבר 2020 לא הייתה לבנק חשיפה למדינות זרות.

- חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפות למוסדות פיננסיים זרים כוללות חשיפות בגין צדדים נגדיים שהם: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.

נכון לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו- 31 בדצמבר 2020 לא הייתה לבנק חשיפה למוסדות פיננסיים זרים בגין סיכון אשראי מאזני וחץ-מאזני.

ההשקעה באיגרות חוב בחו"ל כפופה למגבלות ההשקעה באיגרות חוב קונצרניות כפי שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק.

דירקטוריון הבנק קבע מגבלות השקעה באיגרות חוב בחו"ל. הן בנוגע לגובה ההשקעה הכולל, והן בנוגע לגובה ההשקעה למנפיק.

- סיכון אשראי לאנשים פרטיים

אישור האשראי מתבצע בכפוף לנהלי האשראי. לבנק מעטפת רחבה של נהלים העוסקים בסמכויות אשראי כלליות וסמכויות אשראי לאוכלוסיות ספציפיות. בנוסף, היחידה לאיתור סיכונים באגף בנקאות קמעונאית פועלת באופן שוטף להבטיח כי מתן האשראי מתבצע בהתאם למדיניות הבנק ונהליו. תהליך החיתום נמצא תחת בקרה גם של הקו השני באמצעות היחידה לבקרת אשראי הפועלת באגף ניהול סיכונים.

בבנק קיים מערך סמכויות אישיות לחיתום אשראי לפי פרופיל תפקיד במטה ובסניף.

הנהלת הבנק קבעה טווח סמכויות, בין היתר, בהתאם לגודל הסניף ודירוג הלווים ובהסתמך על המודלים לדירוג שבשימוש הבנק.

סמכויות אישיות נקבעות בהתאם לוותק המצטבר של בעלי התפקידים בניהול ובעיסוק באשראי ולאיוכות תיק האשראי שבניהולם. סמכויות האשראי לבעלי התפקידים מרמת מנהל סניף ומעלה מאושרות על ידי הנהלת הבנק. מנהל הסניף מאציל סמכויות באשראי לעובדי הסניף בכפוף לסמכויותיו. עובד סניף מקבל את הסמכויות בכפוף לעמידה בתנאי הכשרה אישיים מתאימים ולהגדרת תפקידו.

נתוני הלווה הנבחנים במסגרת שיקולי האשראי של הבנק כוללים בין השאר פרטים אישיים, מידע לגבי מקום התעסוקה, הכנסה, סך אשראי ופאסיבה ובטחונות קיימים. בנוסף, נבדק דירוג ותסמינים שליליים בהתאם לחוק שירות נתוני אשראי.

עבור לקוחות חדשים דירוג הלווה נקבע בהתבסס על דירוגי לשכת האשראי עמה פועל הבנק. דרוג לקוחות ותיקים, פרטיים ועסקיים, מתבסס על מודלים לדירוג אשר פותחו בבנק, ולוקחים בחשבון, בין היתר, את נתוני הלווה הנבדקים בתהליך בחינת בקשות אשראי, שהוזכר לעיל. המודלים והשימושים בהם מנוהלים באופן שוטף על ידי אגף בנקאות קמעונאית ומתוקפים על ידי אגף ניהול סיכונים.

התקרה המרבית לאישור עסקת אשראי על ידי הבנק נקבעת על ידי הדירקטוריון. כל עסקת אשראי מעבר לתקרה זו חייבת לקבל את אישורו.

הגידול בתיק האשראי של הבנק בשנים האחרונות בוצע תוך הקפדה על חיתום איכותי, כפי שמשתקף מרמת הסיכון הנמוכה של תיק האשראי של הבנק, והעובדה כי מרבית לקוחות האשראי של הבנק מדורגים בקבוצות הדירוג הגבוהות של המודל.

בשנים האחרונות לא חל שינוי מהותי בהרכב תיק האשראי לציבור. לפי מדיניות הבנק, האשראי לאנשים פרטיים נשמר ביחס של כ- 95% מסך תיק האשראי. הבנק ממשיך להתמקד בראש ובראשונה בקהל היעד המסורתי שלו - משקי בית שכירים מפקידי משכורת.

האשראי ניתן ברובו הגדול והמכריע לשכירים המשתייכים למגזרים בעלי יציבות תעסוקתית גבוהה וחוסן כלכלי. נתוני חשיפת האשראי בהתאם למודלים לדירוג אשראי, מצביעים על סיכויי כשל נמוכים - הסיכון העיקרי להרעה באיכות הלווים הוא בשל הרעה מהותית בביטחון התעסוקתי במשק, כלומר עקב פיתורים בהיקפים גדולים שעלולים לגרום לפגיעה ביכולת העמידה בהתחייבויות של הלקוחות נוטלי האשראי. הערכת הבנק היא כי מרבית לקוחותיו המשתייכים בחלקם הגדול לשירות המדינה ולסקטורים נדרשים, כגון משטרה וביטחון, שירותים רפואיים ושירותים לציבור ולארגונים חזקים וסולידיים לא יהיו נתונים לפיתורים עם תום אירוע הקורונה, כך שרמת הפגיעה באיכות תיק האשראי, השומרת על רמת סיכון נמוכה בעת האירוע, תמשיך להיות נמוכה יחסית.

במהלך אירוע הקורונה הגביר הבנק את הניטור השוטף אחר המצב, על מנת לתמוך בלקוחותיו הנדרשים לסיוע או להקלות אשראי עד לחזרתם הצפויה לעבודה, תוך קביעת הפעולות הנדרשות לשמירה על איכות התיק בעת האירוע ולאחריו, הכוללות בין היתר ניטור הכנסת הלקוחות ושינוי בדירוג האשראי שלהם. הבנק מסתייע במבחני רגישות ובמבחני קיצון המתבצעים באמצעות מודל הדירוג של הבנק, ופועלים על פרמטרים שונים ברמת קבוצות הלווים וקבוצות הדירוג, כדי להעריך את פוטנציאל ההפסד, כתוצאה משינויים שיחולו בדירוגי הלקוחות לאור האירוע. נכון למועד דוח זה, רמת הסיכון בתיק האשראי של הבנק ירדה ביחס לרמת הסיכון שלו טרום האירוע וההפרשה הכלכלית הצפויה של הבנק נמוכה מרמת ההפרשה ברבעונים שקדמו לאירוע הקורונה.

כל ההפרשות להפסדי אשראי בבנק הינן על בסיס קבוצתי. החובות הגדולים נבחנו על בסיס פרטני ומכיוון שנמצאו תקינים הופרשו גם הם על בסיס קבוצתי.

כל החובות הפגומים בבנק הינם חובות בארגון מחדש אשר גם בגינם מבוצעת הפרשה קבוצתית (בהתאם לשיעור הכשל של אוכלוסיית החובות הפגומים).

לוח 26 סיכון אשראי לאנשים פרטיים- יתרות ומאפייני סיכון שונים

שיעור השינוי באחוזים	יתרה ליום	
	31/12/20	30/6/21
במיליוני ש"ח		
חובות		
8	713.6	768.8
4	1,493.3	1,545.6
-	7,933.9	7,943.0
1	10,140.8	10,257.4
סך הכל חובות (אשראי מאזני)		
מסגרות לא מנוצלות וערבויות		
-	2,298.3	2,289.6
1	2,771.4	2,802.7
9	30.0	32.8
-	5,099.7	5,125.1
1	15,240.5	15,382.5
סך הכל סיכון האשראי לאנשים פרטיים		
מזה:		
1	2,423.6	2,450.0
(1)	18.7	18.6
תיק נכסים פיננסים, כנגד סיכון האשראי⁽²⁾		
תיק נכסים פיננסים :		
(3)	205.1	199.8
1	23.4	23.6
(8)	284.2	261.6
(5)	512.7	485.0
סך הכל נכסים פיננסים ובטוחות אחרות, כנגד סיכון האשראי		

(1) בהתאם למקדמי הבנק הסכומים המוצגים בתיק הנכסים הפיננסים ובטוחות אחרות הינם עד לגובה חבות הלקוח בלבד.

(2) בנוסף לנכסים הפיננסיים קיימות בטוחות אחרות בגין שעבוד כלי רכב שלא נכללים בגילוי זה.

לוח 27 פילוח לפי גודל חבות הלווה

יתרה ליום 30/6/21			
מספר לווים	מאזני	חוץ מאזני	כולל
תקרת סיכון אשראי כולל באלפי ש"ח		במיליוני ש"ח	
אשראי ללווה עד 10	44,974	81.3	113.8
אשראי ללווה מעל 10 עד 20	24,888	121.9	257.4
אשראי ללווה מעל 20 עד 40	41,142	393.3	825.0
אשראי ללווה מעל 40 עד 80	46,006	1,112.1	1,532.9
אשראי ללווה מעל 80 עד 150	36,412	2,732.4	1,287.8
אשראי ללווה מעל 150 עד 300	29,443	5,079.5	982.6
אשראי ללווה מעל 300	2,506	736.9	125.6
סך הכל	225,371	10,257.4	5,125.1
15,382.5			
יתרה ליום 31/12/20			
מספר לווים	מאזני	חוץ מאזני	כולל
תקרת סיכון אשראי כולל באלפי ש"ח		במיליוני ש"ח	
אשראי ללווה עד 10	51,800	80.0	112.2
אשראי ללווה מעל 10 עד 20	24,637	119.0	256.1
אשראי ללווה מעל 20 עד 40	40,480	385.8	814.3
אשראי ללווה מעל 40 עד 80	45,141	1,083.3	1,510.0
אשראי ללווה מעל 80 עד 150	36,379	2,736.8	1,288.7
אשראי ללווה מעל 150 עד 300	29,200	5,020.3	992.5
אשראי ללווה מעל 300	2,434	715.6	125.9
סך הכל	230,071	10,140.8	5,099.7
15,240.5			

לוח 28 התפלגות לפי גובה ההכנסה הקבועה בחשבון

יתרה ליום			
30/6/21		31/12/20	
במיליוני ש"ח	שיעור באחוזים	במיליוני ש"ח	שיעור באחוזים
גובה ההכנסה			
חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון	480.0	5	522.9
נמוכה מ- 10 אש"ח	2,703.1	26	2,807.5
גבוהה מ- 10 אש"ח ונמוכה מ- 20 אש"ח	4,955.8	48	4,776.0
גבוהה מ- 20 אש"ח ומעלה	2,118.5	21	2,034.4
סך הכל	10,257.4	100	10,140.8
100			

לוח 29 סיכון אשראי בעייתי לפני הפרשה להפסדי אשראי לאנשים פרטיים

31/12/20			30/6/20			30/6/21			יתרת סיכון אשראי בעייתי שיעור סיכון אשראי בעייתי מתוך סיכון אשראי כולל (באחוזים)
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
מאזני			מאזני			מאזני			
			במיליוני ש"ח						
78.2	1.0	77.2	86.5	0.9	85.6	74.8	0.7	74.1	
0.51			0.57			0.49			

(1) אשראי מאזני וחוצי מאזני לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.

לוח 30 שיעור הוצאות בגין הפסדי אשראי לאנשים פרטיים

לשנה שנתיימה	לשישה חודשים שהסתיימו	
ביום 31 בדצמבר	ביום 30 ביוני	
2020	2020	2021
0.18	0.31	0.01

שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך אשראי לציבור לאנשים פרטיים (באחוזים)

סיכונים שוק

סיכון שוק הוא הסיכון להפסדים על פוזיציות מאזניות וחוצי-מאזניות הנובעים משינויים במחירי השוק או מהתנודתיות שלהם. סיכונים שוק נובעים מרגישות המכשירים הפיננסיים של הבנק לשינויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשער החליפין ובמחירי מניות וסחורות (שאינם רלבנטיים לפעילותו העסקית של הבנק). הבנק מחשב ומנהל את הסיכון הכולל ואת רכיביו. מדיניות ניהול סיכונים השוק מכוונת להגדיל את הרווח אגב שמירה על רמת סיכון מאושרת ומבוקרת. מדדים אלה נמצאים בניטור שוטף.

הבנק מבחין בין שתי גישות מדידה שונות, אך משלימות, של סיכונים שוק:

1. גישת הערך הכלכלי המשקפת את השפעת השינויים בגורמי השוק על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים בעתיד. גישה זו ממוקדת בטווח הארוך ובסיכונים המובנים בפעילויות הבנק.
 2. גישת הערך החשבונאי - בגישה זו מוקד הניתוח הוא ההשפעות על ההון של הבנק:
- א. השפעות על השווי ההוגן (מכשירים נגזרים וניירות ערך בתיק הזמין למכירה). לשינויים אלו השפעה על בסיס ההון.
- ב. השפעות על הכנסות המימון (רווחיות הבנק). הניתוח בהיבט זה נעשה לאופק זמן מוגדר וקצר יחסית.

- סיכוני ריבית

סיכון ריבית נובע מחשיפת פוזיציות הבנק לשינויים בשערי הריבית.

מצבו הפיננסי של הבנק מוגדר הן על ידי השווי הכלכלי של הבנק והן על ידי שינויים ברווחיות החשבונאית הנוצרת מפעילותו. שינויים בריבית משפיעים על השווי הכלכלי של הנכסים וההתחייבויות במאזן הבנק ושל מכשירים חוץ-מאזניים. השווי הכלכלי של הבנק מוגדר כשווי שוק או כשווי ההוגן של זרמי המזומנים הצפויים (נטו), מהווים בריביות השוק. כמו כן, השינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחיות הבנק באמצעות השינוי בהכנסות נטו מריבית וכן על יחסי ההון.

שינויים בשיעורי הריבית עלולים לפגוע ברווחיות הבנק אם יש פער בין משך החיים הממוצע (להלן, מח"מ) של הנכסים לבין מח"מ ההתחייבויות (פער מח"מ כולל ופערי מח"מ לטווחי זמן שונים).

הבנק אומד את חשיפת הריבית בתיק הבנקאי בתדירות שבועית. תוצאות חישוב החשיפה מוצגות בפורומים שנקבעו בבנק לשם ניהול סיכוני השוק והריבית, כולל פורום נ"ה בראשות מנכ"ל הבנק המתקיים בתדירות חודשית, וכן, הם מוצגים במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק העולה לאישור הנהלת הבנק, הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק קבע תיאבון סיכון על מספר מדדי סיכון, המשמשים בבנק להערכה שוטפת של סיכון הריבית שלו: מגבלות על ה-VAR, מגבלות PV200 על כלל התיק ולפי מגזרים ומגבלות על היקף ההפסד במבחני קיצון. מגבלות אלה נקבעו כאחוז מהון רובד 1 של הבנק, בהתאם לפרופיל הסיכון של הבנק והנחיות בנק ישראל לגבי ניהול סיכון הריבית. עבור מדדי סיכון אלו נקבעו גם סמכויות מנכ"ל, הנמוכות ממגבלת הדירקטוריון, ששימוש בהן מחייב דיווח בדירקטוריון הבנק.

כאמור לעיל, מדדים אלה, כמו מדדי סיכון השוק והריבית הנוספים שבהם משתמש הבנק, נמצאים במרחק סביר מתאבון הסיכון (תקרות החשיפה) שקבע הבנק.

לוח 31 השינוי בשווי ההוגן בעקבות שינוי בשיעור של 2% בריבית

חשיפת ריבית	שינוי בשווי ההוגן	באחוזים מסך הון רובד 1	מקסימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה	מינימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה	מגבלה כאחוז מהון רובד 1
באחוזים מסך הון רובד ⁽²⁾ 1					
	30/6/21	31/12/20	30/6/21	31/12/20	
במיליוני ש"ח					
מגזר שקל לא צמוד	13.3	41.0	0.7	2.4	16
מגזר צמוד מדד	32.9	37.4	1.8	2.2	16
מגזר מט"ח וצמוד מט"ח	33.7	28.1	1.8	1.6	8
כל המגזרים ⁽¹⁾	79.9	106.5	4.3	6.1	15

כל המגזרים⁽¹⁾

(1) סך החשיפה היא חשיפה לעליית ריבית (בדומה לדצמבר 2020).

(2) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

(3) מחושב בהתאם לאופן בו הנהלה מוודדת את סיכון החשיפה לריבית, בהתבסס על ריבית חסרת סיכון (בשונה ממדידת השווי ההוגן לצורך חישוב השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית (לוחות 32-33) וביאור 14 בדוח הכספי שווי הוגן).

במגזר הלא צמוד

נכון ליום 30 ביוני 2021 פער המח"מ הוא 0.02 והחשיפה הקיימת היא לעליית ריבית במגזר. (פער המח"מ נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 0.1 עם חשיפה לעליית ריבית).
לרוב הנכסים וההתחייבויות מח"מ קצר או שהם צמודים לריבית הפריים היכולה להשתנות מדי יום, ועל כן הם מסווגים כנכסים או כהתחייבויות לפירעון עם דרישה. מח"מ ההתחייבויות במגזר מושפע, בין היתר, מיתרת עו"ש הזכות שנפרסת, על פי מודל, עד שתיים עשרה שנים, ומפריסת זכויות עובדים.

לבנק השקעות בפיקדונות שקליים לא צמודים בבנקים הנושאים ריבית קבועה ואשר הופקדו לתקופות שונות עד שבע שנים. ריבית הפיקדון עולה מידי תקופה בהתאם למתווה שנקבע בתנאי הפיקדון. בפיקדונות אלו קיימת אפשרות למספר תחנות יציאה שנקבעות מראש במועדים קבועים ובהן ניתן למשוך את כספי הפיקדון בהודעה מראש. לצורך מדידת סיכון הריבית הבנק מניח משיכה מפיקדונות אלו במועדי התחנות הקרובות. לבנק שיקול דעת במשיכת הפיקדונות בהתאם לתנאי השוק באותם מועדים.

במגזר הצמוד מדד

נכון ליום 30 ביוני 2021 פער המח"מ הינו 1.3 (נכון ליום 31 בדצמבר 2020 פער המח"מ הינו 1.5) החשיפה הקיימת היא לעליית ריבית במגזר.

במגזר מטבע חוץ (כולל צמוד מט"ח)

היקף הנכסים וההתחייבויות במגזר אינו גדול. פער המח"מ הינו 1.3 (נכון ליום 31 בדצמבר 2020 פער המח"מ הינו 1.1). החשיפה הקיימת היא לעליית ריבית במגזר. במהלך המחצית הראשונה של השנה הופקדו מחדש פיקדונות ובוצעו השקעות יזומות במח"מ ארוך יותר.

- ניתוח רגישות השווי ההוגן לשינויים בשיעורי הריבית

לוח 32 השווי ההוגן נטו מותאם של המכשירים הפיננסיים

31/12/20			30/6/20			30/6/21		
סה"כ	מט"ח	שקל	סה"כ	מט"ח	שקל	סה"כ	מט"ח	שקל
במיליוני ש"ח								
1,802.2	20.6	1,781.6	1,791.2	14.2	1,777.0	1,870.1	15.1	1,855.0 ⁽¹⁾
1,802.2	20.6	1,781.6	1,791.2	14.2	1,777.0	1,870.1	15.1	1,855.0

לוח 33 השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם

31/12/20			30/6/20			30/6/21		
סה"כ	מט"ח	שקל	סה"כ	מט"ח	שקל	סה"כ	מט"ח	שקל
במיליוני ש"ח								
שינויים מקבילים								
(35.3)	(14.3)	(21.0)	(24.5)	(11.1)	(13.4)	(24.5)	(17.3)	(7.2)
31.8	15.1	16.7	21.8	11.7	10.1	24.0	18.0	6.0
שינויים לא מקבילים								
29.5	2.7	26.8	(0.9)	1.1	(2.0)	12.9	3.4	9.5
(39.0)	(5.9)	(33.1)	(6.4)	(3.5)	(2.9)	(19.0)	(7.2)	(11.8)
(48.2)	(11.3)	(36.9)	(14.5)	(7.8)	(6.7)	(26.8)	(13.7)	(13.1)
49.4	11.6	37.8	14.9	8.0	6.9	27.4	14.0	13.4

- (1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים ולאחר השפעת התחייבויות לזכויות עובדים וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
- (2) התללה - ירידה בריבית בטווח הקצר ועליה בריבית בטווח הארוך.
- (3) השטחה - עליה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.
- (4) לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 14 בדוח הכספי.
- (5) באשר להשפעת ההנחות בנוגע למועד הפירעון של תזרימי מזומנים חוזיים ראה ביאור 14 בדוח הכספי.
- (6) בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

– השפעת שינויים תיאורטיים בשיעורי הריבית על ההכנסות מריבית

אומדן נוסף לסיכוני הריבית הינו מדד שינוי הכנסות מריבית המהווה אומדן לרגישות ההכנסות מריבית בטווח הקצר של עד שנה בתרחיש תזוזה מקבילי של עקום הריבית. לצורך כך נעשה שימוש בתזרים המזומנים העתידי החשוף לסיכוני ריבית (קרי למועד שינוי הריבית). בעת פירעון של נכס או התחייבות בתקופת המדידה מניחים חידושם עד סוף תקופת המדידה, באותם תנאים בתוספת/ניכוי השינוי בריבית. ההנחה היא שלא חל גידול או קיטון במכשירים הקיימים ביום המדידה וכן שאין שינוי התנהגותי במהלך תקופת המדידה.

לוח 34 השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו

שינויים מקבילים - הכנסות מימון	30/6/21	30/6/20	31/12/20
במיליוני ש"ח			
עלייה במקביל של 1%	24.6	48.2	37.1
ירידה במקביל של 1%	(59.8)	(60.0)	(59.8)

- (1) בתרחיש ירידת ריבית מניחים בחישוב סביבת ריבית שלילית.
(2) לשינוי האמור אין השפעה מהותית על הכנסות מימון שאין מריבית.

– אומדן פנימי של ערך ה-VAR

הבנק אומד את סיכוני השוק של כלל הבנק גם בשיטת הערך הנתון בסיכון (VAR). אומדן הסיכון מחושב באופן של 10 ימי עסקים ברמת מובהקות של 99% בשיטה של VAR היסטורי על פי נתונים היסטוריים של שלוש השנים האחרונות. לאומדן המודל מבוצע תהליך BACKTESTING (בדיקה בדיעבד) רבעוני על מנת לוודא כי המודל תקין וראוי לשימוש. לצרכי בקרה הבנק מודד את ערך ה-VAR גם בשיטות נוספות. אומדן ה-VAR מחושב על כלל הבנק ובעבור כל מגזר הצמדה. נוסף על כך, נבחנת התרומה של קטגוריות גורמי הסיכון על סך האומדן (ריבית, שערי מטבעות ומדד), ומחושבים מדדים נוספים לבחינת פוטנציאל ההפסדים של הבנק, מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בחישוב ערך ה-VAR. דירקטוריון הבנק קבע מגבלת VAR במונחי הון רובד 1.

נכון ליום 30 ביוני 2021 אומדן הערך בסיכון הוא כ-10.9 מיליוני ש"ח, שהם כ-0.6% מסך הון רובד 1 של הבנק. (11.4 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2020 שהם כ-0.6% מסך הון רובד 1).

לפירוט ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

– תרחישי קיצון בניהול סיכוני השוק והריבית

הבנק בוחן את סיכוני השוק גם באמצעות מבחני קיצון המודדים את איתנות הפוזיציות הנוכחיות נוכח שינויים קיצוניים בגורמי השוק ושינויים מקבילים או לא מקבילים בשיעורי הריבית. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על היקף ההפסד במבחני קיצון במונחי הון רובד 1. בנוסף, נקבעו מגבלות על פוטנציאל ההפסד במבחני הקיצון ברמת מגזרי הצמדה. בנוסף למבחני קיצון, הבנק מפעיל מספר מבחני עמידות הכוללים תרחישי שוק היסטוריים 'אמיתיים', ובוחן את השפעתם על התיק הנוכחי.

למידע נוסף בדבר סיכויי השוק והריבית ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

– חשיפת הבסיס

חשיפת הבסיס מוגדרת כחשיפת ההון הפיננסי במגזר הצמוד למדד ובמגזר המט"ח (כולל צמוד מט"ח). הסיכון נובע מהשפעה אפשרית של האינפלציה ושל שינויים בשערי החליפין על השווי הכלכלי של הבנק ועל רווחיותו.

היקף חשיפת הבסיס נאמד מתוך הון רובד 1 כהגדרתו לצורך חישוב יחס הלימות ההון. מדידת החשיפות נעשת לאחר התאמות כלכליות וכוללת מכשירים פיננסיים נגזרים (אם יש) אשר מוצגים כחוץ-מאזניים. סיכון הבסיס מחושב במונחים חשבונאיים ולא במונחי שווי הון. מגבלות ההשקעה שקבע דירקטוריון הבנק מוגדרות לפי טווחים וכאחוז מהון רובד 1.

לוח 35 חשיפת הבסיס במהלך שנת 2021

מגבלה כאחוז מהון רובד 1	מינימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾	מקסימום במהלך ששת החודשים הראשונים של השנה ⁽¹⁾	אחוז מהון רובד 1 ליום 31 בדצמבר ⁽²⁾ 2020	אחוז מהון רובד 1 ליום 30 ביוני 2021 ⁽²⁾	ליום 31 בדצמבר 2020	ליום 30 ביוני 2021
במיליוני ש"ח						
						מגזר צמוד מדד
	184.3	263.2	9.7	14.3	167.9	263.2
						מגזר שקל לא צמוד
	1,248.6	1,278.2	72.8	69.4	1,262.5	1,278.2
						מגזר מט"ח וצמוד מט"ח
	0.9	4.1	0.4	-	7.7	0.9
						פריטים שאינם כספיים
					289.3	294.0
					1,727.4	1,836.3
הון עצמי						

(1) על בסיס מדידה לסופי חודשים.

(2) סך הון רובד 1 ליום 30 ביוני 2021 הוא 1,841.2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2020 הוא 1,734.8 מיליון ש"ח).

(3) בנוסף ראה להלן ביאור 13 נכסים והתחייבויות לפי בסיס הצמדה בדוח הכספי.

הבנק התאים את חשיפת הבסיס שלו במהלך התקופה המדווחת הן בהתאם לתחזיות ולאינפלציה הגלומה בשוק ההון והן בהתאם לרמת התשואות שהניבו הנכסים הצמודים למדד הרלוונטים להשקעות הבנק, תוך כדי בחינה של הרווח האלטרנטיבי.

סיכון שער חליפין ומדד

סיכון שערי חליפין

סיכון שערי חליפין מוגדר כחשיפה לשינויים בשערי מטבעות חוץ.

עקב התנודתיות הגבוהה בשערי המטבעות השונים והבעייתיות לנבא את התפתחותם, הבנק אינו רואה בהשקעה לטווח ארוך או בפעילות רכישה או מכירה בטווח קצר במטבע זר אפיק הכנסה משמעותי, והגביל את ההשקעה במגזר המט"ח לשיעור נמוך בהשוואה לאפיקי השקעה אחרים. משאבי הבנק מופנים בעיקר לניהול החשיפה במטבעות העיקריים (דולר אמריקני ואירו), ולכן המגבלות שנקבעו לחשיפה זו גבוהות יותר. ביתר המטבעות הוגבלה החשיפה לשיעור נמוך עוד יותר בהשוואה להון רובד 1.

מדיניות הבנק בתחום סיכוני שער החליפין באה לידי ביטוי בקביעת יעדים שבועיים להשקעה על ידי ועדות ההנהלה הרלוונטיות. בקביעת יעדים אלו לפעילות במגזר המט"ח הנהלת הבנק בוחרת להתנהל בסכומים הנמוכים ממגבלות הדירקטוריון.

לוח 36 סיכון שער חליפין - השפעת רגישות לשינויים בשערי חליפין של מטבעות חוץ

31/12/20		30/6/21		השינוי בשער החליפין
אירו	דולר	אירו	דולר	
במיליוני ש"ח				
0.1	0.7	-	0.1	עלייה בשיעור של 10%
(0.1)	(0.7)	-	(0.1)	ירידה בשיעור של 10%

לפרטים נוספים בדבר החשיפה ראה להלן ביאור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה.

סיכון מדד

אופן ניתוב החשיפה למגזרים השונים נגזר משיקולים כלכליים אך מושפע גם מזמניות ומאפקטיביות אמצעי ניהול הסיכונים. במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד מדד נעשה שימוש רחב יותר בכלי התמחור הסיטונאי וניהול תיק אג"ח נוסטרו. ניהול חשיפת הבסיס של הבנק מסתמך גם על תחזיות והנחות עבודה באשר להתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון. אופק הזמן המובא בחשבון בעת קביעת התחזיות ובניהול בפועל הוא סוף החודש העוקב בהתחשב במועדי פרסום מדד המחירים לצרכן. עם זאת, יצירת פוזיציות 'יתר' או 'חסר' במאזני ההצמדה של הבנק תיבחן בדרך כלל בטווח של עד שנה קדימה ואף יותר.

בחישוב ההשפעה על הרווח נלקחה השפעת מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן עם הבטחת קרן. הבטחת קרן עלולה לחשוף את הבנק בתקופות מסוימות, אך עם זאת הבנק קיבל על עצמו חשיפה זו מתוך רצון לשמור על מיצובו כבנק תחרותי בעיני לקוחותיו. בשנים האחרונות הבנק לא משווק לציבור פיקדונות הצמודים למדד.

לוח 37 סיכון מדד - השפעת רגישות לשינויים במדד

31/12/20	30/6/21	השינוי במדד המחירים לצרכן
במיליוני ש"ח		
5.3	7.9	עלייה בשיעור של 3%
(11.1)	(10.5)	ירידה בשיעור של 3%

לפרטים נוספים בדבר החשיפה ראה להלן ביאור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה.

סיכון נזילות ומימון

סיכון נזילות

סיכון הנזילות מוגדר כסיכון לרווח הבנק, להוננו, ליציבותו ולמוניטין שלו עקב אי יכולתו של הבנק לעמוד בהתחייבויות שוטפות או עתידיות. הסיכון נובע מאי הוודאות באשר לזמינות המקורות ומן הביקוש לשימושים. במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים עלולה להיות בעיה בזמינות השימושים או עלות בלתי מתוכננת בגיוס המקורות.

סיכון הנזילות נובע משלושה מקורות עיקריים:

- אי התאמה בין זרמי המזומנים הצפויים של הנכסים וההתחייבויות.
 - שינויים בלתי צפויים בתזרים.
 - סיכון נזילות מבנית (סיכון נזילות מימוני): שינויים בלתי צפויים בעלויות הגיוס או בזמינות המקורות והשימושים.
- ניהול הסיכון מבוקר באופן סדיר כדי להבטיח את היכולת להתמודד גם במצבי ביקוש והיצע חריגים בשווקים הפיננסיים.

הוראת ניהול בנקאי תקין 342 דורשת מדידה של 'יחס נזילות מזערי'. יחס הנזילות הוגדר כיחס שבין 'כרית הנזילות', המוגדרת כסכום הנכסים שבידי הבנק, לבין התשלומים החזויים בחודש הקרוב בניכוי התקבולים החזויים באותה תקופה (הבנק הגדיר הפרש זה כ'צורכי מימון').

הוראות בנק ישראל אינן דורשות לעמוד במגבלות כמותיות כלשהן לגבי יחס נזילות מזערי, אולם עדיין קיימת דרישה להמשיך לחשבו ולעקוב אחר תוצאות היחס בתרחישים השונים. בהתאם לכך נקבעו סמכויות מנכ"ל ליחס הנזילות המזערי הנדרש במצב עסקים רגיל ובתרחישי לחץ.

כמו כן, ההוראה דורשת מעקב אחר 'יחס מימון יציב' (NSFR) שהוגדר כיחס בין מקורות מימון יציבים (מקורות מימון קיימים, הצפויים בהסתברות גבוהה לעמוד לרשות הבנק לטווחי זמן ארוכים) ובין שימושים ארוכי טווח (שימושים קיימים שהבנק צפוי להידרש להמשיך לממנם בטווחי זמן ארוכים). הבנק בוחן את היחס על בסיס הנתונים בפועל וכן בהתחשב בתכנית העבודה העסקית שלו. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על היחס.

בחודש יוני 2021 פרסם בנק ישראל הוראה חדשה בנושא יחס מימון יציב, ההוראה מאמצת את המלצות באזל 3 לעניין יחס מימון יציב נטו. התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ברמת מימון יציב נטו מזערית שלא תפחת מ-100% בכל זמן נתון. ההוראה תיכנס לתוקף בחודש דצמבר 2021.

אומדן סיכוני הנזילות (יחס נזילות מזערי ויחס כיסוי נזילות) מתבצע ברמה יומית (למעט 'יחס מימון יציב' המחושב ברמה חודשית). הנהלת הבנק מקבלת דיווח שבועי על סיכון הנזילות ונקבע כי תקבל דיווח בתדירות גבוהה יותר, בעתות של מצוקת נזילות. הדירקטוריון מקבל דיווח חודשי על מצב הנזילות בישיבותיו התקופתיות.

הבנק הגדיר מספר מחוללים פנימיים וחיצוניים אשר מהווים תסמינים המצביעים על אפשרות שבבנק או במערכת הבנקאית מתפתח מצב שיכול להוביל לאחד מהתרחישים שהוגדרו.

- יחס כיסוי נזילות (LCR)

יחס כיסוי הנזילות (LCR) הינו היחס בין שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לבין סך תזרים מזומנים יוצא נטו בתנאי קיצון במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים. בתרחיש הקיצון הוגדרו על ידי בנק ישראל שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 קובעת רמת נזילות מזערית לתאגידים בנקאיים. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים הוא 1. ההוראה דורשת לחשב ולעמוד במגבלה של יחס כיסוי נזילות כולל של הבנק, קרי בשקל ובמט"ח ויחס כולל במט"ח לתקופה של 30 יום קלנדריים. בנוסף, הבנק עוקב גם אחר יחס ה-LCR בשקל ובמטבעות העיקריים שבהם הוא פועל (דולר ואירו), כאשר אין מגבלה רגולטורית או פנימית לגבי עמידה ביחס במטבע ספציפי. בהתאם להחלטת הדירקטוריון, הבנק פועל לשמירת שולי בטחון נאותים ונקבעו מגבלות מינימום ליחסי כיסוי הנזילות.

הבנק מתייחס במודל הפנימי שלו במסגרת תרחישי הקיצון להיבטים נוספים שלא ניתן להם להערכתו מספיק משקל במדד ה-LCR, לשם בחינת השפעת כל הסעיפים על מדדי הסיכון. במסגרת המודל הפנימי של הבנק נמדדת נזילות הבנק לפי מועדי פירעון עד חודש ומעל חודש, עד שנה ומעל שנה, בכל הסעיפים המאזניים והחוץ מאזניים, בכפוף להנחות מחזור הקיימות במודל. מדד ה-LCR אינו בודק את איכות מבנה המאזן של התאגיד. נושא זה מקבל התייחסות בחישוב מדד ה-NSFR שמחושב בתרחיש רגיל ובכפוף לתכנית העבודה של הבנק. יחס הנזילות המזערי מבטא את מידת הפגיעות של המצב הנוכחי (שהבנק הגיע אליו כתוצאה מהתנהלות בשגרה) בתנאי משבר נזילות. הבנק פועל הרחק מתאבון הסיכון שנקבע ל LCR.

לוח 38 יחס כיסוי נזילות לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 ביוני 2021

(במיליוני ש"ח)

סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾	סך ערך משוקלל (ממוצע) ⁽²⁾	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ⁽¹⁾
31/12/20		30/6/21	
סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה			
4,822.9		4,531.9	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
תזרימי מזומנים יוצאים⁽⁴⁾			
1,986.2	28,908.4	2,039.0	29,471.1 פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
772.0	15,439.9	788.9	15,778.5 פיקדונות יציבים
1,154.2	11,469.2	1,195.3	11,864.4 פיקדונות פחות יציבים
60.0	1,999.3	54.8	1,828.2 פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
673.1	737.5	754.2	834.6 מימון סיטונאי בלתי מובטח:
280.9	5,618.1	281.8	5,636.0 פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
3.5	35.2	3.6	36.4 דרישות נזילות נוספות: קווי אשראי ונזילות
2,943.7		3,078.6	מחויבויות מימון מותנות אחרות
סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים			
תזרימי מזומנים נכנסים⁽⁴⁾			
983.5	1,094.0	1,113.0	1,221.9 תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
983.5		1,113.0	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם ⁽³⁾		סך ערך מתואם ⁽³⁾	
4,822.9		4,531.9	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
1,960.2		1,965.6	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים נטו
249		233	יחס כיסוי נזילות (באחוזים)
(1) ערכים לא משוקללים מחושבים כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).			
(2) ערכים משוקללים מחושבים לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).			
(3) ערכים מתואמים מחושבים לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).			
(4) תזרימי מזומנים צפויים יוצאים ונכנסים במהלך 30 יום.			
(5) המידע המוצג בטבלה הינו במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון האחרון. 76 תצפיות שימשו בחישוב הממוצעים בתקופה המדווחת.			

- מצב הנזילות

הבנק עוקב באופן שוטף אחר מצב הנזילות שלו, באמצעות המודל הפנימי ומדדי הסיכון השונים כפי שפורט לעיל ובאמצעים משלימים אחרים. מצב הנזילות לטווח הקצר נמדד באמצעות חישוב יחס כיסוי הנזילות ויחס נזילות מזערי. נזילות לטווח ארוך יותר נמדדת באמצעות חישוב יחס מימון יציב.

הבנק שואף לנצל עד כמה שאפשר את עודפי הנזילות שלו כדי להשיג תשואה עודפת בעיקר בעת הפקדתם בבנקים אחרים במערכת או בעת רכישת אג"ח הנסחר בשוק. עם זאת, השקעת עודפי הנזילות מותנית בעמידה במגבלות הדירקטוריון לגבי הסיכונים השונים והמגבלות שהציב בנק ישראל וכן בשיקולי השקעה פיננסיים רלוונטים.

פרופיל סיכון הנזילות של הבנק הוא נמוך באופן מסורתי, כפי שמתבטא ביחסי הנזילות שלו. כאמור לעיל, במהלך אירוע הקורונה חלה עלייה ביחסי הנזילות של הבנק. הבנק בוחן בקפידה את יחסי הנזילות שלו.

- מדיניות גיוס המקורות

מקורות הבנק הם פיקדונות לפי דרישה, פיקדונות לזמן קצוב וכתבי התחייבויות נדחים. נוסף על כך, בנק ישראל מעמיד לזכות המערכת הבנקאית מקורות מוניטריים נוספים. במהלך השנים האחרונות בנק ישראל הציע מכרזים לקבלת הלוואות.

סך פיקדונות הציבור ליום 30 ביוני 2021 עומד על 29,798 מיליון ש"ח לעומת 29,328 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2020.

סך כתבי ההתחייבות הנדחים ליום 30 ביוני 2021 עומד על 533 מיליון ש"ח בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, גייס הבנק הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO בסך 320 מיליון ש"ח (מתוכם 220 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם). כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, פדה הבנק בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ- 218 מיליון ש"ח אשר הונפקו בשנת 2016.

- פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקדים הגדולות

סך הפיקדונות של שלושת קבוצות המפקדים הגדולות ליום 30 ביוני 2021 עומד על 62 מיליון ש"ח לעומת 43.9 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020.

למידע נוסף בדבר סיכון הנזילות ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון מימון

הבנק מנהל את סיכון הנזילות באופן שוטף, כאמור לעיל, על ידי מדידה יומית של מודל נזילות במסגרתו נבדקים גם מבחני קיצון, והחזקת עודפי נזילות התואמים עמידה בדרישות הנזילות תחת מבחנים אלו. במצב זה, הבנק לא נדרש לבצע הנזלת נכסים מעבר לנכסים הזמינים העומדים לרשותו בפעילות השוטפת, ולפיכך לא קיימת עלות מימון.

שינויים בתרחישי הקיצון, הכוללים גידול בניצול מסגרות החח"ד, במקביל לגידול באי חידוש פיקדונות, גידול באי חידוש תכניות חיסכון וגידול במשיכת מזומנים מהעו"ש (הגידולים בדרגות חומרה שונות בהתאם לתרחיש המוגדר) עלולים לחייב את הבנק לממש את הנכסים הזמינים לרשותו על מנת לעמוד בביקושים מצד הלקוחות, ולהעמיד

מקורות מימון פיננסיים נוספים במצבים בהם הביקושים עולים על האמצעים הזמינים. לפיכך, במסגרת תכנון ההון של הבנק, הבנק מקצה הון במסגרת מבחני הקיצון שהוא מבצע גם בגין עלות המימון לצורך עמידה בדרישות הנזילות שעלולות להתרחש במצבים אלו.

עלות המימון הינה סכום הפער בין ביקושי הנזילות לאמצעים הזמינים של הבנק, מוכפל בריבית שנגבתה בגין גיוס הסכום. הערכת עלויות המימון נעשית בהתאם ליכולת של הבנק לגייס כסף מבנק ישראל באמצעות שעבוד ניירות ערך או באמצעות קבלת הלוואה לפי תנאי השוק, למשך תקופת המשבר. עלות המימון מושפעת מהאמצעים הפיננסיים הזמינים העומדים לרשות הבנק ותנאי השוק לפי התרחיש הרלוונטי.

למידע נוסף בדבר סיכון המימון ראה דוח הבנק הניתן בהתאם לדרישות הגילוי של נדבך 3 ומידע נוסף על סיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסדים הנובעים מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או מאירועים חיצוניים. סיכון זה כולל סיכון מחשוב וטכנולוגיה אבל אינו כולל סיכון מוניטין וסיכונים אסטרטגיים.

החשיפה לסיכונים תפעוליים היא חלק אינטגרלי ומובנה מהתהליכים, מהמערכות ומהפעילויות השונות בבנק. לסיכונים התפעוליים פוטנציאל להעצים סיכונים אחרים, לרבות סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות, סיכונים ציות, סיכונים משפטיים וסיכון מוניטין. העובדה שהסיכון התפעולי רלוונטי בכל הפעילויות ולכל הרמות הארגוניות בבנק, מחייבת לנהלו כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת.

אחת לשנה מאשר דירקטוריון הבנק מדיניות מעודכנת לניהול הסיכון, הכוללת את העקרונות המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 350, וכן מאשרת מדיניות לטיפול בסיכונים מעילות והונאות בהתאם להוראות בנק ישראל.

תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים בבנק כולל את הפעולות הבאות: זיהוי הסיכונים המובנים בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות המהותיים ובפרט, בעת השקת מוצר/ פעילות חדשה; מיפוי הסיכונים וניטור שוטף של הסיכונים, המאפשר גילוי ותיקון מהיר של ליקויים ודיווח שוטף; בקרה מתמדת אחר חשיפות לסיכונים, במטרה להקטין את הנזק ולהפחית את שכיחותן; איסוף מידע שוטף באשר לכשלים וסיכונים שהתממשו, ביצוע תחקירים והפקת לקחים וניתוח תרחישי קיצון.

הבנק משתמש במערכת ייעודית לניהול סיכונים תפעוליים, העוקבת אחר אירועי הכשל/ כמעט כשל, ואחר הפעולות לביצוע, לו נקבעו כאלה, בעקבות התרחשות אירוע או כמעט אירוע. בבנק הוגדרו נאמני סיכון תפעולי הפועלים בסניפים ובמטה, בהתאם להנחיות היחידה לטיפול בסיכון תפעולי הפועלת באגף ניהול סיכונים.

לצורך הקצאת ההון בגין הסיכון התפעולי, הבנק מיישם את הגישה הסטנדרטית המחלקת את ההכנסות הגולמיות של הבנק לקווי עסקים. השיעור להקצאת ההון בגין כל קו עסקים הוא בין 12%-18%.

מנהל הסיכונים התפעוליים של הבנק הוא מנהל הסיכונים הראשי. מנהלי הסיכונים (האגפים) הנוספים בבנק, אחראים לטפל בסיכונים התפעוליים בתחום פעילותם. הבנק מפעיל שורה של פורומים לניטור סיכונים, בהובלת אגף ניהול סיכונים, עם היחידות העסקיות, וזאת במטרה לדון בהיבטי הסיכון ביחידות ולוודא כי ננקטו הפעולות הנדרשות למזעור פוטנציאל הסיכון התפעולי.

לבנק תהליך ארגוני להפקת לקחים ולמידה מאירועים בקרב יחידות הבנק. הבנק הגדיר נוהל ייעודי לתהליכים אלה, ומספר התחקירים הוגדל באופן משמעותי, כאשר תוצאות התחקירים והפעילות לביצוע נאגרות במערכת הבנק לטיפול בסיכון תפעולי. בנוסף, הבנק מבצע סקרי סיכונים ותהליכי הערכה עצמית באמצעות סדנאות, ככלי נוסף לזיהוי ומיפוי סיכונים תפעוליים.

לבנק מפת סיכונים למכלול סיכוני הבקרה הפנימית, כולל סיכוני ציות ואכיפה. כמון כן, הבנק החל במהלך לבניית קטלוג בקורות המכיל מיפוי של הבקורות העיקריות המבוצעות בשגרה ובחירום על ידי היחידות העסקיות. בנוסף, היחידה אחראית לטיפול בסיכון תפעולי להטמעת תהליכי הדרכה שוטפים בסניפים ובמטה, להגברת המודעות לסיכון, לדיווחים, תחקירים ופעולות הנדרשות לביצוע למזעור פוטנציאל הסיכון.

לפירוט נוסף ראה דוח כספי לשנת 2020 ודוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק.

– סיכוני מעילות והונאות

סיכוני מעילות והונאות הם חלק ממכלול הסיכונים התפעוליים להם נחשף הבנק בעת ביצוע פעילותו העסקית השוטפת. סיכונים תפעוליים בכלל, וסיכוני מעילות והונאות בפרט, ניתנים להפחתה על ידי תרבות ארגונית מתאימה המשלבת בקורות בתהליכים העסקיים. לפיכך, הטיפול בסיכוני מעילות והונאות מנוהל על ידי כל מנהלי האגפים בבנק, כל אחד בתחומו. דירקטוריון הבנק קבע מסמך מדיניות ייעודי לטיפול בסיכוני מעילות והונאות, המאפשר לפחות אחת לשנה. מסמך מדיניות זה קובע את תאבון הסיכון ואת העקרונות לטיפול בסיכונים אלה: דרכי הניטור, דרכי הדיווח על פוטנציאל לאירוע, דרכי הדיווח להנהלה, לביקורת הפנימית ולדירקטוריון ועוד.

הבנק מקיים נהלי עבודה בסניפים ובמטה לאיתור, טיפול וצמצום החשיפה להונאות. כמו כן, קיימים נהלי דיווח ותגובה פנימיים במקרה של זיהוי הונאה או חשד להונאה. הבנק מבצע סקרים ייעודיים לבחינת פוטנציאל המעילות וההונאות, וכן, משלב בחינת פוטנציאל זו במסגרת סקרי הסיכון התפעולי המתבצעים בהתאם לתכנית העבודה של הבנק.

בבנק פועל פורום ייעודי שנועד לעקוב אחר תכנית העבודה של הבנק לטיפול במעילות והונאות, לוודא כי המסגרת הולמת את צרכי הבנק, לבחון את חוקי ניטור האנומליות שנועדו לאתר חשדות לאירוע מעילה/ הונאה, לוודא כי הכלים שבשימוש הבנק מתוקפים והולמים את צרכי הטיפול ועוד. בנוסף, פועל בבנק מוקד לטיפול באנומליות, המרכז את הטיפול במגוון חוקי הניטור של הבנק כפי שנקבעו. במהלך אירוע הקורונה הוגברו הבקורות והשימוש בחוקי ניטור האנומליות של הבנק על מנת להבטיח כי השינוי באופן ובתהליכי העבודה, תוצאת הקורונה, מתנהלים כנדרש, עם דגש על חיזוק הבקורות על פעילות הדיגיטל.

– סיכון מחשוב וטכנולוגיית המידע

בבנק פועלת מערכת ליבה בנקאית של חברת TCS הבינלאומית מקונצרן TATA, מערכת הליבה מתופעלת על ידי חברת TCS במודל של מיקור חוץ.

המערכת מספקת מגוון רחב של שירותים בנקאיים ליחידות המטה בבנק, מערך הסינוף וללקוחות הבנק הפועלים בערוצים הישירים באמצעות אתרי אינטרנט וישומונים (אפליקציות) מתקדמים למכשירים ניידים חכמים (לפעילות בנקאית, פעילות בשוק ההון ובקשות לבנק). חלק מהשירותים הבנקאיים למטה הבנק ומערך הסינוף ניתנים באמצעות מערכות נוספות המנוהלות באופן עצמאי על ידי הבנק ובאמצעות בנק מזרחי טפחות. כמו כן, מערכי התשתיות והתקשורת מנוהלים על ידי הבנק באופן עצמאי.

יעד מרכזי ואסטרטגי של הבנק הינו להמשיך בהטמעת מערכות לשיפור הקשר עם הלקוחות, הרחבת השירותים הדיגיטליים ושיפור חווית המשתמש בערוצים הישירים ללקוחותיו. הבנק ממשיך בהטמעת שיפורים ובהרחבת היכולות העסקיות במערכת הליבה הבנקאית, במספר תחומים כגון: פיקדונות שינוהלו במערכות הליבה, יישום דרישות רגולטוריות ועסקיות הנוגעות למערכת הליבה, לערוצים הישירים ולמערכות נוספות. הבנק פועל באופן שוטף לשמר מערך טכנולוגי עדכני ומתקדם בעל יכולת שרידות מתקדמת ורציפות תפקודית ועסקית, במסגרת

זו הוטמעו מערכות ותשתיות מתקדמות לשיפור וניטור המערך הטכנולוגי, בנוסף הבנק מפעיל מוקד מאויש המנטר את מערכי ותשתיות טכנולוגיות המידע באופן רציף במטרה לזהות תקלות בזמן אמת.

מסגרת העבודה לניהול סיכונים טכנולוגית המידע בבנק מעוגנת במסמכי מדיניות לניהול טכנולוגיות המידע ומיקור חוץ של מערכת הליבה הבנקאית, זאת בהלימה לתהליך ניהול הסיכונים התפעולים ולהיבטים העולים מתפעול מערכת הליבה במיקור חוץ. מסגרת זו תואמת למתודולוגיות מקובלות לניהול סיכונים ולקווים המנחים לניהול הסיכון התפעולי הנגזרים מההוראות הפיקוח על הבנקים.

התממשות הסיכונים הללו עלולה לגרום לכשלים ושיבושים מערכתיים של תהליכים עסקיים מהותיים בעלי השפעה על רציפות פעילותו העסקית של הבנק.

הנהלת הבנק והדירקטוריון אישרו מסגרת עבודה לטיפול בסיכון הטכנולוגי המתבססת על הסטנדרטים המקובלים במערכת הבנקאית בארץ ובעולם. הטמעה של מערכות חדשות ופרויקטים חדשים מתבצעת בהובלת אגף מחשוב וטכנולוגיה ובשיתוף האגף לניהול סיכונים וגורמים עסקיים רלבנטיים, דיווחי סטטוס על התקדמות הפרויקט מועברים להנהלה ולדירקטוריון. מדובר בתהליך מתמשך ומבוקר, המוגדר בממשל התאגידי של הבנק לניהול טכנולוגיות המידע וניהול סיכונים. במסמך מדיניות טכנולוגיות המידע הוגדרו תיאבון הסיכון, קווי הגנה ותחומי אחריות לניהול הסיכון.

הבנק ערוך לספק גישה מאובטחת לספקים חיוניים לרבות חברת TCS (ספק מערכת הליבה הבנקאית), לצורך תמיכה ותחזוקה, כדי לשמר פעילות רציפה של מערכות המחשוב של הבנק, ובדגש על מערכות הדיגיטל (ערוצים ישירים).

סיכונים אחרים

סיכונים אבטחת מידע וסייבר

התפתחות הטכנולוגיה והגברת השימוש בערוצים דיגיטליים בעולם הבנקאות ובמקביל העלייה ביכולות ובמוטיבציה של גורמי התקיפה והפשיעה במרחב הסייבר חושפים את הבנק לסיכונים ואיומים שונים בתחום זה.

הבנק הגדיר אסטרטגיה ומדיניות להגנת הסייבר ואבטחת מידע. אסטרטגיה ומדיניות אלו מעגנות את מחויבותו של הבנק להתמודדות ולמזעור איומי הסייבר ואבטחת המידע, בדגש על חוסנו של מערך טכנולוגיית המידע, זמינות השירותים הבנקאיים, חיסיון המידע, שלמות ואמינות נכסי המידע והגנה על נתוני הלקוחות.

במסגרת זו, הוגדרו תיאבון הסיכון, קווי ההגנה לניהול סיכונים הסייבר ואבטחת מידע ותחומי אחריות לניהול הסיכון. בהתאם נערך ניתוח שוטף של מכלול הסיכונים והאיומים במרחב הסייבר ובמערך טכנולוגיות המידע הבנקאי, נקבעת תכנית עבודה רב שנתית יעודית בתחום הגנת הסייבר ואבטחת מידע, הכוללת הטמעת מערכות הגנה, ניטור וכלים מתקדמים, מבוצע מעקב ובקרה אחר יישום תכנית העבודה. הערכת סיכונים, בדיקות חוסן מבוקרות וסקרי אבטחת מידע טכנולוגיים נערכים בהתאם לתכנית עבודה רב שנתית במטרה לבחון את אפקטיביות מערכי ההגנה וחוסנם של המערכות המוטמעות בבנק. בנוסף מבוצעים תהליכי בקרה לבדיקת איכות תהליכי אבטחת המידע.

במסגרת הבקורות והסקרים הנערכים כאמור על ידי הבנק, ברבעון הראשון של שנת 2021 סיים הבנק עריכת סקר מקיף על ידי חברה חיצונית בעל התמחות בתחומי אבטחת מידע וסייבר, לספק שירותי הליבה הבנקאית של הבנק. הבנק ניתח את הממצאים ומבצע מעקב הדוק בסיוע מומחים אחר יישום תכנית העבודה לטיפול בממצאים.

מסמך מדיניות לאבטחת מאגרי מידע והגנתם. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי לטיפול בסיכון, ואת העקרונות וקווי ההגנה לניהול הסיכון. בבנק פועל פורום ייעודי לטיפול בסיכון זה.

סיכון סליקה

בנק יהב הינו חבר מסלקת הבנקים המיוצג בכל המסלקות. כמו כן, הבנק חבר במסלקת הבורסה ובמסלקת המעו"ף.

פעולות במסלקות בהן הבנק אינו חבר, נערכות באמצעות חברת האם בנק מזרחי טפחות בע"מ. כחלק מהפעילות העסקית השוטפת של הבנק, מנהל הבנק את סיכוני הסליקה הגלומים בפעילות העסקית, תוך ניסיון מתמיד להפחתת החשיפה לכשלי סליקה. הבנק שואף לוודאות ויציבות, עם יכולת מרבית לטפל בסיכון לסליקה לפני מימושו ולהביא לשיפור הביצועים העסקיים, בין היתר, באמצעות מזעור נזקים ושימוש יעיל יותר בהון. מימוש המדיניות מבטיח כי לבנק יש תהליך מובנה וברור של טיפול בסיכוני סליקה, וההתייחסות לסיכון בתהליכי זיהוי, הערכה, ניטור ובקרה מתבצעת באופן אחיד ועל פי אמות מידה ברורות. מנהלי האגפים אשר בתחום אחריותם פעולת סליקה, מונו כמנהלי סיכון הסליקה הרלוונטי להם (קו הגנה ראשון). בקרת הסיכון (קו הגנה שני) מתבצעת על ידי האגף לניהול סיכונים.

סיכון משפטי

סיכון משפטי הוא הסיכון להפסד בגלל היעדר האפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם. סיכון זה יכול לנבוע ממקרים של טעויות, אי הבנה או אי היכרות עם נוהלי הבנק, מפעילות בלא גיבוי בהסכמים מספקים או בלא ייעוץ משפטי או מייעוץ משפטי חלקי או לקוי וכן מסיכונים הנובעים מהליכים משפטיים. סיכונים מעין אלו יכולים לנבוע ממכלול רחב של נסיבות, ופעמים רבות הם שלובים בסיכונים תפעוליים אחרים. לפרטים נוספים ראה ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות.

ניהול המשכיות עסקית

מטרת מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית הינה לשפר את עמידות הבנק בעת התרחשות שיבושים תפעוליים, הנגרמים מאירועים חיצוניים או פנימיים, וכן להקטין את ההשפעה ששיבושים מסוגים אלו עלולים לגרום בין היתר לרציפות הפעילות העסקית, למוניטין ולרווחיות הבנק. יעד הבנק הינו לפעול להבטחת המשך פעילותו העסקית בעת שיבושים תפעוליים משמעותיים ובשעת חירום ואירוע אסון ולהקצות את המשאבים הדרושים לבנייה ותחזוקת ההיערכות הנדרשת לשם כך. המשך הפעילות העסקית של הבנק בהתרחשות אסון ושימור מעמדו, מחייבים הבטחת היכולת למתן השירותים הבנקאיים ושימור המעמד והמוניטין של הבנק בעת חירום.

לבנק מדיניות ייעודית המעגנת את מסגרת ניהול המשכיות העסקית של הבנק. מנהל המשכיות העסקית הוא מנהל אגף ניהול סיכונים באמצעות הממונה על המשכיות העסקית. הבנק מבצע באופן שוטף תרגילים וניתוח צרכים עסקיים.

עם תחילת אירוע הקורונה, הפעיל הבנק את תכנית המשכיות העסקית, ופעל באופן מידי בהתאם לעקרונותיה, כאשר הוא קובע את המבנה הארגוני בחירום, מבצע הערכות מצב שוטפות בהתאם להתפתחויות השוטפות כולל הנחיות משרד הבריאות שיש להם השפעה על פעילות הלקוחות, עובדי הבנק ויחידותיו, מקיים שרשרת דיווחים בתוך הבנק, בפרט, בין ההנהלה ומנהלי חדר המצב ליחידות הבנק, מתאם הפעילות עם ספקי הבנק ובעיקר, עם ספק מערכת הליבה, כל זאת במטרה להבטיח כי הבנק שומר על רציפות תפעולית, ופועל בהתאם להנחיות משרד הבריאות ובנק ישראל.

סיכון רגולציה וציות

במסגרת פעילותו, כפוף הבנק לכמה רשויות פיקוח, בהן בנק ישראל, הרשות לניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשות התחרות, רשות המיסים, משרד הממשלה השונים ועוד. סיכון רגולציה וציות הוא סיכון הנובע מאי קיום הוראות חוק או הוראות רגולציה. התוצאות יכולות להיות משפטיות, כספיות, עיצומים ופגיעה במוניטין הבנק.

סיכון הציות מתמקד בשורה של חוקים, תקנות, צווים, הנחיות, הוראות ניהול בנקאי תקין, הנחיות והוראות הרשות לניירות ערך ואחרים. לפיכך, סיכון הציות הינו סיכון חוצה ארגון, החל על כלל הפעילויות העסקיות המתבצעות על ידי הבנק.

דירקטוריון הבנק קבע מדיניות לניהול סיכון הציות ותיאבון סיכון מזערי. מסגרת המדיניות קובעת את המבנה הארגוני התומך בניהול סיכונים הציות, תוך הגברת מעורבות האורגנים של הבנק בניהול ובבקרה של הסיכון, את מנגנוני הדיווח בין קווי הבקרה השונים, לרבות דיווח אודות אירועי כשל, תחקורם ותהליכי הפקת לקחים ונקיטת צעדים למזעור התממשות נוספת של הסיכון.

כחלק ממדיניות ניהול הסיכון נקבעו קווי ההגנה התומכים בניהול הסיכון, הכוללים את מנהל הסיכונים הראשי, קצינת הציות ויחידות נוספות.

בנוסף, מאשר הדירקטוריון את תכנית העבודה השנתית של קצינת הציות.

הנהלת הבנק אחראית ליישום עקרונות המדיניות שקבע הדירקטוריון, וזאת, באמצעות פעילות קווי ההגנה.

קצינת הציות מהווה חלק מקו ההגנה השני של הבנק, אחראית על וידוא עמידה ויישום ביצוע הוראות צרכניות ואחרות, וכן, על סקירת כשלים וסיכויים לכשלים שעלולים לגרום לאי ציות. כמו כן, קצינת הציות עוסקת בהטמעת ההוראות הצרכניות בקרב עובדי הבנק והקמת מערך בקורות אפקטיבי אשר יאפשר לנהל, לבקר ולמזער את הסיכון באופן שוטף.

בסניפי הבנק מונו נאמני ציות, והם מסייעים להטמעת ההוראות הצרכניות בבנק. האחראים מבצעים בקרה בנושאים שבזיקה להוראות הצרכניות.

חשיפת הבנק בנושא ייעוץ השקעות נובעת מפעילות היועצים בסניפי הבנק. החשיפה עלולה לבוא לידי ביטוי בהליכים שנוקטת הרשות המפקחת או בתלונות או הליכים משפטיים של לקוחות הבנק בעלי פוטנציאל לפגיעה במוניטין הבנק. הבנק מתמודד עם חשיפה זו ע"י הדרכות ובקרה שוטפת המבוצעים ע"י יחידת הייעוץ ואגף ניהול סיכונים.

כמו כן, הבנק פועל בכפוף להוראות QI - תקנות אמריקאיות ביחס לניכוי מס מני"ע. על פי הסכם זה הבנק מבצע זיהוי ותייעוד של לקוחות הפועלים בני"ע אמריקאים. הבנק מנכה מס על הכנסות מני"ע אמריקאים לפי שיעורי המס שנקבעו ומדווח ל IRS. הבנק מעביר דיווחים ללקוחות אמריקאים ול-IRS כנדרש.

הוראות ה-FATCA - חקיקה אמריקאית המחייבת מוסדות פיננסיים זרים הפועלים מחוץ לארצות הברית, לדווח לרשויות המס בארה"ב ביחס לחשבונות המתנהלים אצלם עבור גורמים המוגדרים על פי החוק כ"ישויות אמריקאיות". בהתאם לחוק ולתקנות, הבנק מבצע זיהוי של לקוחות בעלי זיקה אמריקאית, מחתים את הלקוחות על טופסי זיהוי ומתעד את התהליך כנדרש. ללקוחות בעלי זיקה אמריקאית, פתיחת חשבונות חדשים בבנק מתאפשרת רק לאחר חתימה על טופסי הצהרה וזיהוי. במהלך 2020 בוצע דיווח שנתי ל IRS באמצעות רשות המיסים בישראל.

על פי הוראות ה-CRS (Common Reporting Standard) שפותח ע"י ארגון ה-OECD הבנק נדרש לאסוף מידע לגבי חשבונות של תושבי חוץ (לצרכי מס) המוחזקים אצלו, כדי להעביר מידע זה על בסיס שנתי לרשות המיסים בישראל, רשות המיסים תעביר את המידע למדינות התושבות של בעלי החשבון ותקבל מאותן מדינות פרטים לגבי חשבונות של תושבי ישראל המוחזקים בתחומן.

הבנק מחויב להוראות דין שונות בנוגע לשמירה על פרטיות, מינוי ממונה אבטחת מידע, ניהול מאגרי המידע של הבנק וכיו"ב ותחומים רגולטורים במגוון תחומים המשיקים לפעילות הבנק כגון חוק התחרות, מיסוי, העסקת עובדים, בטחון והנחיות משטרת ישראל, בטיחות, נגישות ועוד.

במהלך אירוע הקורונה, עם מתן הקלות רגולטוריות לפעילויות מסוימות עקב הנסיבות, פעלה יחידת הציות של הבנק על מנת לבצע בקרה שמטרתה לוודא כי הפעילות של הבנק מתבצעת בהתאם לתנאים שנקבעו על ידי בנק ישראל. כמו כן, הבנק ממשיך בישום הרגולציות בהתאם ללוח הזמנים שנקבע טרום האירוע.

סיכון איסור הלבנת הון, מימון טרור ופעילות חוצת גבולות

סיכון איסור הלבנת הון הינו סיכון לניצולה של המערכת הבנקאית על ידי פשיעה ופעילות טרור. חוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000, וחוק איסור מימון טרור, התשס"ה - 2005, והדינים שנקבעו מכוחם מטילים חובות של זיהוי הלקוחות, רישום פרטיהם ודיווח על פעולות מסוימות המתבצעות באמצעות התאגיד הבנקאי.

דירקטוריון הבנק אישר מסמך מדיניות המפרט את האופן שבו הבנק מנהל ומנטר את סיכון איסור הלבנת הון, מיישם את החקיקה וההוראות, ומפרט את העקרונות לפיהם יזוהו וינהלו סיכונים הלבנת הון ומימון טרור. דירקטוריון הבנק קבע תאבון סיכון אפס בכל הקשור לנושא הלבנת הון ומימון טרור, תוך השקעת התשומות והמשאבים הנדרשים לצורך שדרוג מתמיד של ניהול ובקרת הסיכון.

הדירקטוריון מוודא, בהתאם לדיווחי הנהלת הבנק וקצינת הציות, האחראית ליישום עקרונות המדיניות, כי הטיפול בסיכון מבוצע בהתאם לעקרונות שהתווה, שהוקצו הכלים הנדרשים לטיפול בסיכון זה, וכי מערך הבקורות שנקבע בבנק פועל בצורה אפקטיבית.

מנהלי האגפים השונים בבנק, הנמנים על קו ההגנה הראשון ואשר הינם נוטלי הסיכון, אחראים לוודא כי פעילות האגף מתבצעת בהתאם לעקרונות הטיפול שנקבעו במדיניות איסור הלבנת הון ומימון טרור וכי עובדיהם מכירים ומודעים לחובות הציות הרלוונטיות לתחום עיסוקם.

כחלק מהמהלכים הננקטים להטמעת הידע בסניפים, מונו נאמני ציות ואיסור הלבנת הון בסניפי הבנק ותפקידם, בין היתר, לשמש מומחי תוכן בסניפים לתחום זה.

באגף בנקאות קמעונאית קיימות פונקציות בקרה אשר תפקידן בין היתר לבצע בקרה אחר תקינות מסמכי פתיחת חשבון ועדכונים מנהליים, ביצוע בדיקות לאיתור חשבוניות בסיכון וביצוע בקורות שוטפות תקופתיות בסניפי הבנק בהתאם לתוכנית עבודה.

קצינת הציות והאחראית על מניעת הלבנת הון ומימון טרור, הכפופה למנהל הסיכונים הראשי, פועלת על פי נהלים סדורים ותכנית עבודה הנגזרת ממדיניות הבנק ומטרתה להבטיח ככל הניתן, את ציות הבנק לכל דרישות חוק איסור הלבנת הון, להקטין את הסיכון להפרה של דיני איסור הלבנת הון, להביא לגילוי מוקדם של הפרות, לצמצם את חשיפת הבנק ומנהליו לתביעות, למנוע הפסדים כספיים, ולשמור על המוניטין של הבנק. קצינת הציות נעזרת באגף הייעוץ המשפטי, העומד לרשות מנהלי הסיכונים במתן פרשנות משפטית להנחיות השונות בדיני איסור הלבנת הון ומימון טרור לרבות, הכנת מסמך היערכות והנחיות ליישום הוראת חוק ורגולציה חדשות והימנעות מחשיפה העלולה לנבוע מיישום הנחיות אלו.

הבנק מקפיד על קיום הדרכה וריענון תקופתי לעובדים בהתאם לתפקידם, התמודדות עם ליקויים שנמצאו, אירועים חריגים בבנק, ובהתאם לשינויים בדיון.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 של בנק ישראל דורשת להגדיר את מאפייני הסיכון לצורך סיווג הלקוחות לעניין איסור הלבנת הון ומימון טרור ולנטר את הפעילות בהתאם.

הבנק פועל בהתאם, לרבות באמצעים מיכניים לאיתור פעולות לא רגילות של לקוחות וכאלה העלולות להצביע על מוקדי סיכון.

הבנק נמצא בתהליך בחינה ועדכון שוטפים של מערך הבקורות והתשתיות התומכות בניהול ובקרה אחר סיכון איסור הלבנת הון מימון טרור וסחר עם האויב, וזאת כדי להבטיח את אפקטיביות מערך הבקורות. בעקבות אירוע הקורונה הגבירה היחידה את ביצוע הבקורות, בעיקר אחר תהליכים שיש להם פוטנציאל לשינוי בפרופיל הסיכון כגון העברות כספים. בקורות איסור הלבנת הון גובשו לידי קטלוג בקורות בחירום.

סיכון מיקור חוץ

מיקור חוץ בפעילויות הבנק והיעזרות בגורמי צד ג' נעשים משיקולים של עלות-תועלת באמצעות העברת הפעילות לגורמים שלהם מומחיות וגודל המתאימים יותר לניהול הפעילות. עם זאת, מיקור חוץ חושף את הבנק לסיכונים שונים, כגון סיכון משפטי, סיכון ריכוזיות (תלות בספק), אבדן ידע וסיכונים תפעוליים נוספים.

הבנק מנהל סיכונים אלו בד בבד עם ההתקשרות עם צד ג', וזאת כדי למקסם את התועלת שבשימוש בספקי מיקור חוץ, בתוך כדי שימוש בכלים מתאימים כדי להביא לידי צמצום החשיפה לסיכונים הכרוכים בכך. לבנק מבנה ארגוני ונהלי עבודה התומכים בניהול הסיכון.

במסגרת מסמך המדיניות של הבנק בנושא הוגדרו הכללים להתקשרות עם ספקים, הכוללים בחינה מקיפה של הספק, רמתו המקצועית, מחויבותו לזמינות הנדרשת מאופן השירות, עמידה בדרישות ביטחון ואבטחת מידע, מחויבותו לעמידה ברגולציה החלה על הבנק, זיהוי פעילות מיקור חוץ מהותית, גיבוש תכנית לטיפול במיקור חוץ מהותי, מיפוי הסיכונים בשרשרת האספקה, היערכותו למצבי כשל ויכולת להמשכיות עסקית במצבי חירום. בהתקשרויות מהותיות מבוצעת בדיקת נאותות של הספק לפני ההתקשרות עמו, וכן הערכה מחודשת בתדירות קבועה.

כיום ספקית מיקור החוץ העיקרית של הבנק הינה חברת TCS (Tata Consultancy Services Ltd) חברה בינלאומית שמקום מושבה בהודו, המספקת שירותי מחשוב ותפעול לבנק, לרבות מערכת ע"ש, מט"ח, ניירות ערך וחדר אחורי. בנוסף, התקשר הבנק עם בנק מזרחי טפחות בע"מ לקבלת שירותים מסוימים, בניהם שירותי סליקה לניירות ערך זרים ומט"ח.

נוכח חשיבות הנושא, הבנק קבע מדיניות ייעודית למיקור החוץ הנערך באמצעות חברת TCS, וביצע תהליכים לניטור הסיכון, כולל הפעלת אמצעי בקרה לניטור סיכון זה, הקמת פורומים ייעודיים עם נציגי TCS לשם בקרת הסיכון וכן הכללת נושא זה במסגרת ניהול הסיכונים השוטף של הבנק, כולל הפקות לקחים וכדומה.

הבנק עורך סקרים לבקרת שירותי מיקור החוץ במתן דגש לדרישות הביטחון ואבטחת מידע, גם באמצעות גורמים חיצוניים בעלי התמחות בנושאים אלה, ועוקב באופן שוטף אחר הטיפול בממצאי הסקרים.

בסוף חודש אפריל 2021, חברת TCS הודיעה לבנק כי מצב תחלואת הקורונה בהודו מהווה "כוח עליון", על המשתמע מכך בהסכם ההתקשרות בין הצדדים. עמדת הבנק הינה כי לא מדובר בכוח עליון כהגדרתו בהסכם וכי לא התמלאו התנאים ההסכמיים לתחולת הסעיף הרלבנטי. עם זאת, הצדדים שיתפו פעולה כדי לתעדף משימות ולמצוא פתרונות שיבטיחו את המשך מתן השירותים באופן רציף, כפי שאכן קורה בפועל. לאחרונה הודיעה החברה כי ישנו שיפור משמעותי ברמת התחלואה במדינה.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מוגדר כסיכון לירידה פוטנציאלית בערך הבנק הנובעת מכך שהבנק ייתפס באופן שלילי בעיני לקוחות, ספקים, בעלי מניות, משקיעים או רגולטורים, והדבר ישפיע לרעה על יכולתו של הבנק לשמור על רמת המוניטין שלו.

הבנק מבצע מעקב שוטף אחר הפעילות העסקית שלו כדי לבדוק כל שינוי בהתנהגות הלקוחות שיכול לרמוז על פגיעה במוניטין. נבדקים התנהלות העובדים ותלונות לקוחות ומופקים דוחות בקרה על פעילות הבנק ועל עובדיו. בזירת התקשורת נבדקות כל ההתייחסויות הישירות לבנק, ונבדקים כל העת התהליכים שיש בהם כדי לפגוע במוניטין הבנק, ולו גם בצורה עקיפה. זאת ועוד, ההשפעות העסקיות וההתקשרויות עם גורמים שלישיים נבדקות כדי לוודא שאין בהם כדי לפגוע במוניטין הבנק, כמו כן, מדיניות הפרסום של הבנק נבדקת והמסרים שהבנק מפיק נבחנים כל העת.

המעקב והבקרה נעשים באופן שוטף באמצעות דוחות עסקיים שוטפים המופקים בדרגי הניהול השונים, כמו גם באמצעות סקרי דעת קהל המבוצעים באופן תדיר. לבנק מערכת ממוחשבת המשמשת לגיוס לקוחות חדשים, למניעת נטישת לקוחות ולמעקב אחר חשבונות חדשים.

לבנק מדיניות ייעודית לטיפול בסיכון המוניטין. בשל החשיבות הרבה שהבנק מייחס לניהול סיכון מוניטין, חיזק הבנק את הקשר בין ניהול סיכון המוניטין לניהול ההמשכיות העסקית שלו, ובפרט, שולב מנהל הסיכון בתהליכי הערכת המצב המתקיימים במצבים של התרעה או חירום.

סיכון אסטרטגי ועסקי

סיכון עסקי הוא סיכון לפגיעה בבנק עקב השפעות על רווחים, הון, מוניטין או מעמד בעקבות שינויים בסביבה העסקית שהבנק פועל בה, החלטות עסקיות שגויות, יישום בלתי נאות של החלטות או היעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים או טכנולוגיים.

סיכון אסטרטגי הוא הסיכון להפסד עקב שינוי בגורמים סביבתיים חיצוניים, כגון שינויים פוליטיים, שינויים בחוקים ובתקנות, מתחרים חדשים בענף ועוד. שינויים אלו יכולים להשפיע על יכולת הבנק להציע שירותים מסוימים, להטיל מגבלות על הפעילות שלו, לאלץ את הבנק לבצע השקעות בטכנולוגיה ולחייב תוספת כוח אדם הכרוכה בעלויות גבוהות.

תכנית החומש האסטרטגית של הבנק, המתווה את פעילות הבנק עד וכולל שנת 2021, כוללת דרכי פעולה ויעדים גם בכל הנוגע לשמירה על מיצובו ומיתוגו של הבנק, ולשמירה על המוניטין הגבוה שלו.

אסטרטגיית הבנק קובעת פעילות עם מגזר משקי הבית המאופיין כיציב גם בעתות משבר. בנק יהב הוא בנק קמעונאי שמתאפיין במתן הטבות ומוצרים ייחודיים לציבור זה. התכנית העסקית של הבנק קובעת כי הבנק מתמחה במתן שירותים באוכלוסייה זו. התחרות השוררת בשוק מאתגרת את מעמדו כבנק ייעודי בתחום. הבנק נקט במהלך השנים באמצעים שונים כדי להתחרות מול הצעות המתחרים, כולל הרחבת השירותים לציבור לקוחותיו במערך הסינוף ובמערך הטכנולוגי. כחלק מתכנית זו, השיק הבנק יישומים מתקדמים למכשירים ניידים חכמים (אפליקציות מובייל). כמו כן, הבנק מציע הטבות ופטורים מעמלות בשירותים בנקאיים, מתן הלוואה ראשונית בתנאים מועדפים וכן מבצעים שונים לזמן מוגבל. הבנק פועל לחזק את הקשר עם הלקוחות, מעלה קמפיינים פרסומיים ועורך פעילות קידום מכירות נרחבת ופעילות שימור לקוחות אינטנסיבית. בשנים האחרונות התפתחה תחרות משמעותית בפעילות מגזר לקוחות משקי הבית. התחרות מתבטאת בין השאר בהצעות ערך בתחום העו"ש, פקדונות ואשראי זאת על רקע הרחבת השירותים המוצעים באמצעים דיגיטליים, כניסה של חברות כרטיסי האשראי, גופים מוסדיים, בנק דיגיטלי וחברות פינטק והוראות רגולטוריות בנושאים כמו פיקוח על מחירי השירותים הבנקאיים, הסרת חסמים בפני ניווד חשבונות בין בנקים, חוק נתוני אשראי, בנקאות פתוחה ועוד.

במהלך הרבעון השני של השנה החל הבנק לגבש את תכניתו האסטרטגית לחומש הבא 2022-2026.

סיכון ניהול ההון וההשקעות

ניהול ההון

יחס הלימות ההון ויחס המינוף מנוהלים על ידי הבנק על בסיס שוטף, במסגרת המגבלות שנקבעו ובהתאם לאישור הדירקטוריון והוראות בנק ישראל. אגף פיננסי, האחראי על ניהול סיכון ההון, מאתר ומגייס מקורות הון בהתאם להיקף ההון הזמין ועל פי מחירי ההון הרלוונטיים לגיוס. אגף ניהול סיכונים אחראי לביצוע ניטור ומעקב שוטף על חישוב יחסי ההון והמינוף, ובנוסף, הוא משתמש במדדים ובשיטות בלתי תלויות בפעילות האגף הפיננסי, כדי לאתגר את יחסי ההון של הבנק.

דירקטוריון הבנק קבע בהתאם לדרישות בנק ישראל כי יחס הון רובד 1 יהיה בשיעור שלא יפחת מ-9.0%, יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת מ-12.5% ויחס מינוף של 4.7%. דירקטוריון הבנק קבע שולי ביטחון ליחס המינוף, בנוסף, קבע הבנק יחס מינוף למבחן איום.

בחודשים אפריל ונובמבר 2020, ובחודש אפריל 2021, בהמשך למכתבי הפיקוח על הבנקים שקבעו כי ההקלה תוארך עד לחודש ספטמבר 2021, אישר דירקטוריון הבנק תאבון סיכון חדש ליחסי ההון וקבע כי יחס הון רובד 1 יהיה בשיעור שלא יפחת מ-8.0%, יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת מ-11.5% ויחס המינוף לא יפחת מ-4.5%, תוך שגשגים שולי ביטחון גבוהים, יחסית ליחסי ההון המזעריים שנקבעו על ידי בנק ישראל.

הבנק מקיים בקרה שוטפת על עמידה ביחסי ההון וכן בודק אינדיקטורים נוספים שנועדו לנטר את רמת ההון והמינוף של הבנק. הבנק מפעיל מטריצות תרחישים המאפשרות בחינת השפעת פרמטרים שונים על יחסי ההון והמינוף של הבנק, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע.

במהלך אירוע הקורונה הגביר הבנק את הניטור על יחסי ההון והמינוף, כאשר החישובים מבוצעים באופן תדיר ובהנחות מחמירות. כל היחסים במרחק סביר מתאבון הסיכון שנקבע. בעקבות האירוע חלה ירידה ביחס המינוף של הבנק כתוצאה מהפקדת פיקדונות חדשים שהגדילו את מאזן הבנק.

כחלק מתכנית העבודה של הבנק, המאושרת בידי הדירקטוריון והכוללת יעדים להמשך הגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק וכתוצאה מכך על יחסי הלימות ההון. הבנק מתאים את פעילותו העסקית, במסגרת היעדים שנקבעו, באופן המאפשר עמידה ביעדי הלימות ההון הנדרשים.

כחלק מניהול ההון של הבנק וכחלק מתהליך ה-ICAAP, מבצע הבנק תהליך שנתי של תכנון הון אשר תוצאותיו מוצגות במסגרת דו"ח ה-ICAAP השנתי, בהתאמה לדרישות בנק ישראל. תכנון ההון האחרון שערך הבנק בסוף שנת 2020, מעלה כי הבנק עומד ביעדי ההון שנקבעו על ידי הדירקטוריון, בשגרה ובעת קיצון, וכי יש לו די הון זמין (בהתאם לתכנית העסקית שלו) לנוכח ההון הנדרש ממנו, כפי שעלה מתוצאת תהליך תכנון ההון.

ניהול ההשקעות

היעד המרכזי של הפעילות בתחום ההשקעות הינו למקסם את התשואה להון מהשקעת עודפי הנזילות, באמצעות השקעה בנכסים שהם בעיקרם בעלי רמת נזילות גבוהה וסיכוני אשראי נמוכים, ובכפוף לעמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר על ידי הדירקטוריון. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות המושתות על פעילות הבנק.

בחירת מוצרי ההשקעה וניהול ההשקעות הקיימות, במטרה למקסם את הרווח ולהשיג את היעדים שהוגדרו בתכנית העבודה, מתבצעים בהתאם למספר פרמטרים מרכזיים: היקף ההון הפנוי, רמת הסיכון הגלומה במכשיר, היקף עודפי הנזילות, עמידה במגבלות ויצירה/סגירה של חשיפה. אפיקי ההשקעה העיקריים של הבנק הינם פיקדונות בבנקים מסחריים ופיקדונות בבנק ישראל, ניירות ערך ממשלתיים ואג"ח קונצרני.

טבלת גורמי סיכון

להלן סיכום גורמי הסיכון ופרופיל הסיכון של הבנק הנובעים מסביבתו הכללית, מענף הבנקאות ומפרופיל הפעילות העסקית ופרופיל הסיכון של הבנק.

פוטנציאל השפעת הסיכונים מוצג בשלוש קטגוריות על פי אומדן פוטנציאל השפעת הסיכון - גבוה, בינוני ונמוך. פוטנציאל השפעת הסיכונים יכול להיות מובע בערך שהוא בין הקטגוריות הנ"ל.

מידת ההשפעה של כל גורם סיכון נקבעת על פי הערכה הנעשית על ידי הנהלת הבנק.

דירוגי הסיכון השונים נקבעו כלהלן:

לוח 39 טבלת גורמי סיכון

פוטנציאל השפעת הסיכון	גורם סיכון
נמוך/בינוני	1 השפעה כוללת של סיכונים אשראי
נמוך/בינוני	1.1 סיכון בגין איכות הלווים והביטחונות
נמוך	1.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית
נמוך	1.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים
נמוך	1.4 סיכון בגין ריכוזיות אזורית (גאוגרפית)
נמוך/בינוני	1.5 סיכון ריכוזיות בתיק ההשקעות של הבנק (לווים/קבוצת לווים וענפי)
נמוך	2 השפעה כוללת של סיכונים שוק
נמוך	2.1 סיכון ריבית
נמוך	2.2 סיכון אינפלציה
נמוך	2.3 סיכון שערי חליפין
לא רלוונטי	2.4 סיכון מחירי מניות
נמוך	3 סיכון נזילות
בינוני	4 סיכון תפעולי
בינוני	4.1 סיכון מעילות והונאות
בינוני	4.2 סיכון מחשוב וטכנולוגיית המידע
בינוני	4.3 סיכון אבטחת מידע וסייבר
בינוני	4.4 סיכון מיקור חוץ
בינוני	4.5 סיכון המשכיות עסקית
נמוך	4.6 סיכון מודל
בינוני	5 סיכון סליקה
נמוך	6 סיכון משפטי
בינוני	7 סיכון ציות, אכיפה פנימית וחוצה גבולות
בינוני	7.1 סיכון ציות
בינוני	7.2 סיכון אכיפה פנימית
נמוך/בינוני	7.3 סיכון חוצה גבולות
נמוך/בינוני	8 סיכון הוגנות ואשראי צרכני יזום
נמוך/בינוני	9 סיכון הלבנת הון ומימון טרור
בינוני	10 סיכון רגולציה
נמוך/בינוני	11 סיכון מוניטין
נמוך	12 סיכון אסטרטגי ועסקי
נמוך	13 סיכון ניהול ההון וההשקעות
נמוך/בינוני	14 סיכון מינוף
נמוך	15 סיכון ניהול המשאב האנושי

(*) הגדרת גורמי הסיכון מפורטת בפרק 'סקירת הסיכונים' כמפורט לעיל.

מדיניות ואומדנים חשבונאית קריטיים, בקורות ונהלים

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות וכללי חשבונאות שעיקרם פורט בביאור 1 בדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2020 ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על אף שהוראות המפקח הינן מפורטות ומקיפות, עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך בבחירת החלופה המתאימה על ידי הנהלת הבנק.

הנהלת הבנק בדעה כי המדיניות שיושמה בנושאים הקריטיים הינה נאותה ונעשתה על פי מיטב שיקול ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

ועדת הביקורת של הדירקטוריון סקרה את הבחירה, היישום והגילוי לגבי מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים וכן בחנה את נהלי העבודה של הנהלה בבחירת המדיניות החשבונאית. נערכו דיונים בין ועדת הביקורת, לבין הנהלה של הבנק על מנת להבטיח את נאותות המדיניות החשבונאית שנמצאה הולמת ליישום בנושאים קריטיים.

דירקטוריון הבנק וודא כי הגילוי בדוח הדירקטוריון בהתייחס למדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים הנו מאוזן ומלא.

אומדנים חשבונאיים קריטיים

בעת היישום של כללי החשבונאות בעריכת הדוחות הכספיים הנהלת הבנק משתמשת בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) ושל התוצאות המדווחות של הבנק.

ייתכן שהתממשותם בעתיד של האומדנים וההערכות יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מההערכות והאומדנים כאמור כרוכים במידה רבה של אי ודאות, והם עלולים להיות מושפעים בעתיד משינויים שונים.

בכל הנוגע למדיניות החשבונאית הבנק מחשיב אומדנים והערכות מסוג זה, שהשינויים בהם עשויים להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, כאומדנים וכהערכות בנושאים קריטיים. לדעת הנהלת הבנק, האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי.

בדוחות הכספיים לשנת 2020 ניתן פירוט, במסגרת המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים, לטיפול החשבונאי בהפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות בגין זכויות עובדים, עלויות תוכנה לשימוש עצמי, פיקדונות בריבית קבועה והתחייבויות תלויות. במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים הקריטיים האלו שדווחו ומפורטים בדוח הדירקטוריון לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

בקורות ונהלים

לפי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאית הראשית, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא אחריותם לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים באשר לגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי לפי ההוראות בסעיף 302 ובסעיף 404 של חוק SARBANES-OXLEY.

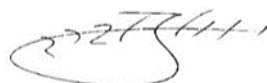
- הוראות סעיף 302 בדבר האחריות לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים בנוגע לגילוי מבוצעות באופן רבעוני.
- הוראות סעיף 404 בדבר האחריות לבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי מבוצעות בעבור סוף כל שנה.

בקורות ונהלים בנוגע לגילוי בדוחות הכספיים

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאית הראשית, העריכה נכון ליום 30 ביוני 2021 את האפקטיביות של הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק. על יסוד הערכה זו הסיקו מנכ"ל הבנק והחשבונאית הראשית כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים באשר לגילוי של הבנק אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הרבעוני על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון המסתיים ביום 30 ביוני 2021 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי, לרבות ההשפעות הפוטנציאליות של אירוע הקורונה על מערכות הדיווח הכספי ועל מערך בקורות הגילוי.

שאול גלברד
מנהל כללי

ישראל אנגל
יו"ר הדירקטוריון

9 באוגוסט 2021
א' באלול תשפ"א

הצהרות לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי

הצהרה (CERTIFICATION)

אני שאול גלברד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2021 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שאול גלברד
מנהל כללי

9 באוגוסט 2021
א' באלול תשפ"א

הצהרה (CERTIFICATION)

אני לימור פרידמן, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן הבנק) לרבעון שהסתיים ביום 30 ביוני 2021 (להלן הדוח).
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

לימור פרידמן

סמנכ"ל, חשבונאית ראשית

9 באוגוסט 2021

א' באלול תשפ"א

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

תמצית דוחות כספיים מאוחדים

ליום 30 ביוני 2021

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ וחברת הבת שלו (להלן: "הבנק"), הכולל את מאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 ביוני 2021 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים לתקופות של שישה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלה בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישומם בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

זיו האפט

רואי חשבון

תל אביב, 9 באוגוסט 2021

תל אביב	ירושלים	חיפה	באר שבע	בני ברק	קרית שמונה	פתח תקווה	מודיעין עילית	נצרת עילית	אילת
03-6386868	02-6546200	04-8680600	077-7784100	073-7145300	077-5054906	077-7784180	08-9744111	04-6555888	08-6339911

משרד ראשי: בית אמות BDO, דרך מנחם בגין 48, תל אביב, 6618001 דוא"ל: bdo@bdo.co.il בקרו באתר שלנו: www.bdo.co.il

BDO Israel, an Israeli partnership, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms. BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח רווח והפסד ביניים מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ביאור		
2020 (מבוקר)	2020	2021 (בלתי מבוקר)	2020	2021	
783.4	385.6	406.9	191.6	210.0	2 הכנסות ריבית
30.0	11.7	28.4	7.5	19.6	2 הוצאות ריבית
753.4	373.9	378.5	184.1	190.4	הכנסות ריבית, נטו
20.3	17.2	(0.1)	6.7	(1.7)	6,12 הוצאות בגין הפסדי אשראי
733.1	356.7	378.6	177.4	192.1	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
5.1	2.0	3.2	1.1	1.4	3 הכנסות שאינן מריבית
149.1	74.4	78.1	35.5	38.6	הכנסות מימון שאינן מריבית
2.8	1.4	1.3	0.7	0.6	עמלות
					הכנסות אחרות
157.0	77.8	82.6	37.3	40.6	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
283.7	143.5	150.0	69.5	74.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
134.6	66.2	66.6	33.2	33.0	משכורות והוצאות נלוות
193.9	96.3	97.0	46.7	48.4	אחזקה ופחת בניינים וציוד
612.2	306.0	313.6	149.4	155.9	הוצאות אחרות
277.9	128.5	147.6	65.3	76.8	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
94.8	43.8	50.7	22.2	26.4	רווח לפני מסים
183.1	84.7	96.9	43.1	50.4	הפרשה למסים על הרווח
					רווח נקי
					רווח למניה רגילה
					בשקלים חדשים
7.51	3.47	3.97	1.77	2.07	רווח נקי למניה

מספר המניות לצורך החישוב הנ"ל הוא 24,389,946 מניות רגילות בנות 0.01 ש"ח ע.ג. כל אחת.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לימור פרידמן
סמנכ"ל, חשבונאית ראשית

שאול גלברד
מנהל כללי

ישראל אנגל
יו"ר הדירקטוריון

9 באוגוסט 2021
א' באלול תשפ"א

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח על הרווח הכולל ביניים מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	ביאור
2020 (מבוקר)	2020	2021 (בלתי מבוקר)	2020 2021
183.1	84.7	96.9	43.1 50.4
רווח נקי			
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן			
0.4	0.3	(0.1)	0.6 (0.1)
2.9	4.5	18.3	(26.1) 16.7
3.3	4.8	18.2	(25.5) 16.6
(1.1)	(1.6)	(6.2)	8.8 (5.6)
2.2	3.2	12.0	(16.7) 11.0
185.3	87.9	108.9	26.4 61.4
רווח כולל			

(1) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף התקופה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית מאזן ביניים מאוחד

יתרה ליום			
31/12/2020	30/6/2020	30/6/2021	ביאור
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
נכסים			
20,300.7	17,808.1	21,278.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,170.5	2,463.6	1,758.3	ניירות ערך ⁽¹⁾
10,659.5	10,686.7	10,775.5	אשראי לציבור
84.9	87.5	79.2	הפרשה להפסדי אשראי
10,574.6	10,599.2	10,696.3	אשראי לציבור, נטו
224.7	232.0	206.9	בניינים וציוד
192.1	200.8	212.7	נכסים אחרים
33,462.6	31,303.7	34,152.5	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
29,327.9	27,366.8	29,797.9	פיקדונות הציבור
20.5	39.7	53.5	פיקדונות מבנקים
2.6	7.0	13.6	פיקדונות הממשלה
525.7	525.2	533.1	כתבי התחייבות נדחים
1,858.5	1,735.0	1,918.1	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
31,735.2	29,673.7	32,316.2	סך כל ההתחייבויות
1,727.4	1,630.0	1,836.3	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
33,462.6	31,303.7	34,152.5	סך כל ההתחייבויות והון

(1) מזה: ניירות ערך בשווי הוגן בסך 29.9 מיליוני ש"ח, 31.2 מיליוני ש"ח ו-30.7 מיליוני ש"ח לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2020, בהתאמה.

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים בסך 1.2 מיליוני ש"ח, 1.2 מיליוני ש"ח ו-1.3 מיליוני ש"ח לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2020, בהתאמה.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי ביניים מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021				
סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות
(בלתי מבוקר)				
1,774.9	1,819.8	(63.1)	4.6	13.6
50.4	50.4	-	-	-
11.0	-	11.0	-	-
1,836.3	1,870.2	(52.1)	4.6	13.6
יתרה ליום 31 במאוס 2021				
רווח נקי לתקופה				
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס				
יתרה ליום 30 ביוני 2021				
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020				
סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות
(בלתי מבוקר)				
1,603.6	1,631.8	(46.4)	4.6	13.6
43.1	43.1	-	-	-
(16.7)	-	(16.7)	-	-
1,630.0	1,674.9	(63.1)	4.6	13.6
יתרה ליום 31 במאוס 2020				
רווח נקי לתקופה				
רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס				
יתרה ליום 30 ביוני 2020				

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי ביניים מאוחד (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021					
סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
(בלתי מבוקר)					
1,727.4	1,773.3	(64.1)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
96.9	96.9	-	-	-	רווח נקי לתקופה
12.0	-	12.0	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,836.3	1,870.2	(52.1)	4.6	13.6	יתרה ליום 30 ביוני 2021
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020					
סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
(בלתי מבוקר)					
1,542.1	1,590.2	(66.3)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
84.7	84.7	-	-	-	רווח נקי לתקופה
3.2	-	3.2	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,630.0	1,674.9	(63.1)	4.6	13.6	יתרה ליום 30 ביוני 2020
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סך כל ההון העצמי	עודפים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	קרן הון מהטבות שהתקבלו מבעלי שליטה	הון מניות	
(מבוקר)					
1,542.1	1,590.2	(66.3)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
183.1	183.1	-	-	-	רווח נקי לשנה
2.2	-	2.2	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
1,727.4	1,773.3	(64.1)	4.6	13.6	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח על תזרימי המזומנים ביניים מאוחד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	2021
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
183.1	84.7	96.9	43.1	50.4
התאמות:				
64.9	31.4	33.4	15.9	16.8
20.5	17.2	0.5	6.7	(1.1)
(0.8)	(3.5)	1.0	(0.9)	1.2
(4.9)	(1.3)	(2.0)	(0.5)	-
(3.2)	(3.7)	7.4	(0.7)	7.3
6.0	2.9	3.3	1.2	1.7
42.3	24.6	4.0	5.3	(5.0)
24.6	9.6	(17.3)	(0.2)	(20.1)
(49.5)	(160.7)	65.1	(10.9)	(28.2)
283.0	1.2	192.3	59.0	23.0
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
(3,615.8)	(1,959.9)	(745.4)	(947.0)	(211.9)
285.7	264.0	(122.4)	128.8	(141.4)
(940.1)	(914.1)	(205.3)	(401.6)	(5.4)
(18.5)	(18.5)	-	-	-
17.5	17.5	-	-	-
522.3	220.8	613.4	41.0	197.6
(32.5)	(8.9)	(14.5)	(4.7)	(10.9)
(3,781.4)	(2,399.1)	(474.2)	(1,183.5)	(172.0)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
5,983.1	4,022.0	470.0	694.4	(92.6)
(22.3)	(3.1)	33.0	13.5	26.5
(3.8)	0.6	11.0	(4.8)	6.2
5,957.0	4,019.5	514.0	703.1	(59.9)
2,458.6	1,621.6	232.1	(421.4)	(208.9)
2,240.5	2,240.5	4,699.1	4,283.5	5,140.1
4,699.1	3,862.1	4,931.2	3,862.1	4,931.2

(במיליוני שקלים חדשים)

תמצית דוח על תזרימי המזומנים ביניים מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום	לשישה חודשים שהסתיימו ביום		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום	
	31 בדצמבר	30 ביוני	30 ביוני	31 בדצמבר
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)			(בלתי מבוקר)	
פעולות בנכסים שלא במזומן				
6.7	4.1	1.1	3.6	0.1
בגין רכישת רכוש קבוע				
ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו				
702.0	350.0	400.4	184.3	163.9
ריבית שהתקבלה				
85.4	47.2	32.5	23.6	14.9
ריבית ששולמה				
100.7	38.5	44.9	23.0	26.8
מיסים על הכנסה ששולמו				
14.1	14.1	8.0	13.2	1.7
מיסים על הכנסה שהתקבלו				

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים

ליום 30 ביוני 2021

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הבנק הוא תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק', לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981. תמצית הדוחות הכספיים הביניים ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולהנחיותיו בדבר 'דוח רבעוני של תאגיד בנקאי'. כללי החשבונאות לפיהם נערכה תמצית דוחות כספיים אלו יושמו בעקביות לכללים שלפיהם נערכו הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2020 למעט המפורט להלן. יש לעיין בדוחות אלו יחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020 והביאורים הנלווים להם. הביאורים לתמצית דוחות כספיים ביניים אלו מתייחסים לדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק.

ב. עקרונות עריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. בעיקר הנושאים, הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית (US GAAP).

ג. לוח 40 פרטים על מדד המחירים לצרכן, על שערי החליפין של המטבעות העיקריים ועל שיעורי השינוי בתקופות החשבון

ליום 31 בדצמבר			ליום 30 ביוני	
2020	2020	2021		
			בנקודות	
99.8	99.7	101.4	מדד המחירים לצרכן (בנקודות):	
99.9	99.8	101.3	לפי מדד בגין	
			לפי מדד ידוע	
			שער החליפין היציג (בש"ח):	
3.215	3.466	3.260	דולר של ארה"ב (בש"ח ל-1 דולר)	
3.944	3.883	3.875	אירו (בש"ח ל-1 אירו)	
לשנה				
שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2020	2020	2021	2020	2021
			מדד המחירים לצרכן:	
(0.69)	(0.79)	1.60	(0.70)	0.80
			לפי מדד בגין	
(0.60)	(0.69)	1.40	(0.20)	1.30
			לפי מדד ידוע	
			שער החליפין היציג:	
(6.97)	0.29	1.40	(2.78)	(2.22)
			דולר של ארה"ב (בש"ח ל-1 דולר)	
1.70	0.12	(1.76)	(0.45)	(0.97)
			אירו (בש"ח ל-1 אירו)	

ד. יישום הראשונה של כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים

1. פרסומים של הפיקוח על הבנקים:

א. מכתב הפיקוח על הבנקים - משבר נגיף הקורונה - דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים
בהתאם למכתבי הפיקוח מיום 3 בדצמבר 2020 ומיום 17 בדצמבר 2020, בהמשך להנחיות שנכללו במכתב מיום 11 באוקטובר 2020 תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לאנשים פרטיים והלוואות לעסקים קטנים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1.1.2021 ועד ליום 31.3.2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. תאגיד בנקאי, שבחר לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות כאמור לעיל, יכלול בדוחות הרבעוניים ושנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שישקף את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים.

במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 נדחו הלוואות בסך כ- 5 מיליון ש"ח. בשל חוסר מהותיות לא יוצג גילוי פרופורמה בדוח הכספי.

ב. חוזרים של הפיקוח על הבנקים בנושא- התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם ירוס הקורונה (הוראת שעה) (ניהול בנקאי תקין הוראה מספר 250)
ביום 22.3.2021 פורסם חוזר הכולל עדכון של תוקף הוראת השעה והארכתה עד ליום 30 בספטמבר 2021.

2. תיקון מספר 13-2018 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שינויים לדרישות הגילוי לגבי מדידות שווי הוגן

ASU 2018-13 (להלן: "התיקון"), כולל תיקונים לדרישות הגילוי של מדידות שווי הוגן בהתאם לנושא 820, מדידות שווי הוגן. שינויים אלה כוללים הסרה והוספה של דרישות גילוי וכן הבהרה לגבי דרישות גילוי מסוימות.

דרישות גילוי אשר בוטלו בתיקון:

- עבור נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, על סכומי העברות בין רמה 1 לבין רמה 2 במדרג השווי ההוגן והסיבות להעברות אלו.
- עבור נכסים והתחייבויות הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה על המדיניות לקביעת העיתוי של העברות בין הרמות במדרג השווי ההוגן.
- תיאור תהליכי ההערכה המשמשים במדידות שווי הוגן המסווגות כרמה 3 במדרג השווי ההוגן.

דרישות הגילוי אשר נוספו בתיקון:

- עבור מדידות שווי הוגן המסווגות ברמה 3, במדרג השווי ההוגן עבור נתונים לא נצפים מסוימים, ניתן לתת גילוי למידע כמותי אחר (כגון ממוצע חציוני או ממוצע רגיל) במקום הממוצע המשוקלל, אם מידע זה ישקף באופן סביר והגיוני יותר את התפלגות הנתונים הלא נצפים ששימשו במדידות השווי ההוגן.
- שינויים ברווחים והפסדים שטרם מומשו ונזקפו לרווח כולל אחר במהלך התקופה, בגין מדידות שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה המסווגות ברמה 3 במדרג השווי ההוגן בגין מכשירים המוחזקים בסוף תקופת הדיווח.

דרישות הגילוי שבוטלו ייושמו למפרע עבור כל תקופות הדיווח המוצגות. עדכונים אחרים לדרישות הגילוי ייושמו בדרך של מכאן ולהבא.

3. תיקון מספר 14-2018 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שינויים לדרישות הגילוי עבור תכניות להטבה מוגדרת

ASU 2018-14 (להלן: "התיקון"), כולל תיקונים לדרישות גילוי מסוימות של תת-נושא 20-715, הטבות פרישה - תכניות להטבה מוגדרת.

להלן עיקרי התיקונים:

- בוטלה הדרישה לגילוי על הסכומים ברווח כולל אחר הצפויים להיות מוכרים כרכיבי עלות הטבה נטו לתקופה בשנה הקרובה.
- בוטלה הדרישה לגילוי על המחויבות בגין הטבה חזויה עבור תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת עולה על נכסי התכנית.
- נוספה דרישה לתת הסבר לסיבות לרווחים והפסדים משמעותיים המיוחסים לשינויים במחויבויות בגין ההטבה לתקופה.

התיקון יישם למפרע עבור כל התקופות המוצגות.

4. תיקון מספר 12-2019 לקודיפיקציה של ה-FASB פישוט הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה **ASU 2019-12** (להלן: "התיקון"), כולל תיקונים בנושא 740 בקודיפיקציה, מסים על הכנסה, במטרה לפשט את הטיפול החשבונאי במסים על ההכנסה. להלן עיקרי התיקונים:

- ביטול חריג לעניין חישוב מסים על ההכנסה בתקופות ביניים בהן יש הפסד - גם במידה וההפסד המצטבר בתקופת ביניים עולה על ההפסד הצפוי לשנה, הטבת המס תוכר בהתאם להפסד המצטבר בתקופת הביניים (ולא תוגבל בגין ההפסד הצפוי לשנה).
- שינוי בהנחייה לגבי השפעת שינוי שחוקק בחוקי המס או בשיעורי המס, על חישוב מסים על ההכנסה בתקופות ביניים - תאגיד בנקאי ישקף את השפעת השינוי בחוקי המס או בשיעורי המס, בחישוב שיעור המס האפקטיבי, בתקופת הביניים הכוללת את מועד החקיקה.

התיקונים ייושמו בדרך של מכאן ולהבא.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. חוזר הפיקוח בדבר יישום כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב (ASC 326) בנושא הפסדי אשראי צפויים

ביום 29 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח חוזר, בהמשך למכתבו מיום 28 במארס 2018 לפיו על התאגידים הבנקאיים ליישם את העדכונים שחלו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים (להלן - הכללים החדשים), לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה (במסגרת תיקון ASU 2016-13).

המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמצמצם פרו-מחזוריות של הפרשות להפסדי אשראי, גורם לתגובה מוקדמת יותר של הפרשות להפסדי אשראי להרעה צפויה באיכות האשראי של לווי, ושמצמצם את הקשר בין האופן בו מנוהלים סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה:

- הפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה.
- באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.
- יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.
- ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה.
- הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. כתוצאה מכך, תקטן המורכבות של הטיפול החשבונאי כתוצאה מהפחתת מספר השיטות למדידת ירידת ערך של מכשירים פיננסיים.

בנוסף, בעקביות להסרת הדרשה לגילוי על חובות פגומים בקודיפיקציה, ולאור הגילוי המקובל בדוחות לציבור של בנקים בארצות הברית שיישמו את הכללים החדשים, ההגדרות הקיימות בהוראות הדיווח של חובות פגומים ושל סיכון אשראי פגום הוחלפו בהגדרות של חובות שאינם צוברים ושל סיכון אשראי שאינו צובר, בהתאמה. לאור כך, ההגדרות של חובות בעייתיים ושל סיכון אשראי בעייתי, ושל סיכון אשראי בסיווג שלילי, עודכנו כך שהן יתייחסו לחובות שאינם צוברים, וסיכון אשראי שאינו צובר. כתוצאה מעדכונים אלה: (1) הגילוי על חובות פגומים יוחלף בגילוי על חובות שאינם צוברים. (2) חובות שאורגנו מחדש שצוברים הכנסות ריבית לא יכללו באופן אוטומטי בחובות הבעייתיים. נוספה דרישת גילוי ליתרת החובות שאורגנו מחדש וצוברים הכנסות ריבית, אשר סווגו כחובות בעייתיים.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר זה יחולו על תאגיד בנקאי מיום 1 בינואר 2022 ואילך. תיקון ייושם לפי שיטת יישום למפרע מותאם באמצעות התאמת השפעה מצטברת שתוכר ביתרת עודפים לתחילת התקופה שבה התיקון יכנס לתוקף.

תאגיד בנקאי ייתן גילוי למידע הבא בתקופה בה הוא מאמץ לראשונה את התקן:

- מהות השינוי בכללי החשבונאות.
- שיטת יישום השינוי.
- השפעת האימוץ על כל סעיף במאזן, אם מהותי, נכון לתחילת התקופה הראשונה בה יושם התקן.
- ההשפעה המצטברת של השינוי על הון עצמי במאזן, נכון לתחילת התקופה הראשונה בה יושם התקן.

הגילוי יינתן בכל דוח כספי לתקופות ביניים ובדוח הכספי השנתי בשנת האימוץ של התקן. הבנק בוחן את השלכות יישום ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אך אין ביכולתו בשלב זה להעריך את תוצאותיו.

2. תיקון מספר 19-2018 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפורים לנושא 326 לקודיפיקציה, מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי

בחודש נובמבר 2018 פרסמה ה-FASB את ASU 2018-19 (להלן: "התיקון"), הכולל הבהרה לתחולת הנחיות תיקון ASU 2016-13 לקודיפיקציה בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי. התיקון מבהיר שחייבים בגין חכירות תפעוליות המטופלים בהתאם לנושא 842 לקודיפיקציה, אינם בתחולת תת נושא 20-326 לקודיפיקציה. ירידת ערך של חייבים בגין חכירות תפעוליות תיבחן על פי מודל הערכה בהתאם לנושא 842 לקודיפיקציה.

מועד התחילה והוראות המעבר של התיקון זהים לאלו של ASU 2016-13, כפי שיאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

3. תיקון מספר 04-2019 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפורים לנושא 326 לקודיפיקציה, מכשירים פיננסיים-הפסדי אשראי, נושא 815 לקודיפיקציה, נגזרים וגידור ונושא 825 לקודיפיקציה, מכשירים פיננסיים

באפריל 2019 פרסמה ה-FASB את ASU 2019-04 (להלן: "התיקון"), שמטרתו לשפר ולהבהיר את ההנחיות שנקבעו בתקנים בנושאים הפסדי אשראי, גידורים, והכרה ומדידה של מכשירים פיננסיים. להלן העדכונים העיקריים:

- ניתן למדוד בנפרד הפרשה להפסדי אשראי בגין מרכיב החוב של הריבית שנצברה, בנפרד מרכיבים אחרים בבסיס העלות המופחתת. אם תאגיד בנקאי מוחק מידי תקופה חובות ריבית שנצברה, הוא יכול כבחירת מדיניות חשבונאית שלא למדוד הפרשה להפסדי אשראי בגין יתרת חוב ריבית שנצברה. יש לתת גילוי למדיניות החשבונאית שנבחרה.
- ניתן, כבחירת מדיניות חשבונאית, להציג במאזן בנפרד מהנכס הפיננסי, את מרכיב החוב בגין הריבית שנצברה ואת ההפרשה להפסדי אשראי בגין מרכיב זה. יש לתת גילוי ליתרות החוב בגין הריבית שנצברה, סכום ההפרשה להפסדי אשראי בגין והיכן במאזן מוצגות יתרות אלו.
- יש לכלול את כל סכומי הגביות הצפויות באומדן ההפרשה להפסדי אשראי (גביות צפויות לא יעלו על סכומים שנמחקו בעבר וצפויים להימחק).
- ניתן להשתמש בתחזיות לגבי סביבות שיעורי ריבית עתידיות בשיטת הוויזואליזציה (EIR) להיוון תזרימי המזומנים הצפויים.
- ניתן להתאים את שיעור ריבית אפקטיבי המשמש להיוון תזרימי מזומנים בגין פירעונות מוקדמים במטרה לבודד את סיכון האשראי בעת קביעת ההפרשה להפסד. כמו כן, מובהר כי אין להתאים את שיעור הריבית האפקטיבית המשמשת להיוון תזרימי המזומנים הצפויים בגין שינויים בעיתוי הצפוי של תזרימי המזומנים הנובעים מארגון מחדש של חוב בעייתי.

מועד התחילה והוראות המעבר זהים לאלו של ASU 2016-13, כפי שיאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

4. תיקון מספר 05-2019 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר הקלות מעבר ביישום נושא 326 בקודיפיקציה, "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי"

בחודש מאי 2019 פרסמה ה-FASB את ASU 2019-05 (להלן: "התיקון"), אשר קובע הקלות מעבר ביישום נושא 326 בקודיפיקציה, "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי".

התיקון מאפשר לבחור באופן בלתי חוזר, עם אימוץ ASU 2016-13, את חלופת השווי ההוגן לגבי מכשירים פיננסיים בתחולת תת נושא 20-326 בקודיפיקציה, שנרשמו בעבר בעלות מופחתת, והם כשירים להימדד בהתאם לחלופת השווי ההוגן שבתת נושא 10-825 בקודיפיקציה. הבחירה תיושם לגבי כל מכשיר ומכשיר (למעט "אג"ח מוחזקות לפידיון).

מועד התחילה והוראות המעבר של התיקון זהים לאלו של ASU 2016-13, כפי שיאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

5. תיקון מספר 11-2019 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר שיפורים לנושא 326 בקודיפיקציה, מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי

בחודש נובמבר 2019 פרסמה ה-FASB את ASU 2019-11 (להלן: "התיקון"), הכולל תיקונים שנועדו להבהיר ולשפר את ההבנה והיישום של נושאים מסויימים בעדכון ASU 2016-13.

- יש לכלול גביות צפויות של סכומים שנמחקו בעבר וסכומים שצפויים להימחק, בעת ההערכה של הפרשה להפסדי אשראי, גם עבור מכשירים פיננסיים שנרכשו עם הרעה באיכות אשראי (סכום גביות צפויות לא יעלה סך הסכומים שנמחקו בעבר וצפויים להימחק).

- תאגיד בנקאי רשאי, כבחירת מדיניות חשבונאית, לחשב שיעור ריבית אפקטיבי מותאם בגין פירעונות מוקדמים עבור חובות בעייתיים שאורגנו מחדש, תוך שימוש בהנחות לגבי פירעונות מוקדמים הקיימות במועד אימוץ **ASU 2016-13**, זאת לעומת שימוש בהנחות לגבי פירעונות מוקדמים ששררו רגע לפני הארגון מחדש.
- הורחבו הקלות הגילוי לגבי יתרונות חובה של ריבית צבורה (שנכללו בתיקון **ASU 2019-04**), גם לגבי אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון שבתחולת **ASC 320**. תאגיד בנקאי אשר לצורך זיהוי ומדידת ירידת ערך של אגרות החוב אינו כולל את מרכיב הריבית שנצברה בבסיס העלות המופחתת (ועבור אגרות חוב זמינות למכירה גם בבסיס השווי הוגן), רשאי לבחור כהקלה, לא לכלול לצורכי גילוי של בסיס העלות המופחתת את מרכיב הריבית שנצברה בחוב. תאגיד בנקאי אשר בוחר בהקלה זו, ייתן גילוי לסך הריבית שנצברה בניכוי הפרשה להפסדי אשראי, שלא נכללה בגילוי של בסיס העלות המופחתת.
- התיקון מבהיר את יישום ההקלה במדידת אומדן הפסדי אשראי של נכסים פיננסיים עם דרישת שמירת ביטחונות. בהתאם, התאגיד הבנקאי צריך להעריך האם באופן סביר הוא מצפה שהלווה יוכל באופן מתמשך לחדש את הביטחונות המבטיחים את הנכס הפיננסי. כמו כן, מובהר כי ההערכה של הפסדי אשראי צפויים מתייחסת לסכום הלא מובטח של בסיס העלות המופחתת, קרי סכום בסיס העלות המופחתת הגבוה מהשווי ההוגן של הביטחונות.

מועד התחילה והוראות המעבר זהים לאלו של **ASU 2016-13**, כפי שיאומץ על ידי הפיקוח על הבנקים.

6. תיקון מספר 02-2020 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר עדכונים לנושא 326, הפסדי אשראי

בחודש פברואר 2020 פרסמה ה-FASB את **ASU 2020-02**, אשר כולל בין היתר עדכונים לנושא 326 הפסדי אשראי, ומוסיף את פסקה **S99-20-326** בדבר הנחיות ה-SEC בהתאם ל-**SAB119 Section M to Topic 6**, הכוללת הסבר לגבי מודל **CECL** למדידת הפסדי אשראי ומפרטת את הנושאים הבאים: פיתוח ותיקון של מתודולוגיה לקביעת הפרשה נאותה להפסדי אשראי, תיעוד תוצאות המתודולוגיה השיטתית ותיקון המתודולוגיה השיטתית ותיקוף המתודולוגיה השיטתית.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	
2020	2021	2020	2021
(בלתי מבוקר)			
א. הכנסות ריבית			
247.3	226.1	118.5	113.1
מאשראי לציבור			
1.4	1.4	0.6	0.7
מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים			
135.3	161.4	70.2	83.5
מפיקדונות בבנקים			
1.6	18.0	2.3	12.7
מאגרות חוב			
385.6	406.9	191.6	210.0
סך כל הכנסות הריבית			
ב. הוצאות ריבית			
5.9	11.6	3.8	8.0
על פיקדונות הציבור			
5.8	16.8	3.7	11.6
על כתבי התחייבות נדחים			
11.7	28.4	7.5	19.6
סך כל הוצאות הריבית			
373.9	378.5	184.1	190.4
סך הכנסות ריבית, נטו			
ג. פירוט הכנסות (הוצאות) ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
1.3	17.8	2.2	12.6
מוחזקות לפדיון			
0.3	0.2	0.1	0.1
זמינות למכירה			
1.6	18.0	2.3	12.7
סך הכול כלול בהכנסות ריבית			

ד. הכנסות ריבית מלקוח או קבוצת לקוחות (1) שסכומן עולה על 5% מסך ההכנסות

מספר הלקוחות		מספר הלקוחות		הכנסות
1	82.8	1	160.0	2021
1	69.9	1	134.9	2020

ה. הוצאות ריבית ללקוח או קבוצת לקוחות (1) שסכומן עולה על 5% מסך ההוצאות

מספר הלקוחות		מספר הלקוחות		הוצאות
2	11.6	2	16.8	2021
2	3.7	2	5.8	2020

(1) קבוצת לקוח - תאגיד השולט בתאגיד אחר וכל תאגיד הנשלט על ידיו.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 3 – הכנסות מימון שאינן מריבית

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2020	2021	2020	2021	
(בלתי מבוקר)				
2.0	3.2	1.1	1.4	הפרשי שער, נטו
2.0	3.2	1.1	1.4	סך הכול הכנסות מימון שאינן מריבית

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס					
לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2020			2021		
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול
(בלתי מבוקר)					
(46.4)	(46.5)	0.1	(63.1)	(63.7)	0.6
(16.7)	(17.1)	0.4	11.0	11.1	(0.1)
(63.1)	(63.6)	0.5	(52.1)	(52.6)	0.5
יתרה לתחילת תקופה					
שינוי נטו במהלך התקופה					
יתרה לסוף תקופה					
לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2020			2021		
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול
(בלתי מבוקר)					
(66.3)	(66.6)	0.3	(64.1)	(64.7)	0.6
3.2	3.0	0.2	12.0	12.1	(0.1)
(63.1)	(63.6)	0.5	(52.1)	(52.6)	0.5
יתרה לתחילת תקופה					
שינוי נטו במהלך התקופה					
יתרה לסוף תקופה					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020			2021		
התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות בגין אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן
סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול	סך הכול
(מבוקר)					
(66.3)	(66.6)	0.3	(64.1)	(64.7)	0.6
2.2	1.9	0.3			
(64.1)	(64.7)	0.6			
יתרה לתחילת השנה					
שינוי נטו במהלך השנה					
יתרה לסוף השנה					

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

2. שינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת המס ואחרי השפעת המס

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
לפני	השפעת	מס	לפני	השפעת	מס
(בלתי מבוקר)					
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
0.4	(0.2)	0.6	(0.1)	-	(0.1)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
0.4	(0.2)	0.6	(0.1)	-	(0.1)
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים:					
(17.9)	9.4	(27.3)	9.9	(5.1)	15.0
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה					
0.8	(0.4)	1.2	1.2	(0.5)	1.7
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾					
(17.1)	9.0	(26.1)	11.1	(5.6)	16.7
שינוי נטו במהלך התקופה					
(16.7)	8.8	(25.5)	11.0	(5.6)	16.6
סך הכול השינוי נטו במהלך התקופה					

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
לפני	השפעת	מס	לפני	השפעת	מס
(בלתי מבוקר)					
התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:					
0.3	(0.1)	0.4	0.2	(0.1)	0.3
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
0.3	(0.1)	0.4	0.2	(0.1)	0.3
שינוי נטו במהלך התקופה					
הטבות לעובדים:					
(2.0)	1.1	(3.1)	1.1	(0.5)	1.6
רווח (הפסד) אקטוארי נטו בתקופה					
3.9	(2.1)	6.0	1.9	(1.0)	2.9
(רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾					
1.9	(1.0)	2.9	3.0	(1.5)	4.5
שינוי נטו במהלך התקופה					
2.2	(1.1)	3.3	3.2	(1.6)	4.8
סך הכול השינוי נטו במהלך התקופה					

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות אחרות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - ניירות ערך

א. הרכב

ליום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
1,364.3	1,364.3	40.2	6.9	1,397.6
342.7	342.7	6.3	-	349.0
21.4	21.4	0.3	-	21.7
1,728.4	1,728.4	46.8	6.9	1,768.3
ב. איגרות חוב זמינות למכירה				
29.9	29.9	0.8	-	29.9
29.9	29.9	0.8	-	29.9
1,758.3	1,757.5	47.6	6.9	1,798.2

ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
1,999.7	1,999.7	45.1	-	2,044.8
400.9	400.9	4.2	0.3	404.8
31.8	31.8	0.4	-	32.2
2,432.4	2,432.4	49.7	0.3	2,481.8
ב. איגרות חוב זמינות למכירה				
31.2	31.2	0.8	-	31.2
31.2	31.2	0.8	-	31.2
2,463.6	2,462.8	50.5	0.3	2,513.0

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

(3) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך של 16.8 מיליון ש"ח ו-16.7 מיליון ש"ח לימים 30 ביוני 2021 ו-30 ביוני 2020, בהתאמה.

(4) מזה: ערך במאזן בסך של 12.1 מיליון ש"ח ו-12.2 מיליון ש"ח לימים 30 ביוני 2021 ו-30 ביוני 2020 בהתאמה, בגין איגרות חוב של חברת האם.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

א. הרכב (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)

הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
א. איגרות חוב מוחזקות לפדיון				
1,728.5	1,728.5	43.0	-	1,771.5
380.2	380.2	6.3	0.2	386.3
31.1	31.1	0.4	-	31.5
2,139.8	2,139.8	49.7	0.2	2,189.3
ב. איגרות חוב זמינות למכירה				
30.7	29.8	0.9	-	30.7
30.7	29.8	0.9	-	30.7
סך כל ניירות הערך				
2,170.5	2,169.6	50.6	0.2	2,220.0

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) כלולים בסעיף 'התאמות בגין הצגת איגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו'.

(3) מזה: ניירות ערך ששועבדו למלווים בסך של 16.9 מיליון ש"ח.

(4) מזה: ערך במאזן בסך של 12.3 מיליון ש"ח בגין איגרות חוב של חברת האם.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ב. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה ומוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציה הפסד שטרם מומש:

30 ביוני 2021			
(בלתי מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ - 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
0-20%		0-20%	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון			
-	-	6.9	534.4
-	-	(1)	1.1
של ממשלת ישראל			
של אחרים בישראל			
30 ביוני 2020			
(בלתי מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ - 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
0-20%		0-20%	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון			
-	-	0.3	70.8
של מוסדות פיננסים בישראל			
31 בדצמבר 2020			
(מבוקר)			
12 חודשים ומעלה		פחות מ - 12 חודשים	
הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו	שווי הוגן
0-20%		0-20%	
אגרות חוב מוחזקות לפדיון			
-	-	0.2	19.6
של מוסדות פיננסים בישראל			
(1) פחות מ 0.1 מיליוני ש"ח.			

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	סך הכול	בנקים	סך הכול	
יתרת ליום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה					
8.8	35.8	44.6	16,502.5	16,547.1	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
509.3	10,221.6	10,730.9	-	10,730.9	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
518.1	10,257.4	10,775.5	16,502.5	27,278.0	סך כל החובות
מזה:					
2.4	33.4	35.8	-	35.8	חובות פגומים בארגון מחדש
0.3	3.6	3.9	-	3.9	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
3.5	37.1	40.6	-	40.6	חובות בעייתיים אחרים
6.2	74.1	80.3	-	80.3	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	2.8	3.0	2.3	5.3	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
4.1	72.1	76.2	-	76.2	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
4.3	74.9	79.2	2.3	81.5	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
0.2	2.8	3.0	-	3.0	מזה: בגין חובות פגומים
יתרת ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה					
8.4	41.4	49.8	14,029.5	14,079.3	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
520.8	10,116.1	10,636.9	-	10,636.9	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
529.2	10,157.5	10,686.7	14,029.5	24,716.2	סך כל החובות
מזה:					
3.4	38.6	42.0	-	42.0	חובות פגומים בארגון מחדש
0.6	5.1	5.7	-	5.7	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
5.4	41.9	47.3	-	47.3	חובות בעייתיים אחרים
9.4	85.6	95.0	-	95.0	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.3	3.5	3.8	2.1	5.9	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
4.8	78.9	83.7	-	83.7	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
5.1	82.4	87.5	2.1	89.6	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
0.3	3.4	3.7	-	3.7	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	סך הכול	בנקים	סך הכול	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
יתרת חוב רשומה של חובות					
9.2	39.3	48.5	15,710.2	15,758.7	חובות שנבדקו על בסיס פרטי
509.5	10,101.5	10,611.0	-	10,611.0	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
518.7	10,140.8	10,659.5	15,710.2	26,369.7	סך כל החובות
מזה:					
2.8	36.8	39.6	-	39.6	חובות פגומים בארגון מחדש
0.4	3.7	4.1	-	4.1	חובות בפיגור 90 ימים או יותר
4.3	36.7	41.0	-	41.0	חובות בעייתיים אחרים
7.5	77.2	84.7	-	84.7	סך הכל חובות בעייתיים
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	2.5	2.7	2.4	5.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטי
4.5	77.7	82.2	-	82.2	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
4.7	80.2	84.9	2.4	87.3	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
0.2	2.5	2.7	-	2.7	מזה: בגין חובות פגומים

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 6 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור				
סך הכול	בנקים	סך הכול	פרטי	מסחרי
1. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)				
86.3	2.3	84.0	79.5	4.5
יתרה ליום 31 במארס 2021				
(1.7)	-	(1.7)	(1.6)	(0.1)
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(5.5)	-	(5.5)	(5.3)	(0.2)
מחיקות חשבונאיות				
3.6	-	3.6	3.4	0.2
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות				
(1.9)	-	(1.9)	(1.9)	-
מחיקות חשבונאיות נטו				
82.7	2.3	80.4	76.0	4.4
יתרה ליום 30 ביוני 2021				
2. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
88.8	1.9	86.9	81.8	5.1
יתרה ליום 31 במארס 2020				
6.7	0.2	6.5	6.2	0.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(8.9)	-	(8.9)	(8.3)	(0.6)
מחיקות חשבונאיות				
4.2	-	4.2	3.8	0.4
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות				
(4.7)	-	(4.7)	(4.5)	(0.2)
מחיקות חשבונאיות נטו				
90.8	2.1	88.7	83.5	5.2
יתרה ליום 30 ביוני 2020				
3. לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)				
88.6	2.4	86.2	81.4	4.8
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020				
(0.1)	(0.1)	-	0.3	(0.3)
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(12.6)	-	(12.6)	(12.0)	(0.6)
מחיקות חשבונאיות				
6.8	-	6.8	6.3	0.5
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות				
(5.8)	-	(5.8)	(5.7)	(0.1)
מחיקות חשבונאיות נטו				
82.7	2.3	80.4	76.0	4.4
יתרה ליום 30 ביוני 2021				
4. לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
82.9	1.8	81.1	76.6	4.5
יתרה ליום 31 בדצמבר 2019				
17.2	0.3	16.9	15.6	1.3
הוצאות בגין הפסדי אשראי				
(17.2)	-	(17.2)	(16.0)	(1.2)
מחיקות חשבונאיות				
7.9	-	7.9	7.3	0.6
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות				
(9.3)	-	(9.3)	(8.7)	(0.6)
מחיקות חשבונאיות נטו				
90.8	2.1	88.7	83.5	5.2
יתרה ליום 30 ביוני 2020				
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים				
1.2	-	1.2	1.1	0.1
ליום 30 ביוני 2021				
1.2	-	1.2	1.1	0.1
ליום 30 ביוני 2020				

ג. השפעת אירוע הקורונה

בתחילת אירוע הקורונה גיבש הבנק מתודולוגיה זהירה ושמרנית להגדלת ההפרשה האיכותית, וזאת עקב אי הוודאות הכרוכה באירוע. ההפרשה האיכותית בגין האירוע נבחנת באופן שוטף בהתאם להשפעת מצב המשק על חשיפות ודירוג לקוחות הבנק. נכון למועד אישור הדוחות, חלה התמתנות משמעותית בהשפעת אירוע הקורונה על הפעילות הכלכלית במשק, הוסרו מרבית המגבלות שהוטלו במהלך האירוע וחלה ירידה בשיעורי האבטלה. כמו כן, נמשך השיפור באיכות תיק האשראי של הבנק וחלה ירידה משמעותית בהיקפי ההלוואות בדחייה במשק בכלל ועל ידי לקוחות הבנק בפרט.

בהתאם למתודולוגיה, ולאור השיפור האמור והירידה באי הוודאות עקב אירוע הקורונה, הוקטנה ההפרשה האיכותית באופן שמרני תוך שמירה על מרווח בטחון מתאים.

חובות אשר בוצעה לגביהם דחיית תשלומים במסגרת ההתמודדות עם אירוע הקורונה, ואשר לא סווגו כחובות בארגון מחדש של חוב בעייתי

חובות אשר תקופת דחיית התשלומים בגינם הסתיימה, נכון למועד הדיווח													
פירוט נוסף של יתרת החוב הרשומה של חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים						חובות אשר נמצאים בדחיית תשלומים, נכון למועד הדיווח							
חובות לא בעייתיים				חובות לא בעייתיים									
מזה:	פיגור של 30 ימים או יותר	חובות לגביהם בוצע דחה של יותר מ 6 חודשים	חובות לגביהם בוצע דחה של יותר מ 6 חודשים	סך הכל חובות לא בעייתיים	חובות בדירוג ביצוע	חובות בדירוג ביצוע	חובות שאינם בדירוג ביצוע	חובות ביצוע ימים או יותר	בעייתיים	סכום תשלומים שנדחו	מספר הלוואת	יתרת חוב רשומה	אשראי לציבור
-	38.6	0.3	0.1	0.5	0.5	-	-	0.1	0.1	8	0.6		מסחרי אנשים פרטיים
2.6	352.9	0.2	2.6	3.0	2.9	-	0.1	-	0.3	41	3.0		
2.6	391.5	0.5	2.7	3.5	3.4	-	0.1	0.1	0.4	49	3.6	30/06/2021	
2.3	420.1	3.1	8.9	17.6	15.4	-	2.2	(1)0.6	1.8	296.0	17.9	31/03/2021	
2.1	396.3	22.3	37.3	86.1	76.1	0.1	9.9	(1)5.1	9.2	1,505.0	91.2	31/12/2020	
2.2	364.5	22.6	79.9	136.5	124.7	0.2	11.6	(1)4.8	13.3	2,214	141.3	30/09/2020	
0.3	42.2	20.2	89.6	447.8	413.9	0.2	33.7	11.7	27.8	6,538	459.5	30/06/2020	
-	-	20.3	63.7	335.6	314.9	-	20.7	4.7	20.7	4,814	340.3	31/03/2020	

(1) מזה: נכון ל- 30.06.21 ול- 31.3.21 ול- 31.12.20 לא סווגו חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית (ליום 30/09/2020 - 2.3 מיליון ש"ח).

(2) בנוסף למפורט לעיל, בוצעה פריסת תשלומים להלוואות צרכניות בסך 0.5 מיליון ש"ח לפי המתווה החדש של בנק ישראל.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות בישראל לפי סוג המפקיד

יתרה ליום		
31/12/20 (מבוקר)	30/6/20 (בלתי מבוקר)	30/6/21
פיקדונות לפי דרישה		
18,740.8	17,039.4	19,606.4
6,013.1	5,370.7	6,000.4
24,753.9	22,410.1	25,606.8
פיקדונות לזמן קצוב		
4,574.0	4,956.7	4,191.1
29,327.9	27,366.8	29,797.9
סך כל פיקדונות הציבור		
מזה:		
28,254.0	26,399.3	28,662.2
1,073.9	967.5	1,135.7

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

תקרת הפיקדון		
22,895.3	21,467.3	23,215.6
6,367.4	5,859.3	6,477.1
65.2	40.2	105.2
29,327.9	27,366.8	29,797.9

סך הכול (1) לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2020 קיימת תקרת פקדון בסך 24.5 מיליוני ש"ח, 19.2 מיליוני ש"ח ו-18.8 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 – הטבות לעובדים

א. כללי:

לבנק תכנית להטבה מוגדרת ממומנת ולא ממומנת ביחס לכלל עובדיו, התכנית הנ"ל מספקת הטבה מוגדרת המבוססת על שנות שירות ומשכורת אחרונה.

התחייבות הבנק לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה, על שם העובדים בקופות גמל ופנסיה מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות. הבנק אינו רשאי למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

לחלק מעובדיו, התחייב הבנק להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל ופנסיה מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ב. עבור כל סוג הטבה מהותית לעובדים מוצגת ההתחייבות בגין אותה הטבה ונכסי התכנית המיועדים לתשלום אותה הטבה, אם קיימים, כדלקמן:

יתרה ליום	יתרה ליום	
31/12/20	30/6/20	30/6/21
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
פיצויים ופנסיה		
232.8	226.0	232.7
142.1	134.8	155.3
90.7	91.2	77.4
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית		
90.7	91.2	77.4
עודף התחייבות שנכלל בסעיף התחייבויות אחרות		

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת:

1. מחויבויות ומצב המימון:

לשנה שהסתיימה	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
א. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה:				
228.0	228.0	232.8	194.5	232.9
9.9	4.7	5.3	2.1	2.7
4.9	2.7	2.2	1.6	1.1
5.1	(3.6)	(2.6)	29.6	(2.6)
(15.1)	(5.8)	(5.0)	(1.8)	(1.4)
232.8	226.0	232.7	226.0	232.7
189.0	186.2	189.0	186.2	189.0

ההפסד האקטוארי ברבעון השני בשנה הקודמת נובע מירידות חדות בשיעור ההיוון לאור אירוע הקורונה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

1. מחויבות ומצב מימון (המשך):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני		
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	
ב. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית:				
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה				
135.9	135.9	142.1	118.8	144.2
5.4	(2.1)	10.7	14.6	9.7
6.3	3.4	3.4	1.9	1.8
(5.5)	(2.4)	(0.9)	(0.5)	(0.4)
הטבות ששולמו				
142.1	134.8	155.3	134.8	155.3
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף התקופה				
מצב המימון – התחייבות נטו שהוכרה בסוף התקופה				
90.7	91.2	77.4	91.2	77.4
יתרה ליום				
31/12/20	30/6/20	30/6/21		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)			
ג. סכומים שהוכרו במאזן:				
90.7	91.2	77.4	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	
ד. סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לפני השפעת המס:				
(74.8)	(74.1)	(61.1)	הפסד אקטוארי ברווח כולל אחר מצטבר	
ה. תכניות שבהן המחויבות בגין הטבה מצטברת וחזויה עולה על נכסי התכנית:				
232.8	226.0	232.7	מחויבות בגין הטבה חזויה	
189.0	186.2	189.0	מחויבות בגין הטבה מצטברת	
142.1	134.8	155.3	שווי הוגן של נכסי התכנית	

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 - הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

2

א. הוצאות לתקופה:

א

א. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
תכנית פנסיה להטבה מוגדרת:				
9.9	4.7	5.3	2.1	2.7
4.9	2.7	2.2	1.6	1.1
(3.8)	(2.0)	(2.0)	(1.1)	(1.0)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו:				
4.5	2.2	2.4	1.0	1.2
15.5	7.6	7.9	3.6	4.0
14.7	7.5	7.8	3.8	4.0
30.2	15.1	15.7	7.4	8.0

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
ב. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר לפני השפעת מס:				
3.5	0.4	(11.2)	16.0	(11.2)
(4.5)	(2.2)	(2.4)	(1.0)	(1.2)
(1.0)	(1.8)	(13.6)	15.0	(12.4)
15.5	7.6	7.9	3.6	4.0
14.5	5.8	(5.7)	18.6	(8.4)

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 8 – הטבות לעובדים (המשך)

ג. תכניות פיצויים ופנסיה להטבה מוגדרת (המשך):

2. הוצאות לתקופה (המשך):

ג. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כ(הוצאה) וכהכנסה בשנת 2021 לפני השפעת המס:	
הפחתה של (הפסד) רווח אקטוארי נטו	(2.0)
סך הכול צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר	(2.0)

3. הנחות:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 ביוני	
2020	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה (באחוזים):		
1.91	2.04	2.26
1.52	1.35	1.93
2.47	2.60	2.07
שיעור היוון (נומינלי)		
שיעור עלית המדד		
שיעור גידול בתגמול (ריאלי)		

4. תזרימי מזומנים:

הפקדות בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת:

הפקדות בפועל			תחזית	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני	2020	2021
2020	2020	2021	2020	2021
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
6.3	3.4	3.4	1.9	1.8
			3.0	
			הפקדות	

(1) אומדן הפקדות שצפוי לשלמן לתכניות פנסיה להטבה מוגדרת במהלך שנת 2021.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות

1. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

נכסי הסיכון ויחס הלימות ההון מחושבים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201, 299 בדבר 'מדידה והלימות הון'.

יתרה ליום			
31/12/20	30/6/20	30/6/21	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
א. בנתוני המאוחד			
1. הון לצורך חישוב יחס ההון			
1,734.8	1,641.7	1,841.2	הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
610.3	612.1	611.9	הון רובד 2
2,345.1	2,253.8	2,453.1	סך כל ההון הכולל
2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
16,962.2	16,145.5	17,453.5	סיכון אשראי
20.6	14.3	15.1	סיכון שוק
1,401.7	1,355.2	1,441.0	סיכון תפעולי
18,384.5	17,515.0	18,909.6	סך כל היתרות המשוקללות של נכסי סיכון
באחוזים			
3. יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.44	9.37	9.74	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
12.76	12.87	12.97	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0	8.0	8.0	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽²⁾
11.5	11.5	11.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ⁽²⁾

(1) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מחודש ינואר 2016 בנושא 'התייעלות תפעולית של מערכת הבנקאית בישראל' (להלן - 'התאמות בגין תכנית ההתייעלות') אשר פותחות בהדרגה, בקו ישר, על פני תקופה של חמש שנים. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות, ראה ביאור 9(1)(ג).

(2) בחודש מארס 2020 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון והפחית את יעדי ההון המזעריים בשיעור 1% מיחסי ההון המזעריים הנדרשים במהלך העסקים הרגיל כך שיחס הון רובד 1 לא יפחת מ-8% במקום 9% יחס הון כולל לא יפחת מ-11.5% במקום 12.5%. למועד פרסום הדוחות הוראת השעה חלה עד ליום 30 בספטמבר 2021. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו משיעורם במועד תום תוקף הוראת השעה.

יתרה ליום			
31/12/20	30/6/20	30/6/21	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
ב. רכיבי ההון לצורך חישובי יחס הון			
1. הון עצמי רובד 1			
1,727.4	1,630.0	1,836.3	הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
7.4	11.7	4.9	סך התאמות בגין תכנית התייעלות- הון עצמי רובד 1
1,734.8	1,641.7	1,841.2	סך הכל הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2			
521.7	521.3	529.2	הון רובד 2 - מכשירים
88.6	90.8	82.7	הון רובד 2 - הפרשות
610.3	612.1	611.9	סך הכל הון עצמי רובד 2

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 9 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/20	30/6/21
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
ג. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רובד 1		
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית ההתייעלות		
9.40	9.30	9.71
השפעת ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות		
0.04	0.07	0.03
9.44	9.37	9.74
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון		

(1) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.

2. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

יחס המינוף מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/20	30/6/21
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
1,734.8	1,641.7	1,841.2
34,244.3	32,063.8	34,937.5
באחוזים		
5.07	5.12	5.27
4.50	4.70	4.50

(1) בהתאם להוראת שעה לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה יחס המינוף המזערי הנדרש הוא 4.5%. למועד פרסום הדוחות הוראת השעה חלה עד ליום 30 בספטמבר 2021. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מהשיעור במועד תום התוקף.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 9 – הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

3. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

יחס כיסוי הנזילות מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221.

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום			
31/12/20	30/6/20	30/6/21	
באחוזים			
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)		בנתוני המאוחד
249	285	233	יחס כיסוי הנזילות ⁽¹⁾
100	100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) המידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 10 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגבייה לסוף התקופה

1. סכומי הפיקדונות לפי מידת הגבייה אשר קוזזו מן האשראי לציבור (כלולים במגזר הלא צמוד):

יתרה ליום		
31/12/20	30/6/20	30/6/21
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
1,053.1	1,028.8	1,082.4
199.9	211.2	189.5
1,253.0	1,240.0	1,271.9
סך הכול		

2. לפרטים בדבר מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ראה ביאור 12(ד).

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

1. הבנק מקבל שירותי מחשב ליבה מחברת TCS (Tata Consultancy Service Ltd) שהינה חברה בינלאומית המתמחה במתן שירותים מיכניים, בין היתר לגופים פיננסיים ותאגידים בנקאיים. המערכת כוללת מגוון שירותים בנקאיים בהתאם לתחומי הפעילות של הבנק. במסגרת זו, הבנק מקבל שירותי מחשב ותפעול מהחברה וכן שירותים נוספים במיקור חוץ. מדובר בהתקשרות מהותית לתקופה ארוכת טווח (עד 30 שנה) ובסכומים משמעותיים.

בסוף חודש אפריל 2021, חברת TCS הודיעה לבנק כי מצב תחלואת הקורונה בהודו מהווה "כוח עליון", על המשתמע מכך בהסכם ההתקשרות בין הצדדים. עמדת הבנק הינה כי לא מדובר בכוח עליון כהגדרתו בהסכם וכי לא התמלאו התנאים ההסכמיים לתחולת הסעיף הרלבנטי. עם זאת, הצדדים שיתפו פעולה כדי לתעדף משימות ולמצוא פתרונות שיבטיחו את המשך מתן השירותים באופן רציף, כפי שאכן קורה בפועל. לאחרונה הודיעה החברה כי ישנו שיפור משמעותי ברמת התחלואה במדינה.

2. הבנק חבר במסלקת הבורסה ובמסלקת המעו"ף ובהתאם לכך, הבנק נדרש להעביר בטוחות להבטחת מלוא התחייבויותיו כלפי המסלקה ולהבטחת חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים מחושב לפי היחס של מחזור הסליקה של החבר מהמחזור לסליקה של החברים (למעט בנק ישראל).

3. הבנק צד להליכים משפטיים, במסגרת תביעות שהוגשו נגדו במהלך ניהול עסקים על ידי לקוחות הבנק, לקוחותיו בעבר וכן צדדים שלישיים שונים. לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות הדעת של יועציה המשפטיים ועל פי המידע שעמד בפניה ביום הכנת הדוחות הכספיים נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים עקב כל התביעות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים.

4. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו שאפשרות מימוש אינה קלושה אינו מהותי.

5. להלן פירוט של תובענות אשר הוגשו כנגד הבנק ועימן בקשה לאשרן כתביעות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהן (במועד הגשתן) הוא מהותי, שלדעת הנהלת הבנק, המבוססת על חוות הדעת של יועציה המשפטיים באשר לסיכויי תביעות אלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בגין כל ההפסדים הצפויים (PROBABLE) הנובעים מתביעות אלו:

א. בחודש מאי 2018 הוגשה כנגד הבנק תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי הבנק גובה מלקוחות, כביכול, עמלת שירות "יהב בסולרי" מבלי לקבל את הסכמתם כנדרש ובסכום גבוה מתעריפון הבנק. סכום התביעה הייצוגית שמבקשים להכיר בה כייצוגית מוערך על ידי התובע בכ - 50 מיליון ש"ח.

ביאור 10 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ב. בחודש יוני 2019 הוגשה כנגד מספר בנקים והבנק בכללם תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי הנתבעים גובים עמלות אסורות, תוך הטעיית הלקוחות בכל הנוגע לשירותי עסקאות במט"ח. סכום התביעה שמבקשים להכיר בה כייצוגית כנגד הבנק מוערך על ידי התובע בכ-105 מיליון ש"ח. בחודש יוני 2020 התביעה נדחתה על ידי בית המשפט. בחודש יולי 2020 התובע הגיש ערעור על הדחייה.

ג. בחודש מאי 2020 הוגשה כנגד מדינת ישראל, המוסד לביטוח לאומי, 13 בנקים והבנק בכללם תובענה ועימה בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בה עלו טענות בדבר עיקול כספי קצבאות ו/או גמלאות בניגוד להוראות הדין ואי הנפקת כרטיסי דביט כמתחייב מהנחיות בנק ישראל. סכום התביעה שמבקשים להכיר בה כייצוגית כנגד הנתבעים מוערך על ידי התובע בכ-300 מיליון ש"ח.

ד. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה כנגד הבנק תובענה ועימה בקשה לאשרה כתובענה ייצוגית, בה נטען כי בהצהרת הנגישות שפורסמה באתר האינטרנט של הבנק חסרים פרטים אותם הבנק חייב לפרסם על פי דין. סכום התביעה הייצוגית מוערך על ידי התובע בכ-11 מיליון ש"ח.

6. בחודש ספטמבר 2020 הוגשה בקשה לאישור תובענה נגזרת. לטענת המבקשת, היא בעלת מניות בחברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ (להלן "החברה למפעלי כלכלה"), שהינה אחת מבעלי השליטה בבנק יהב (להלן "הבנק"). לטענת המבקשת, נגרמו לבנק נזקים שונים כתוצאה מהתקשרויותיו עם בנק מזרחי טפחות בע"מ למתן אשראי (הפקדת פקדונות), בסכום של כ-1 מיליארד ש"ח. המבקשת מבקשת כי יאושר לה לתבוע בשם החברה למפעלי כלכלה ובשם הבנק את חברי הדירקטוריון של החברה למפעלי כלכלה ושל הבנק, וכן את בנק מזרחי טפחות (גם הוא בעל שליטה בבנק) בגין נזקים נטענים אלה.

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים

1. כללי

לפי גישת ההנהלה כל פעילות הבנק הינה קמעונאית. הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם להגדרות שקבע הפיקוח על הבנקים.

להלן הגדרות ומאפייני מגזרי הפעילות הפיקוחיים:

אנשים פרטיים – יחידים, לרבות יחידים המנהלים חשבון משותף, אשר למועד הדיווח אין להם חבות לבנק, או שהחבות שלהם סווגה בענף משק "אנשים פרטיים".

עסק – לקוח שאינו נכלל בהגדרת 'אנשים פרטיים' ואינו גוף מוסדי או תאגיד בנקאי.

מחזור פעילות – מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי (על בסיס דוחות כספיים מאוחדים של הלקוח).

מגזר בנקאות פרטית – כולל אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בתאגיד הבנקאי על בסיס מאוחד (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליוני ש"ח.

מגזר משקי בית – כולל אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים במגזר בנקאות פרטית.

מגזר עסקים קטנים וזעירים – כולל כל עסק זעיר שמחזור פעילותו קטן מ-10 מיליוני ש"ח וכל עסק קטן שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-10 מיליוני ש"ח וקטן מ-50 מיליוני ש"ח.

מגזר עסקים בינוניים – כולל כל עסק שמחזור פעילותו גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח וקטן מ-250 מיליוני ש"ח.

כל המגזרים האחרים – כולל את מגזר בנקאות פרטית ומגזר עסקים.

מגזר ניהול פיננסי – כולל פעילות ניהול נכסים והתחייבויות, לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לתאגיד הבנקאי מלבד ניירות ערך), פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים נחלקו כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי לציבור והוצאות ריבית על פיקדונות הציבור מיוחסות ברובן ספציפית למגזרים משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים. בגין אשראי לציבור מיוחסת למגזרים אלו הוצאה בגובה עלות המקורות ("מחיר צל") כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי. בגין פיקדונות הציבור מיוחסת למגזרים אלו הכנסה בגובה עלות המקורות ("מחיר צל") כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר ניהול פיננסי.

- חלק מהכנסות הריבית, בגין פיקדונות בבנק ישראל, פיקדונות בבנקים וניירות ערך, רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך, והכנסות מפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים למגזר ניהול פיננסי.

- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ספציפית למגזרים.

- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות למגזרים משקי בית, בנקאות פרטית ועסקים.

- הוצאות תפעוליות שניתן לייחס באופן ישיר משויכות ספציפית למגזר. הוצאות אחרות יוחסו לפי מפתח ההעמסה המתאים ביותר (מספר עובדים יחסי וכדומה).

- ההפרשה למסים על הרווח יוחסה למגזרים לפי שיעור המס האפקטיבי.

- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שויכו ברובן באופן ספציפי למגזרים.

מגזר אנשים פרטיים כולל את מגזר משקי בית ומגזר בנקאות פרטית וזאת מכיוון שתוצאות ויתרות מגזר הבנקאות הפרטית זניחות. מגזר עסקים כולל בעיקר תוצאות ויתרות הנובעות מפעילות עסקים קטנים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – פעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021					
(בלתי מבוקר)					
סך הכל	ניהול פיננסי	עסקים	מזה: כרטיסי אשראי	אנשים פרטיים	
210.0	96.9	5.3	2.0	107.8	הכנסות ריבית מחיצוניים
19.6	11.6	-	-	8.0	הוצאות ריבית מחיצוניים
190.4	85.3	5.3	2.0	99.8	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
-	(33.8)	1.3	(0.1)	32.5	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
190.4	51.5	6.6	1.9	132.3	סך הכנסות ריבית, נטו
40.6	-	2.2	12.9	38.4	הכנסות שאינן מריבית
231.0	51.5	8.8	14.8	170.7	סך ההכנסות
(1.7)	-	(0.1)	-	(1.6)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
155.9	1.8	5.1	11.5	149.0	לחיצוניים
-	14.9	(0.6)	-	(14.3)	בינמגזרי
155.9	16.7	4.5	11.5	134.7	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
76.8	34.8	4.4	3.3	37.6	רווח לפני מסים
26.4	11.9	1.5	1.1	13.0	הפרשה למסים על הרווח
50.4	22.9	2.9	2.2	24.6	רווח נקי
33,193.8	22,825.0	494.0	1,149.4	9,874.8	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
10,270.9	-	489.4	1,149.4	9,781.5	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
10,775.5	-	518.1	1,546.3	10,257.4	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
35.8	-	2.4	-	33.4	יתרת חובות פגומים
3.9	-	0.3	-	3.6	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
31,719.0	576.5	1,174.2	1,094.3	29,968.3	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
29,729.5	-	1,120.9	-	28,608.6	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
29,797.9	-	1,135.7	-	28,662.2	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
18,781.9	9,203.0	456.4	1,371.3	9,122.5	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾⁽³⁾
18,909.6	9,269.1	463.5	1,370.0	9,177.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
14,994.8	-	1,670.3	-	13,324.5	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾⁽¹⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
159.5	51.5	5.1	1.9	102.9	מרווח מפעילות מתן אשראי
30.9	-	1.5	-	29.4	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
190.4	51.5	6.6	1.9	132.3	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – פעילות בישראל (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020				
(בלתי מבוקר)				
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל
112.7	2.3	5.6	73.3	191.6
3.8	-	-	3.7	7.5
108.9	2.3	5.6	69.6	184.1
24.1	-	1.0	(25.1)	-
133.0	2.3	6.6	44.5	184.1
35.6	10.5	1.8	(0.1)	37.3
168.6	12.8	8.4	44.4	221.4
6.2	-	0.3	0.2	6.7
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
142.2	11.0	5.0	2.2	149.4
(13.0)	-	(0.5)	13.5	-
129.2	11.0	4.5	15.7	149.4
33.2	1.8	3.6	28.5	65.3
11.3	0.6	1.2	9.7	22.2
21.9	1.2	2.4	18.8	43.1
9,821.9	1,390.3	495.4	19,732.3	30,049.6
9,738.1	1,390.3	491.1	-	10,229.2
10,157.5	1,394.3	529.2	-	10,686.7
38.6	-	3.4	-	42.0
5.1	-	0.6	-	5.7
27,230.9	958.4	997.4	561.3	28,789.6
26,078.4	-	955.2	-	27,033.6
26,399.3	-	967.5	-	27,366.8
9,152.3	1,251.2	461.6	7,610.0	17,223.9
9,108.2	1,254.5	474.5	7,932.3	17,515.0
9,850.5	-	1,525.4	-	11,375.9
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
106.7	2.3	5.2	44.5	156.4
26.3	-	1.4	-	27.7
133.0	2.3	6.6	44.5	184.1

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – פעילות בישראל (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021				
(בלתי מבוקר)				
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל
215.6	4.1	10.5	180.8	406.9
11.5	-	0.1	16.8	28.4
204.1	4.1	10.4	164.0	378.5
59.5	(0.1)	2.4	(61.9)	-
263.6	4.0	12.8	102.1	378.5
78.1	23.7	4.4	0.1	82.6
341.7	27.7	17.2	102.2	461.1
0.3	-	(0.3)	(0.1)	(0.1)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
299.8	23.0	10.1	3.7	313.6
(28.5)	-	(1.1)	29.6	-
271.3	23.0	9.0	33.3	313.6
70.1	4.7	8.5	69.0	147.6
24.1	1.6	2.9	23.7	50.7
46.0	3.1	5.6	45.3	96.9
9,820.4	1,120.5	493.0	22,713.5	33,026.9
9,731.8	1,120.5	488.6	-	10,220.4
10,257.4	1,546.3	518.1	-	10,775.5
33.4	-	2.4	-	35.8
3.6	-	0.3	-	3.9
29,840.7	1,061.3	1,157.7	572.6	31,571.0
28,508.6	-	1,106.0	-	29,614.6
28,662.2	-	1,135.7	-	29,797.9
9,047.4	1,356.6	454.2	9,115.0	18,616.6
9,177.0	1,370.0	463.5	9,269.1	18,909.6
12,886.6	-	1,658.3	-	14,544.9
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
205.9	4.0	10.0	102.1	318.0
57.7	-	2.8	-	60.5
263.6	4.0	12.8	102.1	378.5

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – פעילות בישראל (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020					
(בלתי מבוקר)					
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל	
235.8	4.7	11.4	138.4	385.6	הכנסות ריבית מחיצוניים
5.9	-	-	5.8	11.7	הוצאות ריבית מחיצוניים
229.9	4.7	11.4	132.6	373.9	הכנסות ריבית, נטו מחיצוניים
47.1	(0.1)	1.9	(49.0)	-	הכנסות ריבית, נטו בינמגזרי
277.0	4.6	13.3	83.6	373.9	סך הכנסות ריבית, נטו
74.7	22.5	3.9	(0.8)	77.8	הכנסות שאינן מריבית
351.7	27.1	17.2	82.8	451.7	סך ההכנסות
15.6	-	1.3	0.3	17.2	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
291.8	22.1	10.0	4.2	306.0	לחיצוניים
(24.6)	-	(0.9)	25.5	-	בינמגזרי
267.2	22.1	9.1	29.7	306.0	סך הוצאות תפעוליות ואחרות
68.9	5.0	6.8	52.8	128.5	רווח לפני מסים
23.5	1.7	2.3	18.0	43.8	הפרשה למסים על הרווח
45.4	3.3	4.5	34.8	84.7	רווח נקי
10,076.6	1,447.1	505.3	18,066.5	28,648.4	יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾
9,991.1	1,447.1	501.1	-	10,492.2	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ⁽¹⁾
10,157.5	1,394.3	529.2	-	10,686.7	יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח
38.6	-	3.4	-	42.0	יתרת חובות פגומים
5.1	-	0.6	-	5.7	יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום
25,914.5	1,126.5	959.2	566.4	27,440.1	יתרה ממוצעת של התחייבויות ⁽¹⁾
24,580.5	-	909.8	-	25,490.3	מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ⁽¹⁾
26,399.3	-	967.5	-	27,366.8	יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח
9,152.0	1,288.2	459.0	7,265.0	16,876.0	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾⁽¹⁾
9,108.2	1,254.5	474.5	7,932.3	17,515.0	יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ⁽²⁾
10,772.5	-	1,539.9	-	12,312.4	יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ⁽³⁾⁽¹⁾
פיצול הכנסות ריבית, נטו:					
221.3	4.6	10.6	83.6	315.5	מרווח מפעילות מתן אשראי
55.7	-	2.7	-	58.4	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
277.0	4.6	13.3	83.6	373.9	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) יתרות ממוצעות מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 11 – מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

2. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים – פעילות בישראל (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
(מבוקר)				
אנשים פרטיים	מזה: כרטיסי אשראי	עסקים	ניהול פיננסי	סך הכל
459.6	9.0	22.3	301.5	783.4
14.0	-	0.1	15.9	30.0
445.6	9.0	22.2	285.6	753.4
97.3	(0.2)	3.9	(101.2)	-
542.9	8.8	26.1	184.4	753.4
149.5	46.1	8.0	(0.5)	157.0
692.4	54.9	34.1	183.9	910.4
18.5	-	1.2	0.6	20.3
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
584.6	44.7	19.6	8.0	612.2
(52.1)	-	(2.0)	54.1	-
532.5	44.7	17.6	62.1	612.2
141.4	10.2	15.3	121.2	277.9
48.3	3.5	5.2	41.3	94.8
93.1	6.7	10.1	79.9	183.1
9,972.1	1,017.5	502.6	19,779.4	30,254.1
9,881.9	1,017.5	498.1	-	10,380.0
10,140.8	1,493.3	518.7	-	10,659.5
36.8	-	2.8	-	39.6
3.7	-	0.4	-	4.1
27,355.7	1,059.9	1,024.8	567.3	28,947.8
26,050.1	-	975.9	-	27,026.0
28,254.0	-	1,073.9	-	29,327.9
9,127.5	1,292.7	460.1	7,799.0	17,386.6
9,053.3	1,327.8	463.1	8,868.1	18,384.5
11,098.7	-	1,568.0	-	12,666.7
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
434.8	8.8	21.0	184.4	640.2
108.1	-	5.1	-	113.2
542.9	8.8	26.1	184.4	753.4

(1) יתרת ממוצעת מחושבות על בסיס יתרות לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(2) נכסי סיכון- כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(3) נכסים בניהול- לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

אשראי לציבור				
סך הכול	בנקים	סך הכול	פרטי	מסחרי
1. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)				
86.3	2.3	84.0	79.5	4.5
(1.7)	-	(1.7)	(1.6)	(0.1)
(5.5)	-	(5.5)	(5.3)	(0.2)
3.6	-	3.6	3.4	0.2
(1.9)	-	(1.9)	(1.9)	-
82.7	2.3	80.4	76.0	4.4
יתרה ליום 31 במארס 2021				
2. לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
88.8	1.9	86.9	81.8	5.1
6.7	0.2	6.5	6.2	0.3
(8.9)	-	(8.9)	(8.3)	(0.6)
4.2	-	4.2	3.8	0.4
(4.7)	-	(4.7)	(4.5)	(0.2)
90.8	2.1	88.7	83.5	5.2
יתרה ליום 30 ביוני 2020				
1. לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)				
88.6	2.4	86.2	81.4	4.8
(0.1)	(0.1)	-	0.3	(0.3)
(12.6)	-	(12.6)	(12.0)	(0.6)
6.8	-	6.8	6.3	0.5
(5.8)	-	(5.8)	(5.7)	(0.1)
82.7	2.3	80.4	76.0	4.4
יתרה ליום 30 ביוני 2021⁽²⁾				
4. לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)				
82.9	1.8	81.1	76.6	4.5
17.2	0.3	16.9	15.6	1.3
(17.2)	-	(17.2)	(16.0)	(1.2)
7.9	-	7.9	7.3	0.6
(9.3)	-	(9.3)	(8.7)	(0.6)
90.8	2.1	88.7	83.5	5.2
יתרה ליום 30 ביוני 2020⁽²⁾				

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

(2) מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ליום 30 ביוני 2021 בסך של 1.2 מיליון ש"ח (30 ביוני 2020 - 1.2 מיליון ש"ח).

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות, ועל החובות בגינם היא חושבה

אשראי לציבור					
מסחרי	פרטי	סך הכול	בנקים	סך הכול	
יתרה ליום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה					
8.8	35.8	44.6	16,502.5	16,547.1	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
509.3	10,221.6	10,730.9	-	10,730.9	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
518.1	10,257.4	10,775.5	16,502.5	27,278.0	סך כל החובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	2.8	3.0	2.3	5.3	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
4.1	72.1	76.2	-	76.2	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
4.3	74.9	79.2	2.3	81.5	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
יתרה ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
יתרת חוב רשומה					
8.4	41.4	49.8	14,029.5	14,079.3	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
520.8	10,116.1	10,636.9	-	10,636.9	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
529.2	10,157.5	10,686.7	14,029.5	24,716.2	סך כל החובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.3	3.5	3.8	2.1	5.9	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
4.8	78.9	83.7	-	83.7	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
5.1	82.4	87.5	2.1	89.6	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי
יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
יתרת חוב רשומה של חובות					
9.2	39.3	48.5	15,710.2	15,758.7	חובות שנבדקו על בסיס פרטני
509.5	10,101.5	10,611.0	-	10,611.0	חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
518.7	10,140.8	10,659.5	15,710.2	26,369.7	סך כל החובות
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות					
0.2	2.5	2.7	2.4	5.1	בגין חובות שנבדקו על בסיס פרטני
4.5	77.7	82.2	-	82.2	בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי
4.7	80.2	84.9	2.4	87.3	סך כל ההפרשה להפסדי אשראי

(1) אשראי לציבור, פקדונות בבנקים וחובות אחרים למעט איגרות חוב.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך):

ב. חובות⁽¹⁾

1. איכות אשראי ופיגורים

חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים	
בפיגור של 30 עד 89 ימים ⁽⁵⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	סך הכול	לא פגומים	פגומים ⁽³⁾	סך הכול
ליום 30 ביוני 2021 (בלתי מבוקר)					
0.5	0.3	518.1	2.4	3.8	511.9
9.7	3.6	10,257.4	33.4	40.7	10,183.3
10.2	3.9	10,775.5	35.8	44.5	10,695.2
-	-	16,502.5	-	-	16,502.5
10.2	3.9	27,278.0	35.8	44.5	27,197.7
ליום 30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)					
1.4	0.6	529.2	3.4	6.0	519.8
11.1	5.1	10,157.5	38.6	47.0	10,071.9
12.5	5.7	10,686.7	42.0	53.0	10,591.7
-	-	14,029.5	-	-	14,029.5
12.5	5.7	24,716.2	42.0	53.0	24,621.2
ליום 31 בדצמבר 2020 (מבוקר)					
1.0	0.4	518.7	2.8	4.7	511.2
30.2	3.7	10,140.8	36.8	40.4	10,063.6
31.2	4.1	10,659.5	39.6	45.1	10,574.8
-	-	15,710.2	-	-	15,710.2
31.2	4.1	26,369.7	39.6	45.1	26,285.0

- (1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 12 (ב)(2)ג) להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים אשר צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית לימים 30 ביוני 2021, 30 ביוני 2020 ו-31 בדצמבר 2020 חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 5.5 מיליוני ש"ח, 4.7 מיליוני ש"ח ו-5.0 מיליוני ש"ח בהתאמה, סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) תעריפון הבנק מתמחר בנפרד הלוואות ארגון חוב. שיעורי הריבית הניתנים להלוואות אלו נמצאים בטווח העליון של התעריפון.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. יתרת חוב רשומה של חובות פגומים והפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית	
מסחרי *	
ליום 30 ביוני 2021	2.4
ליום 30 ביוני 2020	3.4
ליום 31 בדצמבר 2020	2.8
פרטי *	
ליום 30 ביוני 2021	33.4
ליום 30 ביוני 2020	38.6
ליום 31 בדצמבר 2020	36.8

* כל החובות הם בארגון מחדש של חובות בעייתיים.

אין לבנק אשראי פגום שנמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים.

ב. יתרת חוב רשומה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾ הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾ הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	
מסחרי	2.5	-	3.4
פרטי	34.1	0.2	39.1
סך הכול	36.6	0.2	42.5

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020	
יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾ הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾		יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾ הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	
מסחרי	2.6	-	3.4
פרטי	35.0	0.4	39.0
סך הכול	37.6	0.4	42.4

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. יתרת חוב רשומה של חובות בעייתיים בארגון מחדש

ליום 30 ביוני 2020				ליום 30 ביוני 2021			
(בלתי מבוקר)							
צוברים הכנסות ריבית			שאינם צוברים הכנסות ריבית	צוברים הכנסות ריבית			שאינם צוברים הכנסות ריבית
בפיגור של 30 עד 89 ימים				בפיגור של 30 עד 89 ימים			
לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾			לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾		
2.3	3.4	0.1	1.0	2.4	2.0	0.1	0.3
31.2	38.6	0.6	6.8	33.4	29.5	0.4	3.5
33.5	42.0	0.7	7.8	35.8	31.5	0.5	3.8
ליום 31 בדצמבר 2020							
(מבוקר)							
צוברים הכנסות ריבית			שאינם צוברים הכנסות ריבית				
בפיגור של 30 עד 89 ימים							
לא בפיגור	סך הכל ⁽²⁾						
2.4	2.8	0.2	0.2				
31.4	36.8	0.5	4.9				
33.8	39.6	0.7	5.1				

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב.

(2) נכלל בחובות פגומים.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות⁽¹⁾ (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ד. ארגונים מחדש שבוצעו (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021			
יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽²⁾	
0.7	0.7	16	-	-	2	מסחרי
3.8	3.8	104	1.8	1.8	48	פרטי
4.5	4.5	120	1.8	1.8	50	סך הכול

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020			לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021			
יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽²⁾	יתרת חוב רשומה אחרי ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים ⁽²⁾	
0.9	0.9	26	0.3	0.3	12	מסחרי
7.2	7.2	189	4.0	4.0	107	פרטי
8.1	8.1	215	4.3	4.3	119	סך הכול

ה. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו⁽³⁾ (בלתי מבוקר)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	
-	1	0.1	2	מסחרי
0.3	23	0.1	12	פרטי
0.3	24	0.2	14	סך הכול

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2020		לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2021		
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	
0.2	6	0.1	4	מסחרי
0.9	44	0.4	22	פרטי
1.1	50	0.5	26	סך הכול

(1) אשראי לציבור, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט

(2) מספר חוזים אחרי הארגון מחדש.

(3) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אינדיקציה לאיכות אשראי

להלן מידע על האינדיקציות העיקריות שהבנק בוחן בכל מגזר אשראי. ככלל, התאגיד הבנקאי מעדכן את האינדיקציות אחת לרבעון.

1. בנקים

במסגרת ניהול החשיפות לתאגידים בנקאיים, הבנק מנהל מעקב הדוק אחר איתנותם הפיננסית. האינדיקטור המרכזי לניהול החשיפה וקווי האשראי לאותם גורמים הינו דירוג האשראי אשר ניתן על ידי סוכנויות דירוג האשראי הישראלי של החברות הבינלאומיות. הבנק עושה שימוש בדירוגים המעודכנים ביותר. דירוג האשראי של פיקדונות בבנקים בהם מופקדים פיקדונות הבנק הוא AAA.

2. אנשים פרטיים

במסגרת ניהול החשיפות במגזר הקמעונאי, הבנק פיתח מודל המבא את הסיכוי לכשל (PD) של לקוחות קמעונאיים. משקי הבית חולקו למספר קבוצות סיכון שונות בהתאם לסיכוי לכשל שנקבע על פי נתונים התנהגותיים, סוציו-דמוגרפיים, תעסוקה וכללים עסקיים. הנהלת הבנק קבעה שיעור מינימאלי לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הנמוכות ותקרת חשיפה מקסימאלית לסך חשיפת האשראי בקבוצות הסיכון הגבוהות. הנהלת הבנק דנה מדי רבעון בהתפתחות החשיפה על פי קבוצות הסיכון ובוחנת את שיעורי ההפרשות והמחיקות בגין החובות הפגומים בכל קבוצת סיכון. כמו כן הנהלה דנה באופן שוטף בהתפתחות החובות הבעייתיים. קיים פער בין חוב המוגדר כבעייתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור לבין חוב המוגדר כחוב שאינו בדירוג ביצוע אשראי. הפער נובע מאשראי אשר במועד הדירוג קיימים לגביהם סימונים והתראות, אך האשראי הקיים להם נפרע כסדרו ואינו מוגדר כחוב בעייתי על פי הוראות הדיווח לציבור. מאידך, קיימים מעט חובות אשר מוגדרים כחובות בעייתיים על פי ההוראה, כדוגמת חוב שחלפה שנה ממועד ארגונו והוא נפרע כסדרו, אשר בהתאם לנהלי הבנק אינו פוסל באופן מוחלט מתן אשראי חדש.

הבנק מציג את איכות יתרות האשראי בהתאם לסיווג חובות הבעייתיים כדלקמן:

אשראי לציבור			
חובות תקינים	חובות בעייתיים	חובות פגומים	
10,695.2	44.5	35.8	ליום 30 ביוני 2021
10,591.7	53.0	42.0	ליום 30 ביוני 2020
10,574.8	45.1	39.6	ליום 31 בדצמבר 2020

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 12 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

יתרה ליום					
31/12/20		30/6/20		30/6/21	
הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾
(מבוקר)		(בלתי מבוקר)			
עסקאות שהיתרה בהן מייצגת סיכון אשראי:					
-	4.3	-	4.3	-	4.8
ערביות להבטחת אשראי					
-	29.6	-	27.7	-	31.6
ערביות אחרות					
0.5	2,858.8	0.5	2,872.3	0.5	2,893.5
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
0.8	2,383.8	0.7	2,273.8	0.7	2,375.4
מסגרות חח"ד שלא נוצלו					
1.3	5,276.5	1.2	5,178.1	1.2	5,305.3
סך הכול					

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.

הבנק מנפיק שלושה סוגים של ערבויות:

1. ערבות כספית - ערובה שמוציא מבטח עבור מבטח לצד שלישי, שבו הוא ערב שהוא ישלם סכום מסוים על פי התנאים המופיעים באותה ערבות, אם הנערב (המבטח) לא יפרע את החוב או לא יעמוד בהתחייבותיו בדרך אחרת לאותו צד שלישי לפי ההסכם שבניהם.
2. ערבות פורמלית - ערבות של הבנק לביצוע עבודה, מתן שירות או התחייבות אחרת שאינה כספית.
3. ערבות ביצוע - ערבות לטיב עבודה או לביצוע תיקונים על ידי קבלן בנייה או ספק אחר של סחורות ישירות.

ערבויות להבטחת אשראי הינן ערבויות כספיות וערבויות אחרות כוללות ערבות פורמלית וערבות ביצוע. מרבית הערבויות מונפקות לשנה ומיעוטן ללא תום תקופה. האירועים או הנסיבות של הערב לסלק את הערבות הם בהתאם לדרישות המוטב לחילוט הערבות. הבנק אינו צד בתנאים למימוש הערבות.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

יתרה ליום 30/6/21 (בלתי מבוקר)							
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים							
21,278.3	-	78.0	417.8	747.3	598.3	19,436.9	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,758.3	-	-	16.9	65.0	643.0	1,033.4	ניירות ערך
10,696.3	-	-	1.8	6.3	9.0	10,679.2	אשראי לציבור, נטו
206.9	206.9	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
212.7	87.6	-	-	0.1	-	125.0	נכסים אחרים
34,152.5	294.5	78.0	436.5	818.7	1,250.3	31,274.5	סך כל הנכסים
התחייבויות							
29,797.9	-	77.6	436.4	817.3	384.3	28,082.3	פיקדונות הציבור
53.5	-	-	-	-	-	53.5	פיקדונות מבנקים
13.6	-	-	-	-	-	13.6	פיקדונות הממשלה
533.1	-	-	-	-	533.1	-	כתבי התחייבות נדחים
1,918.1	0.5	-	0.1	0.9	69.7	1,846.9	התחייבויות אחרות
32,316.2	0.5	77.6	436.5	818.2	987.1	29,996.3	סך כל ההתחייבויות
1,836.3	294.0	0.4	-	0.5	263.2	1,278.2	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

יתרה ליום 30/6/20 (בלתי מבוקר)							
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים							
17,808.1	-	65.5	344.9	676.2	636.4	16,085.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,463.6	-	-	17.2	69.0	905.6	1,471.8	ניירות ערך
10,599.2	-	-	0.3	2.6	18.0	10,578.3	אשראי לציבור, נטו
232.0	232.0	-	-	-	-	-	בנינים וציוד
200.8	78.7	-	-	0.2	-	121.9	נכסים אחרים
31,303.7	310.7	65.5	362.4	748.0	1,560.0	28,257.1	סך כל הנכסים
התחייבויות							
27,366.8	-	65.1	362.2	745.9	595.7	25,597.9	פיקדונות הציבור
39.7	-	-	-	-	-	39.7	פיקדונות מבנקים
7.0	-	-	-	-	-	7.0	פיקדונות הממשלה
525.2	-	-	-	-	525.2	-	כתבי התחייבות נדחים
1,735.0	0.6	-	-	0.4	59.1	1,674.9	התחייבויות אחרות
29,673.7	0.6	65.1	362.2	746.3	1,180.0	27,319.5	סך כל ההתחייבויות
1,630.0	310.1	0.4	0.2	1.7	380.0	937.6	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 13 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

יתרה ליום 31/12/20 (מבוקר)							
סך הכול	פריטים שאינם כספיים	צמוד למטבעות אחרים	צמוד לאירו	צמוד לדולר	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד	
נכסים							
20,300.7	-	74.7	390.9	730.7	585.3	18,519.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,170.5	-	-	17.7	64.3	635.0	1,453.5	ניירות ערך
10,574.6	-	-	0.5	4.6	12.9	10,556.6	אשראי לציבור, נטו
224.7	224.7	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
192.1	65.2	-	-	0.1	-	126.8	נכסים אחרים
33,462.6	289.9	74.7	409.1	799.7	1,233.2	30,656.0	סך כל הנכסים
התחייבויות							
29,327.9	-	74.3	408.6	792.4	481.8	27,570.8	פיקדונות הציבור
20.5	-	-	-	-	-	20.5	פיקדונות מבנקים
2.6	-	-	-	-	-	2.6	פיקדונות הממשלה
525.7	-	-	-	-	525.7	-	כתבי התחייבות נדחים
1,858.5	0.6	-	-	0.5	57.8	1,799.6	התחייבויות אחרות
31,735.2	0.6	74.3	408.6	792.9	1,065.3	29,393.5	סך כל ההתחייבויות
1,727.4	289.3	0.4	0.5	6.8	167.9	1,262.5	סך הכול

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד)

30 ביוני 2021					
שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
21,455.7	16,535.8	4,879.4	40.5	21,278.3	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,798.2	-	84.6	1,713.6	1,758.3	ניירות-ערך ⁽²⁾
10,810.2	8,505.5	2,304.7	-	10,696.3	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
25.2	25.2	-	-	25.2	נכסים פיננסיים אחרים
34,089.3	25,066.5	7,268.7	1,754.1	33,758.1	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
29,742.9	28,276.7	1,466.2	-	29,797.9	פיקדונות הציבור ⁽⁵⁾
53.5	-	53.5	-	53.5	פיקדונות מבנקים
13.6	13.6	-	-	13.6	פיקדונות הממשלה
575.5	575.5	-	-	533.1	כתבי התחייבות נדחים
1,678.8	70.6	1,608.2	-	1,678.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
32,064.3	28,936.4	3,127.9	-	32,076.9	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1- מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3- מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- ברמה 2 נכללו: פיקדונות נזילים, עו"ש חובה, חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיסי אשראי, עו"ש זכות במט"ח והתחייבויות לכרטיסי אשראי.
- (2) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 5 "ניירות ערך".
- (3) מזה נכסים בסך 29.9 מיליון ש"ח (30 ביוני 2020: 31.2 מיליון ש"ח נכסים. 31 בדצמבר 2020: 30.7 מיליון ש"ח נכסים) אשר היתרה במאזן שלהם זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ראה ביאור 14 ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה.
- (4) א. השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור נכיון מתאים. מרבית האשראי במגזר השקלי ניתן בריבית משתנה בתדירות של עד 3 חודשים. לצורך חישוב השווי ההוגן נלקח בשיעורי הנכיון סיכון אשראי ממוצע של תיק האשראי. הבנק לא לוקח בחשבון את סיכון האשראי הספציפי של הלווה לצורך מדידת השווי ההוגן.
- ב. לצורך חישוב השווי ההוגן של האשראי, יתרת ההפרשות להפסדי אשראי ומחיקות חשבונאיות מיוחסות לכלל האשראי ולא לחובות הפגומים באופן ספציפי. היות ורוב האשראי הינו בריבית משתנה, השפעת הייחוס הספציפי לחובות הפגומים על השווי ההוגן קטנה.
- (5) חלק מתזרימי המזומנים של פיקדונות הציבור מוצגים על פי אומדן הנהלת הבנק לגבי מועדי הפירעון בהתאם למודל: 1. יתרות עו"ש הזכות נפרסות על פי הערכת הבנק לגבי צפי המשיכות ועל פי התנהגות החוסכים בעבר. 2. תכניות חיסכון בריבית קבועה עם אפשרויות משיכה נפרסות על פי הערכת הבנק בהתבסס על ייעוד התכנית ובהתבסס על גיל החוסכים. ללא השפעת מודל, סך השווי ההוגן נטו של ההתחייבויות הפיננסיות ליום 30 ביוני 2021 יעלה ב- 76.4 מיליון ש"ח. המשך הערות לביאור 14 א בעמוד הבא.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאוחד) (המשך)

30 ביוני 2020 (בלתי מבוקר)

שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
18,049.5	14,187.9	3,813.1	48.5	17,808.1	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,513.0	-	90.9	2,422.1	2,463.6	ניירות-ערך ⁽²⁾
10,805.4	8,658.8	2,146.6	-	10,599.2	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
18.9	18.9	-	-	18.9	נכסים פיננסיים אחרים
31,386.8	22,865.6	6,050.6	2,470.6	30,889.8	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
27,356.2	26,126.2	1,230.0	-	27,366.8	פיקדונות הציבור ⁽⁵⁾
39.7	-	39.7	-	39.7	פיקדונות מבנקים
7.0	7.0	-	-	7.0	פיקדונות הממשלה
528.7	528.7	-	-	525.2	כתבי התחייבות נדחים
1,496.8	63.6	1,433.2	-	1,496.8	התחייבויות פיננסיות אחרות
29,428.4	26,725.5	2,702.9	-	29,435.5	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

המשך הערות לביאור 14 א:

- (6) השווי הוגן של מכשירים פיננסיים הנושאים ריבית משתנה, המשקף את הערך הנוכחי של ההפרש בין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע במכשיר הפיננסי לבין המרווח מעל בסיס הריבית המשתנה שנקבע בעסקאות דומות שבוצעו במועד הדיווח, מוין לתקופות לפי התקופות החוזיות שנותרו עד לפירעון המכשיר הפיננסי.
- (7) השווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות אינו שונה מהותית משווי של יתרות אלה בדוח הכספי, לפרטים ראה ביאור 10 וכן ביאור 12 בדוח הכספי.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 – שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)

31 בדצמבר 2020					
שווי הוגן					
סך הכול	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
20,577.4	15,884.0	4,650.3	43.1	20,300.7	מזומנים ופיקדונות בבנקים
2,220.0	-	86.4	2,133.6	2,170.5	ניירות-ערך ⁽²⁾
10,661.1	8,465.9	2,195.2	-	10,574.6	אשראי לציבור, נטו ⁽⁴⁾
18.5	18.5	-	-	18.5	נכסים פיננסיים אחרים
33,477.0	24,368.4	6,931.9	2,176.7	33,064.3	סך כל הנכסים הפיננסיים⁽³⁾
התחייבויות פיננסיות					
29,309.3	27,944.0	1,365.3	-	29,327.9	פיקדונות הציבור ⁽⁵⁾
20.5	-	20.5	-	20.5	פיקדונות מבנקים
2.6	2.6	-	-	2.6	פיקדונות הממשלה
553.1	553.1	-	-	525.7	כתבי התחייבות נדחים
1,619.7	78.0	1,541.7	-	1,619.7	התחייבויות פיננסיות אחרות
31,505.2	28,577.7	2,927.5	-	31,496.4	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

הערות לביאור 14 א מפורטות בעמוד קודם.

ביאור 14 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך) **א. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (במאחד) (המשך)**

א. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. אומדן השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון הוא סובייקטיבי. לכן, בעבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח, ואינה מביאה בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שאפשר שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים בנוגע למכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. נוסף על כך, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, והם אינם כוללים את השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה ואת השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרות במאזן לבין יתרות השווי ההוגן ייתכן ולא ימומש מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. כמו כן, בשל מגוון הטכניקות להערכה ומשום שיש כמה אומדנים אפשריים ליישום בעת הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פיקדונות בבנקים ואשראי לציבור - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם ביצע הבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך (סחירים) - לפי שווי שוק בשוק העיקרי.

פיקדונות הציבור לזמן קצוב ותכניות חיסכון, עו"ש זכות המוצג בפיקדונות הציבור לפי דרישה, כתבי התחייבות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית בהם הבנק מגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

מזומנים, פיקדונות הציבור לפי דרישה (למעט עו"ש זכות), חיובים עתידיים הנובעים מעסקאות בכרטיס אשראי, התחייבויות לכרטיסי אשראי וחייבים וזכאים שונים - היתרה במאזן היא אומדן לשווי ההוגן.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (במאונך)

30 ביוני 2021				
מידודות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכול שווי הוגן	
נכסים				
איגרות חוב זמינות למכירה:				
-	29.9	-	29.9	איגרות חוב של ממשלת ישראל
-	29.9	-	29.9	סך הכול איגרות חוב זמינות למכירה
-	29.9	-	29.9	סך הכול נכסים
30 ביוני 2020				
מידודות שווי הוגן המשתמשות ב-				
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכול שווי הוגן	
נכסים				
איגרות חוב זמינות למכירה:				
-	31.2	-	31.2	איגרות חוב של ממשלת ישראל
-	31.2	-	31.2	סך הכול איגרות חוב זמינות למכירה
-	31.2	-	31.2	סך הכול נכסים

(1) לבנק אין מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה במהלך התקופה.

(במיליוני שקלים חדשים)

ביאור 14 - שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2020				
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
סך הכול שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
איגרות חוב זמינות למכירה:				
30.7	-	30.7	-	איגרות חוב של ממשלת ישראל
30.7	-	30.7	-	סך הכול איגרות חוב זמינות למכירה
סך הכול נכסים				
30.7	-	30.7	-	

(1) לבנק אין מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה במהלך התקופה.

ביאור 15 - אירועים לאחר תאריך המאזן

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, גייס הבנק הון משני באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים מותנים מסוג COCO בסך 320 מיליון ש"ח (ומתוכם 220 מיליון ש"ח הונפקו לחברה האם). כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הכשירות של הוראות באזל 3 ומוכרים כהון רובד 2. בכתבי ההתחייבויות הנדחים נקבע כי בהתקיים אירוע מכונן לאי קיימות תימחק קרן המכשיר.

לאחר תאריך המאזן, בחודש יולי 2021, פדה הבנק בפדיון מוקדם מלא, לאחר קבלת אישור בנק ישראל, כתבי התחייבות נדחים בסכום כולל של כ - 218 מיליון ש"ח אשר הונפקו בשנת 2016.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח

ליום 30 ביוני 2021

ממשל תאגידי וביקורת

הדירקטוריון וההנהלה

בתקופת הדוח לא שינה הדירקטוריון את קביעתו בנוגע למספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. מספר הדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית לא פחת מהמספר המזערי הנדרש.

מספר ישיבות הדירקטוריון

דירקטוריון הבנק קיים 8 ישיבות במהלך התקופה המדווחת. ועדות הדירקטוריון השונות קיימו 22 ישיבות בתקופה זו.

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בבנק, ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית תכנית העבודה השנתית והרב שנתית, נכללו בדוח הכספי ליום 31 בדצמבר 2020.

גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בבנק

דירקטוריון הבנק הוא האורגן המופקד על בקרת העל בבנק וכן על אישור הדוחות הכספיים שלו. מעורבים בבקרה אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן:

הדוחות הכספיים נערכים באגף חשבונאות של הבנק בראשותה של החשבונאית הראשית לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות הגילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

עם עריכת הדוחות הכספיים ועל סמך טיוטת הדוחות המועברת אליהם, כל חברי ההנהלה מאשרים בחתימתם שלא בא לידיעתם כל פרט העלול להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים בנוגע לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקורות אפקטיביות כדי להבטיח שכל מידע מהותי בתחום אחריותם מובא לידיעתם וכן שכל ליקוי של ממש או חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים.

נושאים עקרוניים הנוגעים לגילוי הניתן בדוחות הכספיים נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן ועדת הגילוי) בראשות המנהל הכללי ובהשתתפות החשבונאית הראשית, היועצת המשפטית וחברי הנהלה נוספים. הנושאים מוצגים בפני ועדת הגילוי וכוללים גם את התייחסותו המקצועית של רואה החשבון המבקר. נושאים עקרוניים אלו כוללים נושאים שלהם השפעה ניכרת על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, נושאים החייבים להיות מדווחים לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שיש בנוגע להם חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים.

כדי להדק ולייעל את הפיקוח ואת הבקרה על הגילוי בדוחות הכספיים, קיימת ועדת ביקורת, שמתפקדה להעמיק ולדון בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים על מרכיביהם השונים בטרם יובאו לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון. בישיבותיה של הוועדה משתתפים גם המנהל הכללי, החשבונאית הראשית ורואה החשבון המבקר.

ועדת הביקורת בוחנת את המלצותיה של ועדת הגילוי באשר לאופן יישום הגילוי וקובעת את הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים בנוגע לנושאים חייבים בגילוי. על פי הוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיף 302 בחוק **SARBANES-OXLEY** האמריקני, מובא לפני ועדת הביקורת דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי בדוחות הכספיים. דיווח על ליקויים מהותיים מוצג גם לפני דירקטוריון הבנק.

לאחר הדיון בוועדת הביקורת ולפי המלצותיה הדוחות הכספיים מובאים לדיון ולאישור בדירקטוריון הבנק.

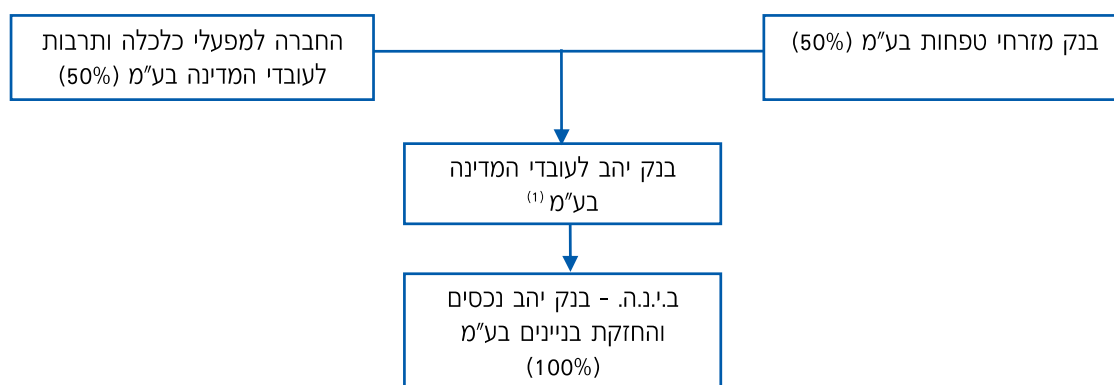
עסקאות עם בעלי שליטה וצדדים קשורים

לפירוט יתרות ותמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים ראה גם ביאור 27 לדוחות הכספיים לשנת 2020.

פרטים נוספים

תרשים שליטה ואחזקות עיקריות

תרשים שליטה ואחזקות עיקריות:

(1) בהתאם להנחיות שקבע המפקח על הבנקים, העביר הבנק לידי נאמן את אחזקותיו בחברות יהב אחים ואחיות - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ויהב פ.ר.ח. - חברה לניהול קופות גמל בע"מ, וזאת לשם העברתן לצד שלישי. בשנים 2017-2018 נחתמו הסכמים להעברת המניות בשתי החברות האמורות לידי נאמן לטובת העמיתים. ההסכמים מותנים באישור אגף שוק ההון.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

חוקים ותקנות

תיקון מס' 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) – מעבר בין בנקים

בחודש מארס 2018 אושר תיקון לחוק הבנקאות, אשר קובע כי בנק יחויב לאפשר ללקוח שמעוניין להעביר את פעילותו הפיננסית מהבנק שבו היא מתנהלת לבנק אחר, באופן מקוון, נוח, בטוח וללא עלות ללקוח, וזאת בתוך שבעה ימי עסקים ממועד אישור בקשתו של הלקוח בידי הבנק שאליו ביקש הלקוח להעביר את פעילותו.

ניתנה סמכות לגיד לקבוע כי בנק קטן, ששווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל או בנק דיגיטלי, יהיה פטור מהחובה לנייד את הפעילות הפיננסית של הלקוח או לדחות את מועד תחולת החובה האמורה לגביו, וזאת משיקולי עלות או תחרות ולבקשת הבנק.

תחילת התיקון לחוק נקבעה לחודש מארס 2021 ולאור אירוע הקורונה יישום התיקון לחוק נדחה לחודש ספטמבר 2021.

בנוסף, הפיקוח על הבנקים פרסם בחודש דצמבר 2019 את נוהל בנקאי תקין 448, בנושא העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים. בחודש יולי 2021 פורסמה טיוטת עדכון לנב"ת כצעד משלים לתיקוני חקיקה אשר בוצעו עם התקדמות תהליכי היישום של החוק.

כמו כן, פורסמו מגוון תיקוני חקיקה המסדירים את ההתאמות הנדרשות לקראת כניסתם לתוקף של התיקונים לחוק הבנקאות. הבנק נערך ליישום ההוראות.

בנקאות פתוחה

לפי תיקון מס' 2 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תשע"ו) - 2016, על הבנקים לאפשר ללקוח או לנותן שירות להשוואת עלויות שקיבל ייפוי כוח מאת הלקוח, לצפות באופן מקוון במידע פיננסי הנוגע ללקוח. הפיקוח על הבנקים פרסם בחודש פברואר 2020 נוהל בנקאי תקין 368 בנושא יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל.

נקבעו מועדי יישום מדורגים החל מיום 31.3.2021 ואילך. בחודש אפריל 2021 פורסם עדכון להוראה הדוחה את מועדי היישום למשך מספר חודשים: שלב 2 נדחה ליום 31.1.2022, ושלב 3 נדחה ליום 31.5.2022. הבנק נערך ליישום ההוראה, תוך עדכון בנק ישראל.

בחודש יוני 2020 פורסם תזכיר חוק מתן שירותי מידע פיננסי - API, המהווה הסדרה של תחום שיתוף המידע הפיננסי בישראל, בדומה לרפורמות דומות שבוצעו באיחוד האירופי, במטרה לצמצם את פערי המידע, ליישם את השירותים הפיננסיים בישראל, ולקדם את התחרות בשוק. הבנק בוחן את תזכיר החוק.

בחודש מרץ 2021 פורסמה טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין - קשרי תאגידים בנקאיים עם נותני שירותי השוואת עלויות. ההוראה מסדירה את קשרי התאגיד הבנקאי עם נותן שירות להשוואת עלויות בדרך של קביעת דרישות לשמירה על עקרונות ניהול תקין לצד עיגון מנגנונים שנועדו לתמוך בשירות השוואת עלויות. הבנק בוחן את טיוטת ההוראה.

כמו כן בחודש מרץ 2021 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לעניין פעילות הבנקים כצרכני מידע בבנקאות הפתוחה, הקובע דגשים לעניין השימושים במידע שיעשו על ידי הבנקים והסולקים בתחום השוואת העלויות הכרוך בתיווך במהלך תקופת הביניים עד להשלמת הליכי חקיקת חוק המסדיר את הפעילות בתחום שירותי המידע הפיננסי.

תזכיר חוק ייעול האסדרה בניירות ערך (תיקוני חקיקה), התש"ף-2020

בחודש יולי 2020 פורסם תזכיר החוק, אשר עניינו בהסמכת רשות ניירות ערך למתן הוראות במספר נושאים ספציפיים, שהרשות מצאה כי בעת הזו נדרשת לגביהם גמישות רבה בעיצוב ההוראות והתאמתן למצב השוק, והם: מגבלות השקעה, פיזור נכסים ושערוך מחירים בקרנות נאמנות; הון עצמי וביטוח של בעלי רישיון ניהול תיקים, ייעוץ השקעות ושיווק השקעות ודיווחיהם; כללי גילוי מיוחדים לתאגידים מדווחים ורמות המינוף בזירות הסוחר לחשבוננו העצמי. הבנק בוחן את תזכיר החוק.

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 14), התש"ף 2020

בחודש אוגוסט 2020 אושר החוק, אשר קובע כי ככל שהוצג שיק לפירעון ולא הייתה יתרה מספקת בחשבון שתאפשר את פירעונו, ישלח הבנק הודעה באופן אוטומטי לבעל החשבון שעליו משוך השיק כדי ליידע אותו בדבר הצורך להפקיד כספים בחשבון. תחולת החוק שנה מיום פרסומו. הבנק נערך ליישום החוק.

תקנות נתוני אשראי (תיקון מס' 1), התשפ"א 2020

בחודש מרץ 2021 אושר תיקון לתקנות, הכולל, בין היתר, הקלות על הציבור כך שחיווי שלילי על 5 המחאות שסורבו יובא בחשבון רק אם חלפה שנה אחת בלבד מיום ההתראה, במקום שלוש שנים כיום. בנוסף לכך אושרו תיקונים שנועדו לאפשר להנגיש את המידע בשפה צרכנית, ולאפשר גמישות טכנולוגית בדרכי זיהוי הלקוח, קבלת הסכמתו להעברת נתוני אשראי לגביו ותיעוד ההסכמה. תחולת התיקון חצי שנה מיום פרסומו. הבנק נערך ליישום ההוראות.

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מס' 4) (עיכוב הליכים לשם גיבוש ואישור הסדר חוב)

הוראת שעה – נגיף הקורונה החדש) התש"ף – 2020

בחודש מרץ 2021 אושר תיקון לחוק אשר מטרתו היא ליצור מתווה להתמודדות עם עלייה בהיקף החייבים שיבקשו לפנות להליכים של הסדר חוב או להליכי חדלות פירעון בעקבות אירוע הקורונה ולהתאים אותם למאפיינים המיוחדים של חייבים אלה. זאת, על ידי עיכוב האפשרות של נושים לפתוח בהליכי חדלות פירעון ועל ידי עידוד החייבים לפנות להליכים של הסדר חוב.

חוזרים והוראות דיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים והנחיות רגולטורים שונים

הפחתת העמלה הצולבת בכרטיסי אשראי

בחודש פברואר 2018, בנק ישראל פרסם מתווה להפחתת העמלה הצולבת בכרטיסי אשראי במספר פעימות. ביום 1 בינואר 2019, תום מועד ההסדר הנוכחי, ירידה מ- 0.7% ל- 0.6%. ביום 1 בינואר 2020 ירידה ל- 0.575%. ביום 1 בינואר 2021 ירידה ל- 0.55%, ביום 1 בינואר 2022 ירידה ל- 0.525% וביום 1 בינואר 2023 ירידה ל- 0.5%. ליישום הפחתת העמלה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

תיקון מספר 13-2016 לקודיפיקציה של ה-FASB בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי

ביום 29 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח חוזר, בהמשך למכתבו מיום 28 במארס 2018 לפיו על התאגידים הבנקאיים ליישם את העדכונים שחלו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים (להלן - הכללים החדשים), לרבות כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 326 בקודיפיקציה (במסגרת תיקון 13-2016 ASU).

המטרה העיקרית של הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי, באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שמצמצם פרו-מחזוריות של ההפרשות להפסדי אשראי, גורם לתגובה מוקדמת יותר של ההפרשות להפסדי אשראי להרעה צפויה באיכות האשראי של לוויים, ושמצמצם את הקשר בין האופן בו מנוהלים סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.

להלן תמצית עיקרי השינויים הצפויים בטיפול החשבונאי בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בעקבות יישום כללים אלה:

- ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי, במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה.
- באומדן ההפרשה להפסדי האשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.
- יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.
- ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה.
- הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי (לרבות הלוואות לדיוור), אגרות חוב המוחזקות לפדיון, וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות. כתוצאה מכך, תקטן המורכבות של הטיפול החשבונאי כתוצאה מהפחתת מספר השיטות למדידת ירידת ערך של מכשירים פיננסיים.

בנוסף, בעקבות להסרת הדרישה לגילוי על חובות פגומים בקודיפיקציה, ולאור הגילוי המקובל בדוחות לציבור של בנקים בארצות הברית שיישמו את הכללים החדשים, ההגדרות הקיימות בהוראות הדיווח של חובות פגומים ושל סיכון אשראי פגום הוחלפו בהגדרות של חובות שאינם צוברים ושל סיכון אשראי שאינו צובר, בהתאמה. לאור כך, ההגדרות של חובות בעייתיים ושל סיכון אשראי בעייתי, ושל סיכון אשראי בסיווג שלילי, עודכנו כך שהן יתייחסו לחובות שאינם צוברים, וסיכון אשראי שאינו צובר. כתוצאה מעדכונים אלה: (1) הגילוי על חובות פגומים יוחלף בגילוי על חובות שאינם צוברים. (2) חובות שאורגנו מחדש שצוברים הכנסות ריבית לא יכללו באופן אוטומטי בחובות הבעייתיים. נוספה דרישת גילוי ליתרת החובות שאורגנו מחדש וצוברים הכנסות ריבית, אשר סווגו כחובות בעייתיים.

ההוראות שנקבעו בהתאם לחוזר זה יחולו על תאגיד בנקאי מיום 1 בינואר 2022 ואילך. תיקון ייושם לפי שיטת יישום למפרע מותאם באמצעות התאמת השפעה מצטברת שתוכר ביתרת עודפים לתחילת התקופה שבה התיקון יכנס לתוקף.

תאגיד בנקאי ייתן גילוי למידע הבא בתקופה בה הוא מאמץ לראשונה את התקן:

- מהות השינוי בכללי החשבונאות.
- שיטת יישום השינוי.
- השפעת האימוץ על כל סעיף במאזן, אם מהותי, נכון לתחילת התקופה הראשונה בה יושם התקן.
- ההשפעה המצטברת של השינוי על הון עצמי במאזן, נכון לתחילת התקופה הראשונה בה יושם התקן.

הגילוי יינתן בכל דוח כספי לתקופות ביניים ובדוח הכספי השנתי בשנת האימוץ של התקן. הבנק בוחן את השלכות יישום ההוראות הנ"ל על הדוחות הכספיים אך אין ביכולתו בשלב זה להעריך את תוצאותיו.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311A – ניהול אשראי צרכני

בחודש פברואר 2021 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין 311A בנושא ניהול אשראי צרכני המסדירה את דרישות הפיקוח על הבנקים מהמערכת הבנקאית בפעילותה מול הלקוחות הצרכניים, בין היתר בנושאים הבאים: קיומם של תרבות ארגונית נאותה, מדיניות ותהליכים להבטחת תהליכי שיווק אשראי נאותים והוגנים, ובפרט תהליכים לשיווק יזום של אשראי; קיומם של תהליכי אישור אשראי הכוללים, בין היתר, את החובה להעמיד אשראי בהתאם ליכולתו הפיננסית של הלווה לפרוע את ההלוואה (וזאת לצד האחריות שיש ללווה עצמו בניהול פיננסי אחראי).

תחילת ההוראה 9 חודשים מפרסומה, למעט ההוראות הנוגעות לשיווק אשראי צרכני שיכנסו לתוקף 3 חודשים מיום הפרסום.

הבנק מיישם את הסעיפים הנוגעים לשיווק אשראי צרכני ונערך ליישום מלא של ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא פיקדונות ללא תנועה וחשבונות שבעליהם נפטרו וטיוטת תיקון לצו הבנקאות (פיקדונות ללא תנועה), תש"ס – 2000

בחודש יוני 2019 פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה לטיפול של הבנקים בפקל"ת, איתור לקוח ודיווח לאפוסטרופוס הכללי. בחודש נובמבר 2020 פורסם נוהל בנקאי תקין 443 במסגרתו נקבעו הפעולות שנדרשים תאגידים בנקאיים לנקוט לצורך איתור בעלי פיקדונות ללא תנועה. בנוסף, נקבעו הנחיות בדבר אופן התנהלותו של התאגיד הבנקאי ביחס לחשבונות שבעליהם נפטרו, גם אם אלו טרם הוגדרו כפיקדונות ללא תנועה.

תחילת הנב"ת שנה מיום פרסומה.

הבנק נערך ליישום ההוראה.

כמו כן, פורסמה טיוטת עדכון לצו הבנקאות (פיקדונות ללא תנועה), על פיה ייקבע מנגנון השקעה פשוט אשר יעניק נזילות ותשואה מינימלית ללקוח. במסגרת זו יבוטלו אפיקי ההשקעה שעשויים לגרום נזק ללקוח. הבנק בוחן את טיוטת הצו.

טיוטת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 200 – הגישה הסטנדרטית לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי

בחודש ינואר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון להוראה שעניינה שיטת חישוב חדשה לחישוב חשיפה לסיכון אשראי צד נגדי (sa-ccr) שנקבעה ע"י ועדת באזל, ותחליף את שיטת החשיפה הנוכחית הקיימת היום (CEM).

הבנק בוחן את טיוטת ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 222 – יחס מימון יציב נטו – NSFR

בחודש יוני 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה המאמצת את המלצות ועדת באזל לסטנדרט NSFR שנועד להקטין את סיכון גיוס הנזילות (funding liquidity risk) באמצעות דרישה לממן את הפעילות עם מקורות מימון יציבים. כיום הבנק מחשב את המדד בהתאם להוראה 342.

יחס זה הוא בנוסף ליחס LCR אשר אומץ בישראל משנת 2015.

תחולת ההוראה החל בחודש דצמבר 2021.

הבנק נערך ליישום ההוראה.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 420 – משלוח הודעות בתקשורת

בחודש פברואר 2021 פורסם עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין 420 –המתייחס לתיקון האחרון לחוק שיקים ללא כיסוי, אשר מסדיר את נושא משלוח הודעה ללקוח במקרה של אי כיסוי מספיק לשיק.

תחילת העדכון בחודש אוגוסט 2021.

הבנק נערך ליישום העדכון להוראה.
בחודש יוני 2021 פורסם עדכון נוסף להוראה הכולל התאמות להתפתחויות טכנולוגיות כגון משלוח הודעות מסוימות ללקוח באופן מידי ונגיש בהתאם לרמת מהותיות המידע והמהירות הנדרשת למסירתו ובקרה על שימוש בשירות וקבלת הודעות.
תחולת העדכון בחודש יוני 2022.
הבנק נערך ליישום העדכון להוראה.

טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין – הצגת נתוני פעילות בפיקדון ניירות ערך
בחודש מרץ 2021 פורסמה טיטוט להוראת ניהול בנקאי תקין, הקובעת כללים לאופן הצגת התשואה מפעילות בני"ע ללקוחות.
הבנק בוחן את הטיטוט.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא "מדידה והלימות הון"
בחודש מארס 2020 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראת נב"ת מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון והפחית את יעדי ההון המזעריים בשיעור 1% מיחסי ההון המזעריים הנדרשים במהלך העסקים הרגיל כך שיחס הון רובד 1 לא יפחת מ-8% במקום 9% ויחס הון כולל לא יפחת מ-11.5% במקום 12.5%. כדי לאפשר לבנקים לחזור ליחסי ההון המזעריים עם תום תוקף הוראת השעה, תמשיך ההקלה לחול עוד 24 חודשים ובלבד שיחסי ההון לא יפחתו משיעורם במועד תום תוקף הוראת השעה. בחודש ספטמבר 2020 הוארך מועד תוקף הוראת השעה עד ליום 31 במארס 2021.
בחודש מארס 2021 הוארך מועד תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בספטמבר 2021.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא "יחס המינוף"
בהתאם לחוזר הפיקוח מיום 15 בנובמבר 2020 בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-4.5%. ההקלה תחול עד תום 24 חודשים מתום תוקף ההוראה, ובלבד שיחס המינוף לא יפחת מיחס המינוף במועד תום תוקף ההוראה או יחס המינוף המינימאלי שחל על הבנק טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.
בחודש מארס 2021 הוארך מועד תוקף הוראת השעה עד ליום 31 בספטמבר 2021.

דחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות אירוע הקורונה
בשנת 2020 פורסמו מספר מתווים מקיפים שאומצו על ידי המערכת הבנקאית לדחיית תשלומי הלוואות כסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות אירוע הקורונה. המתווים התייחסו לבקשות דחיית תשלומי הלוואות שהוגשו עד ליום 31.12.2020, ואפשרו למשקי הבית ובעלי העסקים הקטנים להקפיא את תשלומי הלוואות לפרק זמן מסוים.
החל מינואר 2021 ועד מארס 2021 חלו מתווים נוספים לדחיית תשלומי משכנתאות, הלוואות צרכניות והלוואות לעסקים קטנים, שאפשרו ללקוחות שדחו הלוואות במתווים הקודמים להמשיך ולדחות את ההלוואות. בשונה מהמתווים הקודמים, במתווים הנוספים ניתן דגש לחזרת הלווים לתשלום הלוואותיהם באמצעות לוח תשלומים מקל.
המתווים החדשים חלו רק על הלוואות שהיו בסטטוס דחיית תשלומים נכון ל-31.12.20 וענו לקריטריונים שבמתווים.

דגשים בנושא המתווה הנוסף לדחיית תשלומים

בהתאם למכתבי הפיקוח מיום 3 בדצמבר 2020 ומיום 17 בדצמבר 2020, בהמשך להנחיות שנכללו במכתב מיום 11 באוקטובר 2020 תאגיד בנקאי רשאי לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות לאנשים פרטיים והלוואות לעסקים קטנים, שלא היו בפיגור של 30 ימים או יותר במועד דחיית התשלומים, שלגביהן בוצעו מיום 1.1.2021 ועד ליום 31.3.2021 דחיות תשלומים במסגרת המתווה המעודכן, גם אם הדחייה המצטברת עולה על 6 חודשים. תאגיד בנקאי, שבחר לא לסווג בארגון מחדש של חוב בעייתי הלוואות כאמור לעיל, יכלול בדוחות הרבעוניים ושנתיים לציבור בשנת 2021 גילוי פרופורמה, שישקף את ההשפעות העיקריות של יישום בחירה זו על הדוחות הכספיים. במהלך הרבעון הראשון של שנת 2021 נדחו הלוואות בסך כ- 5 מיליון ש"ח. בשל חוסר מהותיות לא יוצג גילוי פרופורמה בדוח הכספי.

קרנות השקעה פרטיות ומוצרי השקעה אלטרנטיביים

בחודש יולי 2020 הודיעה הבורסה לני"ע כי בכוונתה להשיק החל מחודש יוני 2021 שירות רישום וסליקה לקרנות השקעה פרטיות ומוצרי השקעה אלטרנטיביים על מנת לאפשר מתן שירותי רישום וסליקה לקרנות השקעה פרטיות, בתנאים שנקבעו, בעמלות הצפויות להיות פחותות מאלו הנגבות כיום מחברי הבורסה על ידי מסלקות בינלאומיות. הבנק נערך בהתאם.

דירוג אשראי של הבנק

לבנק נקבע על ידי חברת מעלות דירוג המנפיק של הבנק 'ilAA+' עם תחזית דירוג יציבה ודירוג 'ilAA-'. להנפקת כתבי התחייבות עם מנגנון לספיגת הפסדים.

נספחים

(במיליוני שקלים חדשים)

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2020			2021		
שיעור הכנסה/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסה/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
נכסים נושאי ריבית בישראל					
5.19	118.5 ⁽⁵⁾	9,315.8	5.02	113.1 ⁽⁵⁾	9,183.9
אשראי לציבור ⁽²⁾					
2.06	70.2	13,757.0	2.06	83.5	16,370.4
פיקדונות בבנקים					
0.10	0.6	2,427.4	0.09	0.7	3,058.2
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.42	2.3	2,201.4	2.80	12.7	1,830.9
אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾					
2.80	191.6	27,701.6	2.79	210.0	30,443.4
סך כל הנכסים נושאי הריבית					
נכסים שאינם נושאים ריבית					
		913.4			1,087.0
חייבים בגין כרטיסי אשראי					
		1,434.6			1,663.4
נכסים אחרים ⁽⁴⁾					
		30,049.6			33,193.8
סך כל הנכסים					
התחייבויות נושאות ריבית בישראל					
פיקדונות הציבור					
-	-	5,389.5	-	-	6,057.3
לפי דרישה					
0.30	3.8	5,096.9	0.74	8.0	4,312.0
לזמן קצוב					
0.15	3.8	10,486.4	0.31	8.0	10,369.3
פיקדונות הציבור					
-	-	7.9	-	-	7.5
פיקדונות הממשלה					
-	-	31.8	-	-	45.1
פיקדונות מבנקים					
2.83	3.7	528.4	9.04	11.6	530.1
כתבי התחייבות נדחים					
0.27	7.5	11,054.5	0.72	19.6	10,952.0
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
התחייבויות שאינן נושאות ריבית					
		16,547.2			19,360.2
פיקדונות הציבור					
		958.4			1,136.8
זכאים בגין כרטיסי אשראי					
		229.5			270.0
התחייבויות אחרות					
		28,789.6			31,719.0
סך כל ההתחייבויות					
		1,620.5			1,791.2
סך כל האמצעים ההוניים					
		30,410.1			33,510.2
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
2.53			2.07		
פער הריבית					

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה (נוכחה) / נוספה היתרה הממוצעת של רווחים / (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן' בסך 0.8 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2020 - 0.4) מיליוני ש"ח).
- (4) לרבות נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי ההפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 2.5 מיליוני ש"ח ו-2.2 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית לימים 30 ביוני 2021 ו-30 ביוני 2020.

(במיליוני שקלים חדשים)

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים התחייבויות והון (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2021			2020		
יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	הכנסות / הוצאות ריבית	שיעור הכנסה / הוצאה (אחוזים)	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	הכנסות / הוצאות ריבית	שיעור הכנסה / הוצאה (אחוזים)
נכסים נושאי ריבית בישראל					
9,164.6	226.1 ⁽⁵⁾	5.00	247.3 ⁽⁵⁾	5.33	אשראי לציבור ⁽²⁾
16,245.8	161.4	2.00	135.3	2.09	פיקדונות בבנקים
2,994.0	1.4	0.09	1.4	0.15	פיקדונות בבנקים מרכזיים
1,922.4	18.0	1.88	1,943.7	0.16	אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה ⁽³⁾
30,326.8	406.9	2.70	385.6	2.96	סך כל הנכסים נושאי ריבית
נכסים שאינם נושאים ריבית					
1,055.8			1,082.3		חייבים בגין כרטיסי אשראי
1,644.3			1,327.7		נכסים אחרים ⁽⁴⁾
33,026.9			28,648.4		סך כל הנכסים
התחייבויות נושאות ריבית בישראל					
6,073.1	-	-	4,894.0	0.1	פיקדונות הציבור
4,411.8	11.6	0.53	5,226.5	5.8	לפי דרישה
10,484.9	11.6	0.22	10,120.5	5.9	לזמן קצוב
7.2	-	-	6.6	-	פיקדונות הציבור
44.2	-	-	37.4	-	פיקדונות הממשלה
527.1	16.8	6.48	527.8	5.8	פיקדונות מבנקים
11,063.4	28.4	0.51	10,692.3	11.7	כתבי התחייבות נדחים
					סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית
התחייבויות שאינן נושאות ריבית					
19,129.7			15,369.8		פיקדונות הציבור
1,102.5			1,126.5		זכאים בגין כרטיסי אשראי
275.4			251.5		התחייבויות אחרות
31,571.0			27,440.1		סך כל ההתחייבויות
1,767.9			1,588.8		סך כל האמצעים ההוניים
33,338.9			29,028.9		סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.19			2.74		פער הריבית

- (1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (2) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (3) מהיתרה הממוצעת של אג"ח זמינות למכירה (נוכחה) / נוספה היתרה הממוצעת של רווחים / (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה, הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף 'התאמות בגין הצגת נירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן' בסך 0.9 מיליוני ש"ח (30 ביוני 2020 - 0.5) מיליוני ש"ח.
- (4) לרבות נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי ההפרשה להפסדי אשראי.
- (5) עמלות בסך 4.8 מיליוני ש"ח ו-8.8 מיליוני ש"ח נכללו בהכנסות ריבית לימים 30 ביוני 2021 ו-30 ביוני 2020, בהתאמה.

(במיליוני שקלים חדשים)

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

חלק ב' - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2020			2021		
שיעור הכנסה/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסה/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
מטבע ישראלי לא צמוד					
3.01	186.0	24,960.1	2.72	187.6	27,885.2
(0.12)	(2.9)	9,828.9	(0.08)	(2.0)	9,999.6
2.89			2.64		
מטבע ישראלי צמוד למדד					
0.25	1.0	1,601.0	6.45	19.5	1,238.7
(1.50)	(4.4)	1,177.0	(7.66)	(17.6)	944.5
(1.25)			(1.21)		
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ					
1.62	4.6	1,140.5	0.88	2.9	1,319.5
(1.66)	(0.2)	48.6	-	-	7.9
(0.04)			0.88		
סך פעילות בישראל					
2.80	191.6	27,701.6	2.79	210.0	30,443.4
(0.27)	(7.5)	11,054.5	(0.72)	(19.6)	10,952.0
2.53			2.07		

(1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(במיליוני שקלים חדשים)

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

חלק ב' - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לשישה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני					
2020			2021		
שיעור הכנסות/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾	שיעור הכנסות/ הוצאה (אחוזים)	הכנסות/ הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽¹⁾
מטבע ישראלי לא צמוד					
3.21	377.2	23,676.6	2.73	376.5	27,784.8
(0.13)	(6.2)	9,415.5	(0.08)	(4.1)	10,088.4
3.08			2.65		
מטבע ישראלי צמוד למדד					
(0.29)	(2.1)	1,428.2	3.96	24.2	1,234.1
(0.82)	(5.0)	1,217.7	(5.09)	(24.3)	966.0
(1.11)			(1.13)		
מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ					
1.86	10.5	1,133.6	0.95	6.2	1,307.9
(1.70)	(0.5)	59.1	-	-	9.0
0.16			0.95		
סך פעילות בישראל					
2.96	385.6	26,238.4	2.70	406.9	30,326.8
(0.22)	(11.7)	10,692.3	(0.51)	(28.4)	11,063.4
2.74			2.19		

(1) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).

(במיליוני שקלים חדשים)

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות (המשך)

חלק ג' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית ובהוצאות ריבית⁽¹⁾

לשישה חודשים שהסתיימו ביום			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום		
30 ביוני 2021 לעומת 2020			30 ביוני 2021 לעומת 2020		
שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל מחיר	גידול (קטון) בגלל כמות	שינוי נטו	גידול (קטון) בגלל מחיר	גידול (קטון) בגלל כמות
נכסים נושאי ריבית					
(21.2)	(15.1)	(6.1)	(5.4)	(3.8)	(1.6)
אשראי לציבור					
42.5	5.5	37.0	23.8	10.7	13.1
נכסים נושאי ריבית אחרים					
21.3	(9.6)	30.9	18.4	6.9	11.5
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
5.7	5.3	0.4	4.2	4.3	(0.1)
פיקדונות הציבור					
11.0	10.8	0.2	7.9	7.6	0.3
התחייבויות נושאות ריבית					
16.7	16.1	0.6	12.1	11.9	0.2
סך כל הוצאות הריבית					
4.6	(25.7)	30.3	6.3	(5.0)	11.3
הכנסות ריבית נטו					

(1) השינוי בכמות מחושב על פי השינוי בכמות מוכפל במחיר החדש. השינוי במחיר מחושב על פי השינוי במחיר מוכפל בכמות הישנה.

מילון מונחים

מושג	הגדרה
Back testing	תהליך להערכת נאותות תוצאות המודל, במסגרתו נערכת השוואה בין תחזיות המודל לתוצאות בפועל.
Control Objectives for Information and Related Technology (COBIT)	מודל מקיף הכולל מגוון תהליכים ויעדי בקרה בסביבה טכנולוגית.
Disaster Recovery Plan (DRP)	תכנית התאוששות מאסון- כוללת תהליכים, מדיניות ונהלים המשמשים להתאוששות מאסון המשבית לזמן לא קצר את התשתית הטכנולוגית החיונית לפעילותו של ארגון.
Foreign Accounts Tax Compliance Act (FATCA)	חוק ה-FATCA האמריקאי - Foreign Account Tax Compliance Act קובע חובת דיווח לרשות המסים האמריקאית (ה-IRS) על חשבונות ועל נכסים פיננסיים המצויים בבעלות אזרחי ארצות הברית או בעלי זיקה לארצות הברית (U.S Person) על ידי מוסדות פיננסיים זרים (מחוץ לארה"ב).
International Accounting (IASB) Standards Board	הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.
Internal Capital Adequacy Assessment (ICAAP) Process	התאגידים הבנקאיים נדרשים במסגרת הוראות באזל 2 לקיים תהליך פנימי להערכת הלימות הוןם ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון. תהליך זה נועד להבטיח כי יוחזק על ידי התאגידים הבנקאיים הון הולם שיתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן שיפותחו וינקטו על ידם תהליכים נאותים לניהול הסיכונים. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי הון, תהליכי תכנון הון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראות באזל 2.
International Financial Reporting Standard (IFRS)	תקני דיווח כספי בינלאומיים - תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה-IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
Liquidity Coverage Ratio / יחס כיסוי נזילות (LCR)	יחס כיסוי נזילות- מוגדר כיחס בין מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרים המזומנים היוצא נטו ל- 30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון.
יחס מימון יציב (NSFR)	יחס בין מקורות מימון יציבים (מקורות מימון קיימים, הצפויים בהסתברות גבוהה לעמוד לרשות הבנק בטווח זמן של שנה אחת ומעלה) ובין שימושים ארוכי טווח (שימושים קיימים שהבנק צפוי להידרש להמשיך לממנם בטווח הזמן של שנה אחת ומעלה). בהתאם לעדכון הוראות באזל, נוספה התייחסות גם לפרקי זמן מתחת לשנה.

מושג	הגדרה
PV200/300	רגישות השווי הוגן לתזוזה בו זמנית של עקום הריבית ב- 200/300 נקודות בסיס (שינוי של 2%/3%).
SOX	חקיקה אמריקאית, אשר אומצה בחלקה על ידי בנק ישראל ומטרתה להסדיר את תחומי האחריות והבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי בארגון.
Supervisory Review & Evaluation Process (SREP)	תהליך סקירה והערכה פיקוחי המבוצע על ה- ICAAP.
Value at Risk (VAR)	ערך נתון בסיכון- מודל ניהול סיכונים מקובל לצורך כימות סיכונים שוק. ערך ה- VAR (הערך בסיכון) המתקבל במודל הינו אומדן סטטיסטי להפסד מקסימלי צפוי לבנק, בתקופת זמן נתונה וברמת בטחון סטטיסטית קבועה מראש.
אשראי מוניטרי	הלוואה שבנק ישראל מעמיד לבנקים למשך יום (מכרז יומי) או שבוע (מכרז שבועי), בשיטה של מכרז מדורג על הריבית.
באזל 2	תקנות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל, העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. מסגרת להערכת הלימות ההון וניהול הסיכונים אשר פורסמה בגרסתה הסופית על ידי ועדת באזל בשנת 2006.
באזל 3	מסגרת להערכת הלימות ההון וניהול הסיכונים אשר פורסמה לראשונה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בשנת 2010.
גישה סטנדרטית	גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.
הון פיקוחי	ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: (1) הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף, (2) הון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראות ניהול בנקאי תקין 202.
הון רובד 1	מורכב מהון מניות רגילות שהונפקו על ידי התאגיד, פרמיה על מניות רגילות, עודפים לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן, רווח כולל אחר מצטבר ועודפים אחרים שניתן להם גילוי (כוללים: רווח או הפסד שטרם מומש מהתאמות של ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, קרן הון שנוצרה מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות, קרנות אחרות שקיבלו את אישור המפקח ועוד), מניות רגילות שהונפקו על ידי חברה בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו ומוחזקות על ידי צד ג' (זשמ"ש) בתנאים מסוימים, התאמות פיקוחיות וניכויים מהון עצמי רובד 1.
הון רובד 2	מכשירים שהונפקו על ידי הבנק (שאינם בהון רובד 1) ועומדים בקריטריונים, פרמיה על מכשירים הכלולים בהון רובד 2, הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס (בהתאם למגבלות).
המשכיות עסקית	מצב בו עסק פועל ברציפות ללא הפרעות.

מושג	הגדרה
הפחתת סיכון אשראי	תאגידים בנקאיים משתמשים במספר שיטות כדי להפחית את סיכויי האשראי אליהם הם חשופים. הפחתת הסיכון תעשה במקרים הבאים: עסקאות מובטחות (הועמד ביטחון בגין חשיפת האשראי), קיזוז מאזני (כאשר קיים הסדר קיזוז בר אכיפה משפטית של הלוואות ופיקדונות כאשר תקופות הפירעון זהות), ערבויות ונגזרי אשראי (כאשר ערבויות או נגזרי אשראי הנם ישירים, מפורשים וברורים, בלתי חוזרים ובלתי מותנים, ניתן להביאם בחשבון בעת חישוב דרישות ההון, כל עוד התאגידים הבנקאיים עומדים בתנאי סף תפעוליים מסוימים בקשר לתהליכי ניהול סיכונים הכרוכים בהגנות אשראי אלה).
התאוששות	שיקום פעולות עסקיות מסוימות לאחר שחל שיבוש באותן פעולות, עד לרמה מספקת לצורך מילוי ההתחייבויות העסקיות.
ועדת באזל	ועדת באזל הינה פורום לשיתוף פעולה בינלאומי בענייני פיקוח על הבנקים. מטרת הוועדה הינן הגברת ההבנה בנושאי פיקוח עיקריים ושיפור איכות הפיקוח על תאגידים בנקאיים ברחבי העולם. הוועדה ידועה בעיקר בשל התקנים הבינלאומיים להלימות ההון, עקרונות הליבה לפיקוח אפקטיבי על הבנקים ותיאום בין מדינות שונות ליצירת פיקוח חוצה גבולות על בנקים ברחבי העולם.
זיכויים והעברות בזמן אמת (זה"ב)	מערכת מתקדמת לסליקה יעילה ואמינה של התשלומים השקליים במשק, בזמן אמת ובאופן סופי.
חבות	אשראי על אחריות הבנק, פעילות בנגזרים, השקעות התאגיד הבנקאי בניירות ערך של הלוואה, התחייבויות לשלם כסף על חשבון הלוואה, התחייבות למסלקת מעוף בגין בטוחות, התחייבויות של הבנק למתן אשראי או להוצאת ערבות, בניכויים ובהחזרות המפורטים בהוראות בנק ישראל.
חברה בת	חברה אשר חברה אחרת מחזיקה בחמישים אחוזים או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות המוצא שלה או מכוח ההצבעה שבה או רשאת למנות מחצית או יותר מהמנהלים או את המנהל הכללי שלה.
חברה מאוחדת	חברה שדוחותיה מאוחדים עם דוחות התאגיד הבנקאי.
חברה מוחזקת	חברה מאוחדת או חברה כלולה.
חברות כרטיסי אשראי	תאגיד עזר המנפיק כרטיס חיוב או הסולק תשלומים שנעשו באמצעותו.
חוב	זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת ככנס במאזן של התאגיד הבנקאי (לדוגמא פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה, וכו'). חובות אינם כוללים פיקדונות בבנק ישראל ואינם כוללים נכסים בגין מכשירים נגזרים.
חוב בפיגור	פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו.
חובות בעייתיים	חובות המסווגים באחד מהסיווגים השליליים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום.

מושג	הגדרה
חוזי אקדמה (פורורד)	חוזת אקדמה היא חוזה שבו התחייבות לקנות או למכור נכס מסוים, בכמות מסוימת, בתאריך מסוים ובמחיר מסוים. נפוצים בעיקר על מטבעות ושערי ריבית והם חוזים ספציפיים הנחתמים בדרך כלל בין לקוח למתווך פיננסי.
חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי	ליקוי, או שילוב של ליקויים, בבקרה הפנימית על דיווח כספי, כך שיטנה אפשרות סבירה שהצגה מוטעית מהותית בדוחות הכספיים השנתיים או הרבעוניים של התאגיד הבנקאי לא תימנע או תתגלה במועד.
חשבון חוזר דביטורי (חח"ד)	חשבון עובר ושב עם מסגרת אשראי.
יחס הלימות הון	קיום יחס מזערי בין ההון לבין הסכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בעסקי הבנקים.
יחס נזילות מזערי	יחס שבין 'כרית הנזילות' לבין התשלומים החזויים בחודש הקרוב בניכוי התקבולים החזויים באותה תקופה.
יתרת חוב רשומה	יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנזקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו, בניכוי כל סכום חוב שנמחק חשבונית בעבר. בשונה מיתרת חוב נטו, אין לנכות מיתרת החוב הרשומה הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב.
כרית הנזילות	יתרת הנכסים הנזילים בבנק לאחר הפעלת מקדמי בטחון הולמים אשר נקבעו מראש.
כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג.
ליקוי משמעותי	ליקוי או צירוף של ליקויים בבקרה הפנימית על דיווח כספי, שהינו פחות חמור מחולשה מהותית, אם כי עדיין חשוב דיו על מנת להסב את תשומת לבם של אלו האחראים לפיקוח על הדיווח הכספי של התאגיד הבנקאי.
מבחני מצוקה/תרחישי קיצון	כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של הבנק בתרחיש קיצון חמור אך מתקבל על הדעת.
מדד הרפינדל	מדד לריכוזיות בענפים במשק, המהווה גם אינדיקטור מקובל לרמת התחרותיות בהם.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	אורך החיים הממוצע של מכשיר פיננסי. משך החיים הממוצע מבטא את הרגישות של המכשיר הפיננסי לשינויים בשיעורי הריבית. משך חיים ממוצע (Macaulay Duration) ערך השווה לסיכום הערכים הנוכחיים של תזרימי המזומנים של המכשיר הפיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי של המכשיר הפיננסי, משוקללים במשך הזמן שצפוי לחלוף עד שתזרימי מזומנים אלו יתקבלו או ישולמו, ומחולקים בשווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
מח"מ אפקטיבי	משך חיים ממוצע אפקטיבי של מכשיר פיננסי מהווה קירוב לשינוי באחוזים במחיר של מכשיר פיננסי כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של המכשיר הפיננסי.
מחירי צל	מחירי צל (ידוע בספרות המקצועית כ'מחיר מעבר' או 'מחיר איזון') הינו מחיר רעיוני המהווה הערכה לגבי העלות האמתית של מוצר או שרות כאשר לא קיים להם מחיר שוק, כגון העברה של מוצר או שרות בין יחידות בתאגיד.

מושג	הגדרה
מכשירי אשראי חוץ מאזניים	מכשירים כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
ממשל תאגידי	אוסף של עקרונות וכללים המגדירים כיצד ראוי שחברות ציבוריות תתנהלנה בהיבטי בקרה ופיקוח. מכלול הקשרים בין ההנהלה, הדירקטוריון, בעלי המניות ובעלי העניין אשר מרכיבים את המבנה אשר באמצעותו נקבעים יעדי הבנק והאמצעים להשגתם ולניטורם. כמו כן, הממשל התאגידי תומך בהגדרת חלוקת קווי הסמכות והאחריות ובאופן תהליך קבלת ההחלטות.
מערכת סליקה בנקאית (מס"ב)	מערכת בה מתבצעים זיכויים וחיובים אלקטרוניים.
מרווח bid-ask	המרווח בין מחיר הרכישה ומכיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל במחיר בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.
נדבך 1	החלק הראשון במסגרת העבודה של באזל 2, כולל את חישוב דרישות ההון המזערי בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי.
נדבך 2	החלק השני במסגרת העבודה של באזל 2 המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: <ul style="list-style-type: none"> • הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. • המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם.
נדבך 3	מטרת החלק השלישי במסגרת העבודה של באזל 2 הינה לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.
נוסטרו של הבנק	נוסטרו הינו חשבון בנק אשר בו מנוהל תיק ההשקעות של הבנק. בחשבון זה לא ניתן לבצע פעולות עבור לקוחות החברה.
נזילות	היכולת של הבנק לממן גידול בנכסים, לעמוד בפירעון התחייבויות במועד פירעון ולספק אשראי ללקוחות על פי המסגרות שנקבעו להם, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.
ניהול המשכיות עסקית	גישה כלל-ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים שתכליתם לוודא כי ניתן יהיה לבצע פעולות מסוימות או להשיבן לפעילות במועד, במקרה של שיבושים תפעוליים, הנגרמים מאירועים חיצוניים או פנימיים, וכן להקטין את ההשפעה ששיבושים מסוג זה עלולים לגרום בין היתר לרציפות הפעילות העסקית, למוניטין ולרווחיות הבנק.
נכס פיננסי	מזומן, ראייה לזכות בעלות בישות, או חוזה המקנה לישות אחת זכות לעשות אחד מהבאים: א. לקבל מזומן או מכשיר פיננסי אחר מישות אחרת. ב. להחליף עם ישות אחרת מכשיר פיננסי אחר בתנאים פוטנציאליים עדיפים.

מושג	הגדרה
נכסי סיכון	נכסי הסיכון של הבנק (נכסי סיכון אשראי, נכסי סיכון שוק ונכסי סיכון תפעולי המוחשבים בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים).
ניהול נכסים והתחייבויות Asset Liabilities Management (נ"ה - ALM)	ניהול הנכסים והתחייבויות של הבנק.
סייבר	תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר. יצוין כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
סיכון	סיכון הוא אפשרות (הסתברות) לפגיעה בהון, ברווחים, ביציבות הבנק או ביכולתו להשיג את מטרותיו העסקיות.
סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון בגין מכשירים כגון התקשרויות למתן אשראי וערבויות (לא כולל מכשירים נגזרים).
סיכון אשראי מאזני	חובות ויתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים.
סליקה	תהליך פיננסי של חיוב וזיכוי חשבונות.
עובר ושב (עו"ש)	חשבון בנק שבו מתנהלות פעולות של כניסת ויציאת מזומנים.
ערבויות	התקשרויות פורמאליות המחייבות משפטית צד שלישי לשלם חוב אם החייב הישיר לא מצליח לעשות זאת.
ערך נוכחי / Present Value (PV)	כלי המשמש על מנת לקשר סכומים עתידיים (תזרימי מזומנים או ערכים) לסכום נוכחי, תוך שימוש בשיעורי היוון.
פיקדון לפי דרישה	פיקדון שאינו פיקדון לזמן קצוב, כגון יתרת זכות בחשבון עו"ש.
פיקדון לפי מידת גבייה	פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ואין לתאגיד סיכון להפסד מהאשראי שניתן מפיקדונות אלה.
פיקדונות לזמן קצוב	פיקדונות בהם למפקיד אין זכות וגם הוא אינו מורשה למשוך מהם במשך 6 ימים מיום ההפקדה, אלא אם כן משיכה מוקדמת מחויבת בקנס שסכומו לפחות 7 ימי ריבית פשוטה על הסכום שנמשך.
ריבית אפקטיבית	שיעור התשואה הגלום בחוב. כלומר, שיעור הריבית החוזי, כשהוא מותאם לפרמיה, לניכיון או לעמלות נידחות נטו או לעלויות נידחות נטו, שנזקפו ליתרת החוב.
ריבית בנק ישראל	הריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאים והיא נקבעת על ידי הוועדה המוניתרית של הבנק.
ריבית מוניתרית	ריבית בנק ישראל היא הריבית בה בנק ישראל מלווה או לווה כספים ל/מאת התאגידים הבנקאיים והיא נקבעת על ידי הוועדה המוניתרית של הבנק.

מושג	הגדרה
ריבית עוגן	שיעור מוכר ומצוטט באופן נרחב בשוק פיננסי פעיל, שיש בו כדי להצביע על הרמה הכללית של שיעורי ריבית שניתן לייחס ללווים מוגדרים. זהו שיעור שבו נעשה שימוש נרחב בשוק פיננסי נתון כבסיס לקביעת שיעורי הריבית של מכשירים פיננסיים בודדים ואשר מקובל להתייחס אליו בעסקאות הקשורות לשיעורי ריבית.
ריבית פריים	ריבית הנקבעת בכל בנק על בסיס ריבית בנק ישראל ובתוספת מרווח.
שווי הוגן	המחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפים בשוק במועד המדידה. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט 'מחיר שוק', כיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.
שיעור תשואה פנימי (ש"פ-IRR)	שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי ממכשיר פיננסי אל היתרה המאזנית/השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
שירותי קסטודי	שירותי משמורת של ניירות ערך. לקוח המחזיק תיק הרשום בבנק, נהנה משירותי משמורת של ניירות הערך בבנק. דמי המשמורת הם דמי קסטודיאן.
תביעה ייצוגית	תובענה המנוהלת בשם קבוצת בני אדם, שלא ייפו את כוחו של התובע המייצג לכך, ואשר מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה.
תיאבון הסיכון	רמת החשיפה או פוטנציאל החשיפה לאירוע אותו הבנק מסכים לספוג.
תיקוף מודלים	תיקוף מודל הינו התהליך לבדיקת והערכת ביצועי המודל והסיכון הגלום בשימוש בו. תהליך תיקוף המודל כולל בחינה של רכיבי המודל השונים, עקרונות והנחות, פלט קלט ועיבוד.
תקריות קיברנטיות	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר. יצוין כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אינדקס

157.....	DRP
157, 65, 35.....	FATCA
161, 158, 157, 69, 41, 36, 30.....	ICAAP
157.....	IFRS
157, 149, 58.....	LCR
157, 149, 58, 57.....	NSFR
158.....	PV200
158, 54, 51.....	VAR
153, 152, 93, 60, 56, 44, 41, 40, 16, 11.....	אג"ח
71, 15, 13, 11.....	אינפלציה
42, 41, 40, 39, 38, 37, 35, 34, 33, 32, 30, 28, 27, 26, 25, 24, 22, 21, 19, 18, 16, 15, 13, 11, 10, 9, 5, 3.....	אשראי, 2
111, 105, 104, 103, 102, 94, 93, 92, 91, 85, 82, 80, 72, 71, 70, 68, 61, 59, 50, 49, 48, 47, 46, 45, 44, 43.....	115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135
162, 161, 160, 159, 158, 156, 153, 152, 151, 149, 148, 147, 136.....	
148, 92, 50, 44, 43, 42.....	אשראי בעייתי
161, 158, 157, 34, 30.....	באזל 2
158, 139, 60, 57, 30, 27, 13.....	באזל 3
66, 34, 27.....	בנק
46.....	ברוקרים
68, 46.....	גופים מוסדיים
46.....	דילרים
149, 61.....	הגישה הסטנדרטית
158, 150, 112, 111, 69, 55, 54, 51, 36, 30, 29, 28.....	הון רובד 1
158, 111, 28, 27.....	הון רובד 2
144.....	הנהלה
159, 157, 16, 15.....	התאוששות
159, 158, 149.....	ועדת באזל
159.....	זה"ב
159, 116, 50, 49, 48, 44, 42, 40, 38, 5.....	חבות
159, 158.....	חברה בת
159.....	חברה כלולה
159.....	חברה מאוחדת
124, 123, 122, 116, 105, 103, 102, 101, 100, 99, 98, 97, 95, 94, 93, 92, 90, 85, 81, 46, 45, 41, 40, 25, 17, 125.....	חוב, 5
162, 160, 159, 151, 148, 147, 138, 137, 128, 127, 126, 125.....	
159.....	חובות בעייתיים
160, 129, 26.....	חח"ד
160, 57.....	כרית המילות
160, 153, 152, 139, 136, 135, 134, 133, 132, 131, 130, 95, 85, 82, 60, 27, 24, 13, 10.....	כתבי התחייבות נדחים
160, 144.....	ליקוי משמעותי
160, 36.....	מבחני מצוקה
89, 56, 15, 5.....	מדד המחירים לצרכן
160.....	מדד הרפינדל
89.....	מדד ידוע
160, 52, 51.....	מח"מ
160.....	מחירי צל
67, 55, 53, 52, 51, 32, 26, 11.....	מט"ח
161, 143, 141, 21, 3.....	ממשל תאגידי
161.....	מרווח bid-ask

נגזרים.....	162, 161, 159, 93, 55, 50, 44, 41
נדבך 2.....	161
נדבך 3.....	161, 61, 60, 55, 54, 39, 37, 34, 25
נזילות.....	161, 160, 157, 149, 113, 71, 70, 60, 59, 58, 57, 35, 34, 12, 11, 5, 2
נזק.....	163, 162, 149, 11
נכסי סיכון.....	162, 121, 120, 119, 118, 117, 111, 28, 11, 5
סייבר.....	163, 162, 36, 13, 12
סיכון.....	50, 49, 48, 47, 46, 44, 43, 42, 41, 40, 39, 38, 37, 35, 34, 33, 31, 30, 28, 27, 25, 18, 16, 15, 12, 11, 5, 3, 2, 1
	123, 122, 112, 111, 104, 103, 102, 93, 92, 71, 70, 69, 68, 67, 66, 65, 64, 62, 61, 60, 58, 57, 56, 55, 52, 51
	163, 162, 161, 159, 158, 149, 148, 134, 133, 129, 128, 127, 126, 125, 124
עו"ש.....	162, 136, 133, 67, 52, 48, 32
ערביות.....	162, 159, 129, 48, 26
ערך נוכחי.....	163, 162, 136, 125
פיקדונות לזמן קצוב.....	162, 106, 60, 26
ריבית אפקטיבית.....	162, 93
ריבית בנק ישראל.....	163, 162, 21, 16
שווי הוגן.....	163, 158, 153, 152, 138, 137, 136, 135, 134, 133, 108, 101, 100, 99, 98, 97, 93, 90, 81, 55, 53, 51, 3
שוק פעיל.....	163, 136
שיעור תשואה פנימי.....	163
שירותי קסטודי.....	163
שליטה.....	145, 136, 115, 84, 83, 3
תאגיד בנקאי.....	151, 150, 148, 116, 94, 93, 92, 91, 90, 89
תיאבון הסיכון.....	163, 70, 63, 40, 36, 11
תיקוף מודלים.....	163
תקריות קיברנטיות.....	163
תרחישי קיצון.....	160, 157, 61, 54, 36

הנדון: הערכה האקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים לתאריך 30/06/2021**הצהרת אקטואר**

נתבקשתי על ידי בנק יהב בע"מ (להלן: "בנק") להעריך את ההתחייבויות של הבנק בגין זכויות עובדים ליום 30 יוני 2021, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של מפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים בישראל. פרט לביצוע הערכה זו ולעבודות שאינן קשורות לעניין חוות דעת זו, המבוצעות על ידי KPMG מול גורמים אחרים בבנק, אין לי כל קשרים עסקיים עם בנק יהב, חברות קשורות לבנק, בעל עניין בבנק או כל גורם אחר. העבודות אחרות המתבצעות ע"י KPMG עבור הבנק אינן מעלות ספקות באשר לאובייקטיביות שלי. לא קיימת תלות ביני ובין הבנק ועבודתי לא לוותה בהגבלות או בהתנאות כלשהן אשר היו עשויות להשפיע על עבודתי.

השכלה וניסיון מקצועי

- תואר ראשון בסטטיסטיקה (אוניברסיטת חיפה)
- תואר שני בסטטיסטיקה, מגמת אקטואריה (אוניברסיטת חיפה)
- חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל F.I.L.A.A

הצטרפתי ל-KPMG בשנת 2018 והנני אקטואר בכיר במחלקת ניהול סיכונים פיננסיים. אני מומחה באקטואריה ביטוח חיים ובריאות עם ניסיון של מעל 20 שנים. במסגרת תפקידי אחראי על ביקורת אקטוארית. אני בעל ניסיון מקצועי רב בתחום אקטואריה ביטוח חיים ובריאות הכולל עתודות, ניתוחי רווחיות, חישובי ערך הגלום וסולבנסי, מודלים אקטואריים ותוכניות עבודה.

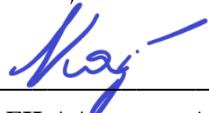
היקף חוות הדעת האקטוארית

לצורך חישוב ההתחייבויות בגין הטבות העובדים, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי בנק יהב. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההתחייבויות לצורכי הדוחות הכספיים. סבירות והלימות של נתונים נבחנו בהערכה שנתית, אך האחריות לגבי שלמותם ואמינותם הינה של הבנק בלבד. ההנחות האקטואריות בגין תכנית פרישה, גובה שי לחג, גובה מענקי הסתגלות, שיעורי העזיבה רגילים אחרי גיל 56, גידול השכר וגיל פרישה התקבלו מהבנק בדומה לדוח שנתי. יתר ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת התחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים אקטואריים מקובלים, הוראות הדיווח לציבור וכללי חשבונאות מקובלים.

חוות הדעת

הערכתי את ההתחייבויות נעשתה על פי כללים אקטואריים מקובלים והוראות הדיווח לציבור של מפקח על הבנקים וכללי חשבונאות מקובלים. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים לעיל, הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי. ההנחות והשיטות להערכת ההתחייבות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להנחיות וכללים המפורטים לעיל. ההתחייבויות המפורטות בדין וחשבון האקטוארי, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי התחייבויות הולמות לכיסוי התחייבויות הבנק כלפי פנסיונרים ועובדים בגין תקופת הפרישה, הטבות אחרות וכן את התחייבותו בגין עתודה לתכנית פרישה. אני מסכים שחוות דעתי זו תפורסם כחלק מדוחות כספיים של הבנק ל-30 ביוני 2021.

בכבוד רב,

איליה קזקוב FILAA

מנהל במחלקת אקטואריה, KPMG

הערכה אקטוארית להתחייבויות בגין זכויות עובדים נכון לתאריך 30/06/2021

אוכלוסיית הזכאים בבנק

עובדים פעילים - קבוצה זו מהווה את כל העובדים המועסקים בבנק נכון ליום הערכה האקטוארית. קבוצה זו נחלקת לארבע תתי קבוצות:

- חברי הנהלה
- עובדים בחוזים אישיים מיוחדים
- עובדים על פי הסכם קיבוצי:
- עובדים קבועים
- עובדים בחוזה

גמלאים - עובדים שסיימו את עבודתם בבנק אשר מוגדרים במסגרת הפרישה כגמלאים של הבנק, זכאים להטבות כספיות בכל שנה.

שאיירים - בני/ות זוג של גמלאי/ות הבנק

הטבות הקיימות בבנק נכון לתאריך 30/06/2021

- פיצויים, לרבות פיצויים מוגדלים במסגרת תכנית פרישה
- מענק יובל 25 שנה
- מענק הסתגלות
- פדיון ימי מחלה
- שי לחג ורווחה

תיאור ההטבות

1. פיצויים

עובדים שהתפטרו זכאים לשחרור כספי החיסכון בקופה אישית בעוד שעובדים מפורטים זכאים לפיצויים מלאים על פי חוק. עובדים אשר חתומים על סעיף 14 מלא זכאים לכל כספי הפיצויים המופקדים על שמם, ללא קשר לסיבת העזיבה. חברי הנהלה- הנחת העבודה היא שעבור עובדים אלה מדיניות הפיצויים הינה מעבר למחויבות החוזית, תוך התבססות על ניסיון עבר.

2. תכנית פרישה

תכנית הפרישה מאפשרת לקבוצה מסוימת של עובדים לפרוש לפני גיל פרישה בהתאם לקריטריונים הקבועים בתוכנית, ובמסגרתה יהיו זכאים העובדים לפיצויים מוגדלים ומענקי פרישה נוספים. שיעורי היציאה לתוכנית הפרישה התקבלו על ידי הבנק, כאשר החל משנת 2021 תכנית הפרישה עוברת למתכונת מצומצמת ומספר הפורשים במסגרת התכנית קטן באופן משמעותי.

3. מענק הסתגלות

חברי הנהלה זכאים למענק הסתגלות בכל מקרה של סיום עבודה.

4. שי לחג

הטבה זו מוענקת עבור פעילות פנאי, חוגים ושי לחג לקבוצת העובדים הפעילים, פנסיונרים ושאייריהם. עובדים צוברים זכאות מלאה להטבה בגיל 55 עם מינימום 15 שנות וותק.

5. מענק יובל

עובדים פעילים זכאים למענק חד פעמי בגובה משכורת חודשית אחת עם השלמת 25 שנות עבודה.

6. פדיון ימי מחלה

עובדים צוברים זכאות מלאה להטבה זו בגיל 55 עם מינימום של 10 שנות וותק. הפיצוי יינתן רק במקרה שהעובד ניצל לא יותר מ-65% מסך כל ימי המחלה המגיעים לו. פדיון בפועל עבור 30 ימי מחלה צוברים ייעשה לפי הטבלה הבאה:

ימי פדיון	אחוז ניצול
0	מעל 65%
6	65%-36%
8	מתחת 36%

שיטת החישוב

ההתחייבויות האקטואריות המוצגות ל-30/06/2021 מבוססות על גלגול תוצאות המפורטות בדו"ח האקטואר המלא מ-31/12/2020. ליתרות הפתיחה התווספו סעיפי עלות ריבית, עלות שירות שוטף, השפעות שנובעות משינויים שהתרחשו בריבית ההיוון במהלך מחצית הראשונה של שנת 2021. בנוסף לתשלומים והפקדות שבוצעו במהלך מחצית ראשונה שנת 2021, התקבלו יתרות מעודכנות של נכסי תכנית, אשר כוללות תשואות בפועל במחצית השנה, כנתונים מהבנק.

הנחות החישוב

• שיעור ההיוון

שיעור ההיוון נקבע לפי שיעורי התשואה לפדיון של אגרות חוב ממשלתיות בישראל, בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח (להלן: "המרווח הבינלאומי"). המרווח הבינלאומי מחושב לפי ההפרש הממוצע בין שיעורי התשואה לפדיון על אגרות חוב קונצרניות בארה"ב לעומת שיעורי התשואה לפדיון של אגרות חוב של ממשלת ארה"ב במועד הדיווח.

• הנחת עליה בשכר

2.07% ריאלי לשנה, עבור עובדים פעילים.

• הנחת שיעורי עזיבה

בסוף שנת 2019 נערך מחקר לצורך קביעת שיעורי עזיבה. הנהלת הבנק החליטה לאמץ שיעורי עזיבה עד גיל 56 בהתאם לתוצאות המחקר הנוכחי. לאחר גיל 56 לאור העדר עזיבות בתקופת המחקר בשל תכנית פרישה מרצון הוחלט על ידי הבנק על המשך שימוש בשיעורי עזיבה קיימים והמשך בחינה שוטפת.

שיעורי העזיבה הצפויים הרגילים נקבעו בהתאם לניסיון הבנק תוך התחשבות בוותק העובד וגילו:

עד גיל 56		מעל גיל 56		וּוּתֵק הַעֲבוּד
עזיבה עם השלמת פיצויים	עזיבה ללא השלמת פיצויים	עזיבה עם השלמת פיצויים	עזיבה ללא השלמת פיצויים	
4.5%	18.0%	0.0%	0.0%	0
3.1%	8.0%	0.0%	0.0%	1
3.1%	8.0%	0.0%	0.0%	2
2.9%	5.2%	7.7%	0.6%	3
2.9%	5.2%	7.7%	0.6%	4
0.5%	1.6%	7.7%	0.6%	5

שיעורי עזיבה מוקדמת בהתאם לתוכנית פרישה שנקבעו על ידי הבנק:

וּוּתֵק הַעֲבוּד	60 - 55	67 - 60
+ 2021	1.3%	2.7%

• שיעור תמורת

נעשה שימוש בטבלאות תמורת בהתאם לפרקטיקה מקובלת בשוק. טבלת התמורת – לוח ב' שנמצא בשימוש של חברות הביטוח בכפוף לחוזר 10-1-2019 שפורסם ע"י אגף שוק ההון, ביטוח והחיסכון.

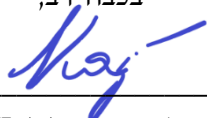
• גיל פרישה

גיל פרישה לגברים 67, גיל פרישה לנשים – מדורג 62-64 בהתאם לציפיות הבנק.

תוצאות הערכה האקטוארית

בסיס הטבה מצטברת	בסיס אקטוארי	הטבה ל-30/06/2021 באלפי ₪
188,953	232,739	פיצויים ותכנית פרישה
(155,253)	(155,253)	נכסים
29,691	39,511	פדיון מחלה
27,669	27,669	שי לחג ורווחה פעילים
4,559	4,977	מענק וותק
4,362	5,279	מענק הסתגלות
99,981	154,922	מחויבות בגין תכניות להטבה מוגדרת ליום - 30/06/2021

בכבוד רב,

איליה קזקוב FILAA

מנהל במחלקת אקטואריה, KPMG